

Vaasan kaupunki Elinkeinopoliittinen ohjelma 2020 osa 1

Kirjoittajat: Ilkka Raatikainen ja Johanna Ahopelto, DesNetti Oy

Elinkeinopoliittisen ohjelman työryhmä: pj. Jorma Pitkämäki, vpj. Jorma Kallio, Maria Backman, Tomas Häyry, Tapio Ivakko, Marketta Kujala, Harri Nieminen, Aila Roivainen, Kimmo Saraste, Seppo Ylimannila sekä Ilkka Raatikainen ja Johanna Ahopelto, lisäksi loppuvaiheessa Kati Vaissalo

Yhteystiedot: DesNetti Oy
Kauppapuistikko 16 A 50
65100 Vaasa
(06) 317 7275, 040 553 2720 (IR), 040 553 2721 (JSA)
www.desnetti.fi
etunimi.sukunimi@desnetti.fi

Kaupunkisuunnittelu
PL 3 (Kirkkopuistikko 22)
65101 Vaasan kaupunki
puhelinvaihte (06) 325 1111
www.vaasa.fi
etunimi.sukunimi@vaasa.fi

Pääosa raportin tilastokaavioista: Kimmo Saraste

Taulukot: Ilkka Raatikainen

Kansi ja kuvat: Johanna Ahopelto ©

Ruotsinkielinen tiivistelmä: Mari-Ann Finne

Vaasa 2007

TIIVISTELMÄ

Vaasan elinkeinopoliittinen ohjelma 2020 perustuu Vaasan kaupungin strategiaan ”Vaasassa hyvä elämä 2020”. **Elinkeinopoliittisen ohjelman taustaksi** määritellään Vaasan kaupungin elinkeinopoliittinen asema ja tilanne Suomen kaupunkien joukossa sekä Vaasan seudun ja Pohjanmaan keskuskaupunkina. Pitkällä aikavälillä 1900-luvun alusta lähtien Vaasa on menettänyt suhteellista asemaansa Suomen suurimpien kaupunkien joukossa. Viime vuodet Vaasan kaupunki on kuitenkin ollut väestönkasvualueita. Elinkeinoelämä on teollisuuspainotteista, erityisesti sähkö- ja energiatekniikkaan suuntautunutta. Vaasa on Suomen merkittävimpiä koulutuskaupunkeja. Vaasan kaupungin työpaikkaomavaraisuus on korkea, noin 130 %. Koko Vaasan seudulla työpaikkaomavaraisuus on lähellä 100 %:n tasapainotilaa.

Vaasan edellinen elinkeino-ohjelma ”Vaasa Action Plan 2010” on julkaistu vuonna 1999. Sen toimenpideohjelmaksi on toteutettu onnistuneesti kehittämällä alueellista innovaatiojärjestelmää, vahvistamalla energiaklusterin ydinasemaa, kehittämällä teknillistä yliopistokoulutusta ja tutkimusta sekä lisäämällä työpaikkoja yli tavoitellun määrän.

Vaasan elinkeinopoliittikan uudistamisen lähtökohdaksi hahmotellaan tulevaisuuden skenaariovaihtoehtoja ja esitetään toimenpiteitä kasvun ja kehityksen skenaarion toteuttamiseksi. Vaasan strategian mukaisesti määritellään kriittiset menestystekijät Vaasan profiloimiselle kielten, kulttuurin ja sijainnin mukaan, kaupungin kehittämiseksi sekä ihmisiä että yrityksiä houkuttelevaksi ja kaupunkiorganisaation toimivuuden varmistamiseksi. Pitkälle tulevaisuuteen luotaavalta elinkeinopoliitikalta odotetaan kuntakoon voimakasta kasvattamista, asukas- ja työpaikkamäärän lisäämistä, elinkeinotoiminnan edellytyksistä huolehtimista, osaavan työvoiman saatavuutta, monipuolisia asumismahdollisuuksia, turvallista ja viihtyisää ympäristöä, monipuolista toimitila- ja tonttitarjontaa, hyvää saavutettavuutta toimivin liikenneyhteyksin, alueen nykyisten ja uusien osaamisalojen kehittämistä sekä toimivaa kaupunkiorganisaatiota suhteessa elinkeinotoimintaan.

Vaasan elinkeinopoliittiselle ohjelmalle 2020 määritellään tavoitteet ja toimenpiteet niiden saavuttamiseksi. Lisäksi määritellään kaupungin elinkeinopoliittisen ohjelman liitynnät muihin maakunnallisiin ja valtakunnallisiin ohjelmiin. Elinkeinovisioiden houkuttelevuutta ja yhdensuuntaisuutta muiden ohjelmien kanssa haetaan esimerkiksi asettamalla tavoitteeksi saavuttaa vuoteen 2020 mennessä 120 000 asukkaan kaupunkikoko, Suomen innovatiivisimman kaupungin asema, toimiva tiedepuisto, entisestään vahvistunut ja laajentunut energiaklusterin ydinasema sekä kaupunkiyhtymän laatukäytävärakenne. Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman onnistuneen toteutumisen myötä Vaasa on vuonna 2020 myös vetovoimainen kaupan keskus, Sisä-Suomesta muualle Eurooppaan suuntautuvan liikenteen solmukohta, monipuolisen kulttuurin, matkailun ja asumisen keskus, maan osaavimman työvoiman yritysmyönteisin kaupunki, jonka maine ja houkuttelevuus ovat valtakunnan kärkitasoa.

SAMMANDRAG

Vasas näringspolitiska program 2020 baserar sig på Vasa stads strategi "Ett bra liv i Vasa 2020". Som **underlag för det näringspolitiska programmet** fastställs Vasa stads näringspolitiska ställning och position bland Finlands städer samt Vasa som regionens och Österbottens centralstad. Sett i ett längre perspektiv, från början av 1900-talet, har Vasa varit något av en förlorare när det gäller stadens position i förhållande till de övriga större städerna i Finland. Under senare år har Vasa stad emellertid tillhört ett område med befolkningstillväxt. Näringslivet är industridominerat och speciellt inriktat på el- och energiteknik. Vasa är en av Finlands mest betydelsefulla utbildningsstäder. Vasa stads självförsörjning i fråga om arbetsplatser är hög, ca 130 %. Självförsörjningen i fråga om arbetsplatser i hela Vasaregionen ligger nära ett 100 procentigt jämviktsläge.

Vasas föregående näringspolitiska program "Action Plan 2010" publicerades år 1999. Planens åtgärdsprogram har förverkligats framgångsrikt genom fortsatt utveckling av den regionala innovationsstrukturen, stärkande av energiklustrets kärnposition, utveckling av den tekniska universitetsutbildningen och forskningen samt ökande av antalet arbetsplatser utöver målet.

Som utgångspunkt för **revideringen av näringspolitiken i Vasa** skisseras alternativa framtidsscenarioer upp och presenteras åtgärder för förverkligande av scenariot tillväxt och utveckling. I enlighet med Vasa stads strategi fastställs kritiska framgångsfaktorer för Vasas profilering i fråga om språk, kultur och läge, för utvecklande av staden så att den är attraktiv både för människor och företag och för tryggande av en fungerande stadsorganisation. Av en näringspolitik som sonderar långt in i framtiden förväntas handlingar som kraftigt ökar kommunstorleken, ökar antalet invånare och arbetsplatser, säkerställer verksamhetsförutsättningarna för näringslivet, tryggar tillgången till kunnig arbetskraft, erbjuder mångsidiga boendemöjligheter, skapar trygga och trivsamma miljöer, säkerställer ett mångsidigt utbud av verksamhetsutrymmen och tomter, skapar fungerande trafikförbindelser för god tillgänglighet, utvecklar nuvarande och nya kompetensområden samt skapar en fungerande stadsorganisation i förhållande till näringsverksamheten.

För Vasas näringspolitiska program 2020 fastställs målen och åtgärderna med vilka dessa skall uppnås. Därtill fastställs stadens näringspolitiska programs kopplingar till andra program på landskaps- och riksnivå. Näringslivsvisionernas attraktivitet och rikriktning med andra program eftersträvas till exempel genom att ställa målet att invånarantalet fram till år 2020 uppgår till 120 000 invånare, att staden uppnått positionen som Finlands innovativaste stad, att det finns en fungerande vetenskapspark, att energiklustrets kärnposition har stärkts och utvidgats ytterligare samt att strukturen för kvalitetskorrider i stadskärnan har befästs. Ett framgångsrikt genomförande av Vasas näringspolitiska program innebär att Vasa år 2020 också är ett attraktivt handelscentrum, inre Finlands trafikknutpunkt för trafiken till Europa, ett mångsidigt centrum för kultur, tursim och boende, landets företagsvänligaste stad med den kunnigaste arbetskraften samt att stadens anseende och dragningskraft ligger på toppnivå i landet.

SUMMARY

The economic development policy plan of Vaasa town is based on the strategy of Vaasa town called "Vaasassa hyvä elämä 2020", "Good Life in Vaasa 2020". **The background of the economic development policy plan** is the position of Vaasa town in economic development political point of view as well as the status of it among the towns in Finland, and the status of Vaasa town as the central town of the Vaasa region and Ostrobothnia. In the long term, from the beginning of the 20th century, has Vaasa lost its' relative status among the largest towns in Finland. However, during the latest years has Vaasa town been a region for net migration. The economic development in Vaasa town has been mostly industrially emphasised, especially into electrical and energy technology. Vaasa is also one of the most important school towns in Finland. The self-sufficiency of Vaasa in workplaces is high, approximately 130 %. In the Vaasa region the self-sufficiency in workplaces lays near the balance of 100 %.

The former economic development policy plan of Vaasa, "Vaasa Action Plan 2010", was published year 1999. The action plan introduced in it has been carried out successfully by developing the local innovation system, by strengthening the central position of the energy cluster, by developing the university level education and research of technology and also by increasing the number of workplaces over the amount pursued.

A variety of future scenarios are outlined as **a starting point of the economic development policy plan of Vaasa**. Several measures for the implementation of the scenario of growth and development are also introduced in here. According to the strategy of Vaasa town, the critical success factors are defined in purpose to profile Vaasa by languages, culture and geographical position, in purpose to develop the town even more attractive for both people and industries, and in purpose to strengthen the functionality of the organisation of the town. An economic development policy that looks far into the future should contain strong growth when it comes to the communal size, inhabitants and workplaces, and taking care of the preconditions for trade and industry. It should also contain accessibility of skilled labour, versatile living, safe and nice environment as well as versatile supply of offices and factories. There should also be described how the town will be well reached by functioning transport services, and how the present and future branches of knowledge could be developed, and how the well-functioning organisation of the town can be reflected into the economic development.

The objectives and measures to reach them will be defined for the economic development policy plan 2020 of Vaasa. The links of the economic development policy plan of Vaasa town into the other regional and national programmes will also be defined in here. The attractiveness and parallelism of the visions of trade and industry with the other programmes will be searched here for example by setting as a target that by year 2020 there will be 120 000 inhabitants in Vaasa; Vaasa will be ranked as the most innovative town in Finland; there will be a well-functioning science park in Vaasa by the time; the central position of the energy cluster in Vaasa will be stronger and wider, there will be a quality passageway structure in the town centre; Vaasa will be an attractive centre of trade as well as a point of contact for the traffic that will be directed further into the Europe from inner Finland; Vaasa will be a centre of versatile culture, tourism and living; Vaasa will have the most positive corporate attitude in Finland with the most skilled labour; and the reputation and attractiveness of Vaasa will be in the top level in Finland.

SISÄLTÖ

	sivu
TIIVISTELMÄ	3
SAMMANDRAG	5
SUMMARY	5
1 JOHDANTO	11
1.1 Tausta	12
1.2 Elinkeinopoliittikan ja alueen käsitteet	13
1.3 Megatrendien vaikutukset elinkeinopoliittikkaan	18
2 VAASAN ELINKEINOPOLIITTINEN ASEMA JA TILANNE	21
2.1 Vaasan asema Suomen kaupunkien joukossa	21
2.2 Vaasan kilpailukyky ja kriittiset menestystekijät	25
2.3 Vaasan elinkeinoelämän rakenne ja rakennemuutokset	26
2.3.1 Vaasan työmarkkinat	26
2.3.2 Vaasan työpaikkaomavaraisuus	28
2.3.3 Koulutuskaupunki Vaasa	29
2.4 Vaasan kaupunkiseudun kunnat, väestö ja työpaikat	30
2.4.1 Vaasan seudun työpaikkaomavaraisuus	32
2.4.2 Vaasan seutukunnan bruttokansantuote	33
3 VAASA ACTION PLAN 2010:N SEURANTA.....	35
3.1 Vaasan innovaatiotoiminnan kehittäminen	35
3.2 Vaasan tärkeimmät kasvualat	36
3.3 Vaasan työvoiman kehitys	36
3.4 Vaasan asunto- ja toimitilakehitys	37
3.5 Vaasa Action Plan 2010 -toimenpideohjelman toteutuminen	38
3.6 Muuta Vaasa Action Plan 2010 -kaudella saavutettua	44
4 VAASAN ELINKEINOPOLIITTISEN OHJELMAN 2020 PERUSTEET	46
4.1 Vaasan tulevaisuuden skenaariot	46
4.1.1 Vaasan kauhuskenaario	47
4.1.2 Vaasan kasvun ja kehityksen skenaarion toteuttaminen	48
4.2 Vaasan työpaikkakehitys vuoteen 2020	50
4.3 Vaasan elinkeinopoliittikan kehittäminen	53
4.4 Vaasan strategia ja kriittiset menestystekijät	55

4.4.1	Profiloituminen kielten, kulttuurin ja sijainnin mukaan	55
4.4.2	Houkutteleva kaupunki ihmisille	56
4.4.3	Houkutteleva kaupunki yrityksille	56
4.4.4	Toimiva kaupunkiorganisaatio	58
4.4.5	Kriittisiä menestystekijöitä	58
4.5	Vaasan houkuttelevuustekijöitä	59
5	VAASAN ELINKEINOPOLIITTISEN OHJELMAN 2020 MÄÄRITTELY	61
5.1	Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman 2020 tavoitteet ja toimenpiteet	61
5.1.1	Vaasan profilointiin liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet	62
5.1.2	Ihmisten kiinnostukseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet	64
5.1.3	Yritysten kiinnostukseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet	66
5.1.4	Kaupunkiorganisaation toimivuuteen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet	69
5.2	Elinkeinopoliittinen ohjelma osana kaupungin strategista ohjausjärjestelmää	71
5.3	Elinkeinopoliittisen ohjelman liitynnät maankäyttöön	73
5.4	Elinkeinopoliittisen ohjelman liitynnät muihin strategioihin ja ohjelmiin	75
5.5	Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman toteuttaminen	80
6	YHTEENVETO.....	82
	LÄHTEET JA LIITTEET	84

1 JOHDANTO

Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman luonnos laadittiin lokakuun 2006 ja helmikuun 2007 välisenä aikana. Elinkeinopoliittisen ohjelman ovat kirjoittaneet tekniikan tohtori Ilkka Raatikainen ja kauppatieteiden tohtori, yhteiskuntatieteiden lisensiaatti Johanna Ahopelto DesNetti Oy:stä. Elinkeinopoliittisen ohjelman työryhmään kuuluivat heidän lisäksi Jorma Pitkämäki (puheenjohtaja), Jorma Kallio, Maria Backman, Tomas Häyry, Tapio Ivakko, Marketta Kujala, Harri Nieminen, Aila Roivainen, Kimmo Saraste ja Seppo Ylimannila Vaasan kaupunkisuunnittelusta. Ohjelman tilastokaaviot ovat pääosin kaupunkisuunnittelun Kimmo Sarasteen tuottamia, kuvat Johanna Ahopellon laatimia ja taulukot Ilkka Raatikaisen tuottamia. Lausuntokierroksen jälkeen myös Jorma Kallion sijaisena toiminut Kati Havukainen (Vaissalo) osallistui kaupunkisuunnittelun puolesta elinkeino-ohjelmatyöhön.

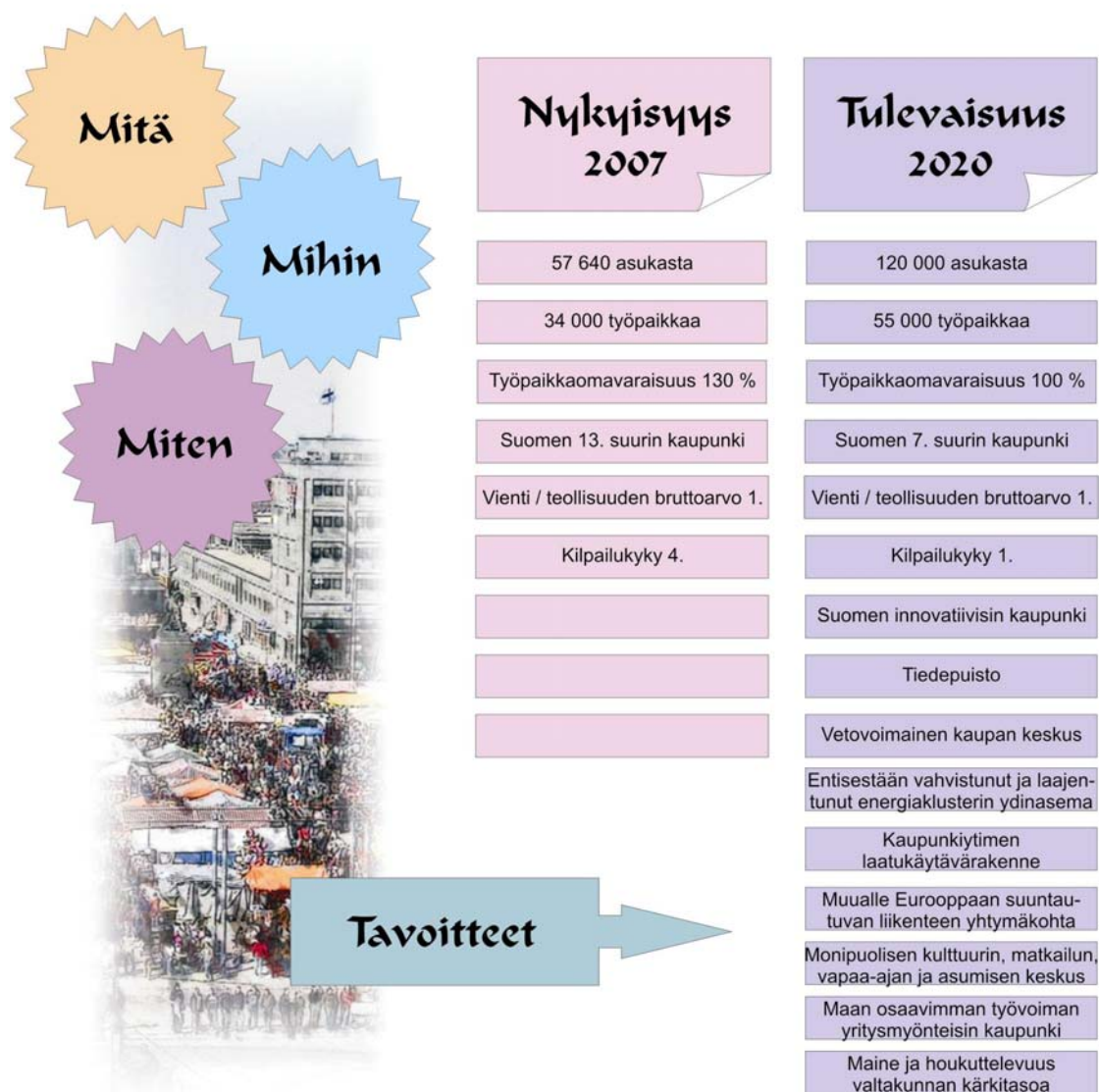
Elinkeino-ohjelmatyöryhmä kokoontui kuusi kertaa. Työryhmäkokoontumisissa elinkeinopoliittista ohjelmaa käsiteltiin raportin kirjoittajien alustusten pohjalta vaihteittain. Työryhmätyöskentelyn lisäksi valmisteluvaiheessa pidettiin työseminaari, johon osallistui kaupungin johtoa sekä yrityselämän, korkeakoulujen ja aluekehitysorganisaatioiden vaikuttajia ja asiantuntijoita. Seminaarissa kuultiin työryhmän alustuksen lisäksi Pohjanmaan kauppakamarin ja Vaasan yrittäjien kommenttipuheenvuorot elinkeinopoliittisen ohjelman silloisesta vaiheesta. Loppukeskustelussa saatiin laajasti palautteita ja evästyksiä työseminaarin osallistujilta.

Vaasan kaupunginhallituksen suunnittelujaosto käsitteli elinkeinopoliittisen ohjelman luonnoksen kokouksessaan 13.3.2007 ja päätti pyytää siitä lausunnot ohjelman kannalta keskeisiltä toimijoilta. Lausunnot saatiin Oy Merinova Ab:ltä, Pohjanmaan kauppakamarilta, Pohjanmaan liitolta, Pohjanmaan TE-keskukselta, Vaasan korkeakoulukonsortiolta, Vaasanseudun Kehitys Oy VASEKilta, Oy Vaasa Parks Ab:ltä, Vaasan suomalaiselta seurakunnalta, Vaasan yrittäjiltä ja Vasa svenska församlingilta. Lisäksi lausunnot saatiin Vaasan kaupungin liikelaitosten lautakunnan alaisilta Vaasan ruokapalveluilta, Vaasan satamalta ja Vaasan talotoimelta, teknisen lautakunnan alaisilta katutoimelta sekä kiinteistö- ja vihertoimelta, rakennus- ja ympäristölautakunnalta, sosiaali- ja terveystoimelta sekä vapaa-aikalautakunnalta. Lisäksi kaupungin www-sivuilla toteutettiin kansalaiskysely ohjelmaluonnoksesta.

Lausunnot pääosin tukivat elinkeinopoliittisen ohjelman 2020 luonnoksessa tehtyjä ehdotuksia. Tarkkaan perehtymiseen ja monen asiantuntijan osallistumiseen perustuneiden lausuntojen avulla ohjelmaan lisättiin tarkennuksia ja näkökulmaa laajennettiin entisestään positiivisesti tulevaisuuteen suuntaavien kommenttien rohkaisemana. Myös kansalaiskyselyn avulla saatuja kommentteja hyödynnettiin ohjelman viimeistelyssä lopulliseen muotoonsa.

Elinkeinopoliittisen ohjelman 2020 esityksiin perustuvien toimenpiteiden yksilöinti, priorisointi ja resursointi sekä seuranta mittareineen rajattiin nyt käsillä olevan strategiatason ohjelma-asiakirjan (osa 1) ulkopuolelle. Lausunnot tukivat tavoitetta laatia seuraavassa vaiheessa priorisoitu ja projektitoteutuksia varten resursoitu elinkeinopoliittinen toimenpideohjelma (osa 2), toteutuksen seurantajärjestelmä sekä mittaristo seurantaan varten.

Käsillä olevassa Vaasan kaupungin elinkeinopoliittisen ohjelman 2020 ensimmäisessä osassa määritellään kaupungin elinkeinopoliitiikan nykyiset lähtökohdat ja esitetään perusteltu visio kaupungin elinkeinopoliitiikan tulevaisuudesta vuoteen 2020 mennessä. Tavoiteltu tulevaisuudentila esitetään tavoitteiden ja keskeisten kehittämiskohteiden avulla kuvan 1 mukaisesti.

Kuva 1. Vaasan kaupungin elinkeinopoliittinen ohjelma, osa 1

1.1 Tausta

Aktiivinen elinkeinopoliittikka on ensiarvoisen tärkeä alueen hyvinvoinnin edistäjä. Valtakunnallista elinkeinopoliittikkaa toteutetaan muun muassa osaamiskeskus- ja aluekeskusohjelmien avulla. Seudut rakentuvat työssäkäyntialueiden mukaan. Keskuskaupungit tavoittelevat elinkeinoelämänsä menestystä vahvistamalla keskeisiä osaamisalojaan. Alueellisen erikoistumisen ja työnjaon avulla tavoitellaan menestystä kansallisessa ja kansainvälisessä kilpailussa.

Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman rakentamisessa nähdään, että vain elinkeinoelämän kasvun ja monipuolistumisen turvaaminen ja tästä seuraavan työpaikkakasvun kautta voidaan luoda sitä hyvinvointia, jolle kasvu voi perustua. Vaasan kaupunkioorganisaation asema aktiivisen elinkeinopoliittikan hoitajana on avaintekijä. Nostamalla kaupunkimme elinkeinoelämän hyvinvointi kaupungin ykkösprioriteettiin tur-

vataan myös asukkaiden hyvinvointi parhaalla mahdollisella tavalla. Aktiivinen elinkeinopolitiikka on parasta hyvinvoinnin edistämistä.¹

1.2 Elinkeino- ja alueen käsitteet

Bruttokansantuote (BKT) on kokonaistuotannon mitta kansantaloudessa. Se tarkoittaa maassa tai muulla tarkasteltavalla alueella toimivien tuotantoyksiköiden tuottamien lopputuotteiden summaa rahassa. Bruttokansantuotteeseen sisältyvät sekä tavarat että palvelut. BKT on kansantaloudessa vuoden aikana tuotettujen tavaroiden ja palvelujen kokonaistuotannon arvo vähennettynä hyödykkeiden tuottamiseen käytettyjen väli tuotteiden arvolla. BKT voidaan saada myös laskemalla yhteen alueella toimivien yritysten tuotannontekijöistä tulleet tulot eli mm. palkat, osingot ja yrittäjätulot.²

Alueellinen bruttokansantuote markkinahintaan on alueen tuotantoyksiköiden tuotantotoiminnan lopputulos. Se voidaan määrittellä kolmella tavalla: institutionaalisten alojen tai eri toimialojen bruttoarvonlisäysten summana lisättyinä tuoteveroilla ja vähennettynä tuotetukipalkkioilla; kotimaisten institutionaalisten yksiköiden tavaroiden ja palveluiden loppukäytön summana (kulutus, pääoman bruttomuodostus, vienti miinus tuonti); tulojen summana (palkansaajakorvaukset, tuotanto- ja tuontiverot miinus tukipalkkiot, bruttotoimintaylijäämä ja sekatalo, brutto).³

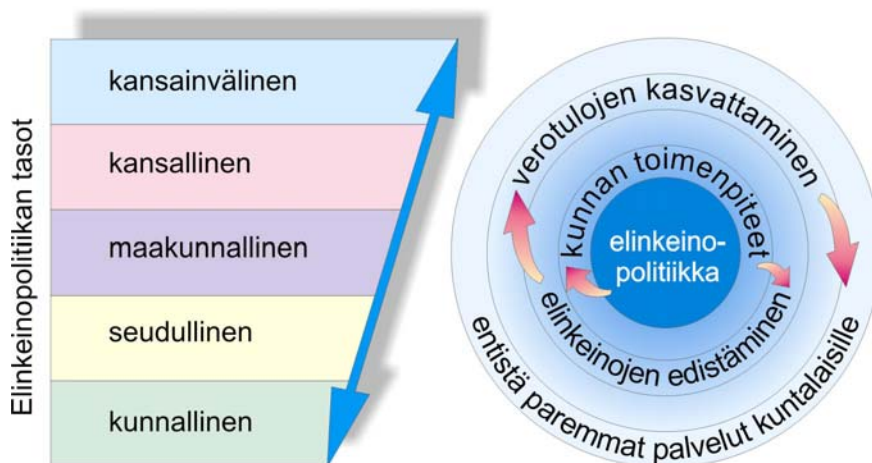
Elinkeino- ja alueen politiikka voidaan määrittellä sellaisiksi kunnan toimenpiteiksi, joiden avulla edistetään elinkeinoja kunnan verotulojen kasvattamiseksi, mikä johtaa entistä parempiin mahdollisuuksiin tarjota kuntalaisille palveluja. Elinkeino- ja alueen politiikkaa voidaan

¹ Pitkämäki 2004

² Taloustiedon taloussanasto 1983: 51

³ Tilastokeskus 2007a

katsoa harjoitettavan kunnallisen tason lisäksi myös seudullisella, maakunnallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Eri tasoilla tehdyt päätökset vaikuttavat myös muihin tasoihin.

Kuva 2. Elinkeinopoliittikan tasot ja kunnallinen elinkeinopoliittikka

Elinkeinopoliittikka liitetään läheisesti myös kunnan kehittämissä politiikan käsitteeseen, mikä kuvastaa sen laajuutta.⁴ Paikallinen elinkeinopoliittikka on kunta- ja seututasolla tapahtuvaa eri yhteiskuntaelämän alojen erilaisten intressiryhmien päämäärien, strategioiden ja keinojen yhteensovittamista ja toiminnan koordinoimista elinkeinoelämän edistämiseksi.⁵

Kuva 3. Kaupungin sidosryhmät ja verkostot

⁴ Linnamaa 2006

⁵ Sotarauta ja Linnamaa 1997: 42

Lähellä elinkeinopoliittikan keskeisiä kysymyksiä on myös kysymys kunnan oman palvelutuotannon laajuudesta. Erityisesti sosiaali- ja terveystaloudissa kunnan oman palvelutuotannon osuus on merkittävä. Keskustelu oman palvelutuotannon ja ostopalvelujen suhteesta lähestyy myös kunnan elinkeinopoliittikan linjauksia.

Innovaatio on laajaan käyttöön levinnyt tekninen, taloudellinen, sosiaalinen tai muu keksintö tai uudistus. Nykyisen laajan käsitelmäärittelyn mukaan innovaatio voi olla erilaisia osaamisia uudella tavalla yhdistävä oivallus, joka voi laajuudeltaan vaihdella teknisestä yksityiskohdasta aina suureen yhteiskunnalliseen vaikutukseen saakka. Innovaatioita tuottavat innovaatioprosessit ovat innovaatioympäristössä innovaatiojärjestelmän vaikutuksesta toteutettavia kehityskulkuja, joissa yhdistellään toimijoiden osaamista uutta arvoa luovalla tavalla.⁶

Innovaatiojärjestelmä koostuu innovaatioympäristön toimijoista, joilla on innovaatioprosesseja edistäviä tehtäviä. Innovaatiojärjestelmä toimii innovaatioympäristössä ja edistää innovaatioita. Käsitteenä innovaatiojärjestelmä käsittää innovaatiot, innovaatioita kehittävän prosessin tukitoimien eli innovaatiopalveluineen sekä ne strategiset tavoitteet, joita yhteiskunta ja yritykset asettavat ja joita innovaatiojärjestelmän toimijat myös itse luovat omien toimijensa tueksi.⁷

Innovaatiopolitiikka tarkoittaa valtiollista tai alueellista toimintaa, jonka tehtävänä on vaikuttaa teknologian muutokseen sekä sen suuntaan ja vauhtiin. Perinteisesti innovaatiopolitiikan keskeisenä sisältönä on pidetty (teknisen) tutkimus- ja kehittämistoimintaa.

⁶ Raatikainen 2001: 13

⁷ Raatikainen 2001: 14

minnan tukemista sekä innovaatioiden aikaansaamista. Nykyisin innovaatiopolitiikan määritelmää on laajennettu kattamaan monia yritysten ja muiden organisaatioiden toimintaedellytyksiin liittyviä asioita aina asuin- ja elinympäristöjen viihtyisyyteen saakka.⁸

Innovaatioprosessi on innovaatioon johtava kehityskulku, jossa vaikuttavat sekä innovaattorien että innovaatioprosessin edistäjien toimenpiteet. Innovaatioprosessi on tapahtumaketju, jonka olennaisia peräkkäisiä tai rinnakkaisia vaiheita ovat osaamisten kertymisprosessit, osaamisten kohtaamiset, markkinatutkimus, teknologiaselvitys, idea, oivallus, tuotekehitys, liiketoiminnallistaminen, kaupallistaminen, rahoitus, tuotannollistaminen, verkostointi ja käyttö.⁹

Innovaatioympäristö koostuu julkisesta infrastruktuurista, elinkeinoelämästä sekä koulutus- ja kehittäjäorganisaatioista eli siitä yhteiskunnasta, jossa innovaatioita luodaan ja toteutetaan. Esimerkiksi valtio, seutu, kaupunki tai yksittäinen organisaatio on innovaatioympäristö, jolta odotetaan innovatiivisuuden edistämistä oman kehityksensä vauhdittamiseksi.¹⁰

Megatrendit ovat hitaita, maailmanlaajuisia taustamuutoksia, jotka vaikuttavat elinkeinoelämän kehitykseen ja menestykseen myös paikallisesti. Megatrendit ovat suuria muutoksia ja valtavirtoja, jotka määrittelevät elinkeinoelämän toimintaympäristöä ja sen kehityksen suuntaa.

Pohjanmaan maakunta käsittää Vaasan ja Kyrönmaan seutukuntien lisäksi Suupohjan rannikkoseudun ja Pietarsaaren seudun. Vaasanseudun kunnat sijaitsevat Jurvaa lukuunottamatta Pohjanmaan maakunnassa.

Vaasalla tai **Vaasan kaupungilla** tarkoitetaan tässä julkaisussa nykyistä (2007) tai asiayhteyden mukaisen ajankohdan käsittämää (asukasluvultaan, pinta-alaltaan) Vaasan kaupunkia.

Vaasa 2020 tai **Vaasan kaupunki 2020** tarkoittaa sekä asukasluvultaan että pinta-alaltaan nykyistä suurempaa Vaasan kaupunkia. Tavoitteena on vuoteen 2020 mennessä 120 000 asukkaan kaupunki, jonka maantieteellinen koko vastaa luontaista työssäkäynti- ja asiointialuetta.

Vaasan seutukunta käsittää Vaasan kaupungin välittömän lähialueen. Vaasan seutukunta koostuu kuudesta kunnasta, jotka ovat Vaasa, Mustasaari, Vöyri-Maksamaa, Oravainen, Maalahti ja Korsnäs.

Vaasan kaupunkiseutu ja Vaasanseutu tarkoittavat maantieteellisesti samaa aluetta. Koko Vaasan kaupunkiseudun luonnollista yhteistoiminta-aluetta kuvaamaan on luotu käsite Vaasanseutu (yhteen kirjoitettuna). Se käsittää Vaasan seutukunnan lisäksi myös Kyrönmaan seutukunnan, johon kuuluvat Laihia, Isokyrö ja Vähäkyrö. Niiden lisäksi Vaasanseutuun luetaan kuuluvaksi myös Etelä-Pohjanmaan maakunnan alueella sijaitseva Jurvan kunta.

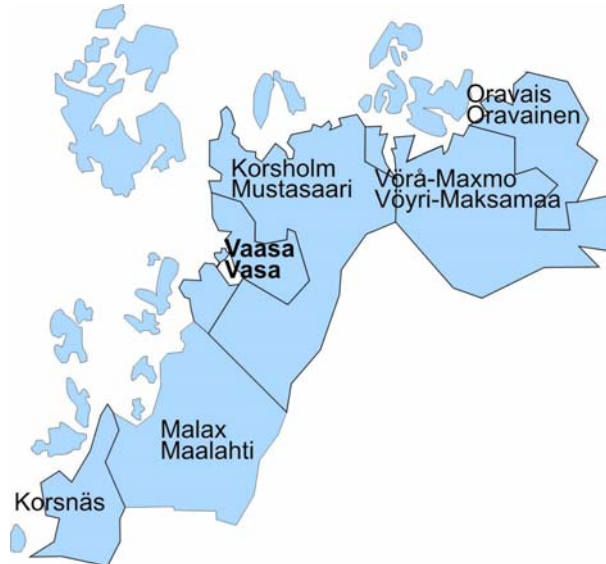
Vaasan aluekeskusohjelma-alue käsittää Vaasanseudun Kehitys Oy VASEKin johtamassa aluekeskusohjelmassa koko Vaasan kaupunkiseudun eli Vaasanseudun. Vaasan aluekeskusohjelma-alueeseen kuuluvat Vaasa, Mustasaari, Korsnäs, Laihia, Vähäkyrö, Maalahti, Vöyri-Maksamaa, Oravainen ja Isokyrö. Aluekeskusohjelma-

⁸ Lemola 2006

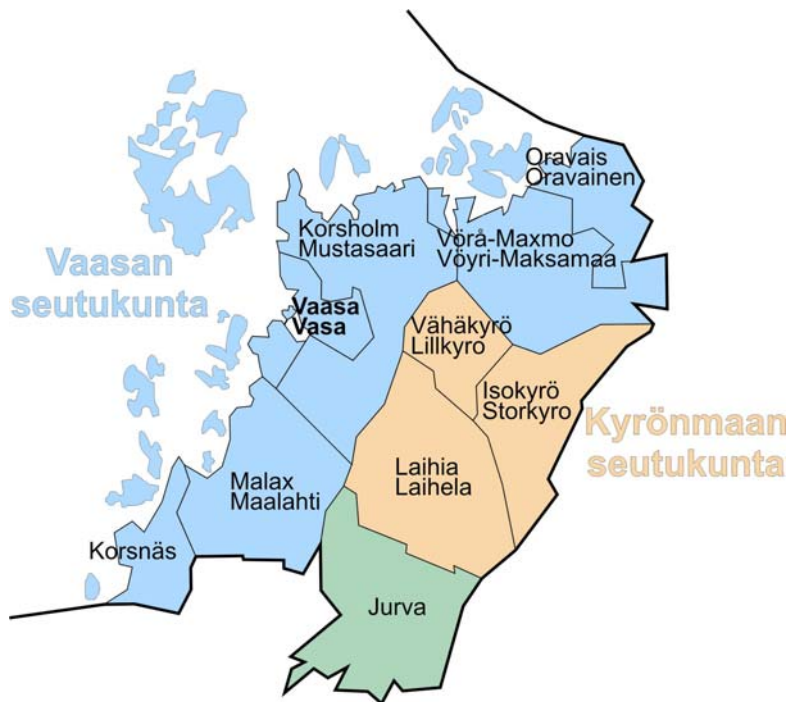
⁹ Raatikainen 2001: 14

¹⁰ Raatikainen 2001: 14

alueen asukasmäärä on nykyisin runsaat 110 000. Tilastokeskuksen tilastoissa ja niiden perusteella luoduissa kaavioissa Vaasan aluekeskusohjelma-alueeseen kuuluvat Vaasan seutukunta ja Kyrönmaan seutukunta. Vaasan aluekeskusohjelma-alueesta käytetään useissa yhteyksissä myös käsitettä Vaasan seutu.

Kuva 4. Vaasan seutukunta

Kuva 5. Vaasanseutu = Vaasan kaupunkiseutu =
Vaasan seutukunta + Kyrönmaan seutukunta + Jurva

Vaasan seudun (erikseen kirjoitettuna) käsitettä käytetään tässä julkaisussa tarkoittamaan Vaasan kaupunkia ja sitä ympäröivää aluetta, joka ei välttämättä tarkasti seuraa kuntien välisiä rajoja. Vaasan seutu tarkoittaa Vaasan kaupungin vaikutuspiiriin kuuluvaa luontaista työssäkäynti- ja asiointialuetta.

Skenaario on tulevaisuudentutkimuksessa käytetty käsite. Skenaario tarkoittaa vaihe vaiheelta etenevää tapahtumainkuvausta, joka liittyy tulevaisuuden nykyhetkeen.¹¹ Skenaario on kuvaus tulevaisuudentilasta tietyn ajan kuluttua ja kuvaus siitä, minkä tapahtumaketjun johtamana kyseiseen tulevaisuudentilaan voidaan päätyä.

Työpaikkaomavaraisuus ilmaisee alueella työssäkävien ja alueella asuvan työllisen työvoiman määrän välisen suhteen. Jos työpaikkaomavaraisuus on yli 100 %, on alueen työpaikkojen lukumäärä suurempi kuin alueella asuvan työllisen työvoiman lukumäärä. Jos taas työpaikkaomavaraisuus on alle 100 %, on tilanne päinvastainen.¹²

1.3 Megatrendien vaikutukset elinkeinopoliittikkaan

Kaupungin elinkeinopoliittikan määrittelyssä on otettava huomioon kansalliset ja kansainväliset megatrendit. Vaasaan saakka vaikuttavia maailmanlaajuisia megatrendejä ovat esimerkiksi yleinen globalisoituminen sekä maailman taloudellisen kehityksen painottuminen yhä enemmän Kaukoitään, erityisesti Kiinaan ja Intiaan. Yleisen tietö-

¹¹ Mannermaa 1999: 220

¹² Tilastokeskus 2007b

ja tietoliikennetekniikan kehitys johtaa siihen, että paikkasidonnaisuuden merkitys vähenee maailmanlaajuisella tasolla.

Maailmanmarkkinat ovat fyysisten tavaramarkkinoiden rinnalla yhä enemmän myös pääoman ja osaamisen markkinat. Esimerkiksi taloudellinen toimeliaisuus ja teolliset investoinnit hakeutuvat niille työmarkkinoille, joilla tarvittava osaaminen ja työvoima ovat tarjolla alimpaan hintaan eli toisin sanoen sinne, missä työtä kipeimmin myös tarvitaan. Toisaalta myös kehittyvissä maissa vaurastuvilla perheillä on mahdollisuus lähettää nuoriaan hankkimaan koulutusta ulkomaisista yliopistoista. Tällainen kysyntä ulottuu jo Vaasaankin ja on kasvavaa.

Suomen lähialueiden poliittinen ja taloudellinen kehitys heijastuu myös Länsi-Suomeen Vaasan seudulle. Venäjän ja venäläisten vaurastuminen näkyy lisääntyvänä kulutuskysyntänä esimerkiksi Suomen matkailumarkkinoilla. Suomen ja Viron työmarkkinat ja elinkeinoelämä yhdentyvät kuin vaivihkaa muun muassa lähestulkoon yhteisen kieli- ja kulttuuriperinteen myötävaikutuksella, työvoiman liikkumisen ja taloudellisten sijoitusten seurauksena eli monitasoisen vilkastuvan verkostoitumisen kautta.

Yksi kaikkialla vaikuttava globaali trendi on lisääntyvä terrorisminpelko, joka ilmenee tiukentuvina turvatoimina lentoliikenteessä ja kansainvälisessä kaupankäynnissä. Toinen yleistä turvattomuutta lisäävä tekijä on maailmanlaajuisen ihmisissä tai eläimissä leviävän kulkutaudin pelko.

Näissä oloissa Suomen yhteiskunnan toimivuus, ennustettavuus, turvallisuus ja siisteys voivat olla suuria tilaisuuksia ja markkinaetuja Suomelle ja Suomessa niille seuduille, joiden markkinoinnissa nämä tekijät osataan ottaa huomioon. Meille itsestään selvät asiat voivat jossakin muualla olla harvinaisia.

Kansainvälistyminen monilla elämänalueilla on merkittävä megatrendi Suomessa. Samoin osaamisintensiivisyyden lisääntyminen paitsi koulutuksessa myös yritystoiminnassa on selvä trendi. Kansallisella tasolla on jo vuosikymmeniä jatkunut muuttoliike keskuksiin ja nykyisin entistä enemmän myös keskuskaupunkien ympäristökuntiin. Aluekehityksessä painottuvat keskeisten osaamisalojen ja alueen innovatiivisuuden kehittäminen.

Vaasaan kansainväliset megatrendit vaikuttavat esimerkiksi lisääntyvinä yhteyksinä Kaukoitään, jonne paikallisesta teollisuudesta suuntautuu sekä investointeja että alihankintasuhteita. Henkilövaihto lisääntyy sekä teollisuudessa että korkeakoulumaailmassa. Myös työperäinen muuttoliike voimistunee. Koska Vaasa on jo nyt yksi Suomen monikulttuurisimpia ja monikielisiä kaupunkeja, sillä on hyvät mahdollisuudet edelleen kehittyä yhtenä Suomen kansainvälistyneimpänä kasvukeskuksena.

Ilmastonmuutos, energian hinnannousu sekä lisääntyvä huolestuneisuus energian riittämisestä ja saatavuudesta ovat voimakkaita maailmanpolitiikkaan vaikuttavia trendejä, joita pidetään ristiriitaisten energiapolitiikkojen rinnalla laajasti vaikuttavina lähitulevaisuuden uhkatekijöinä. Toisaalta energian kysynnän kasvu ja hinnan nousu luovat suuria mahdollisuuksia uudelle tekniikalle ja uusille järjestelmäratkaisuille. Nämä tekijät yhdessä voivat hyvinkin vaikuttaa niin, että tulevaisuudessa energiansäästötieteistä kehittyvä erityinen Vaasan seudun energiaklusterin vahvuus.¹³

Puhtauden vaatimus energian tuotannossa ja käytössä on kiristynyt maailmanlaajuisen trendi. Vaasalaisittain se tarjoaa suuria mahdollisuuksia. Vaasan asema Suo-

¹³ Raatikainen, Alander, Hiltunen, Kauhaniemi ja Vekara 2006: 23

men energiaklusterin ytimenä vahvistunee entisestään. Myös monin tavoin energi-ansäästöön kytkeytyvä vaasalainen teollisuus saanee lisävauhtia kiristyivistä ympäris-tövaatimuksista.

Maailman turistivirrat etsivät uusia ja erilaisia kohteita. Siinä pohjoismainen hiljai-suus, harva asutus, karu luonto, saaristorannikko, talvinen kylmyys ja kesän ympäri-vuorokautinen valoisuus voivat olla merkitykseltään kasvavia houkuttelevuustekijöitä uusia elämyksiä etsiville matkailijoille.

2 VAASAN ELINKEINOPOLIITTINEN ASEMA JA TILANNE

Vaasalla on selkeä asema Suomen osaamiskeskusohjelmassa. Vaasan asema energiatekniikan osaamiskeskuksena ja valtakunnallisen energiaklusterin teollisena ytimenä on vahvistunut koko osaamiskeskusohjelman ajan. Energiatekniikan osaamiskeskus asema perustuu Vaasan seudun energia-alan teollisuuteen ja siihen liittyvään muuhun liiketoimintaan. Energiatekniikan osaamiskeskusohjelmasta vastaa teknologiakeskus Oy Merinova Ab. Osaamiskeskusohjelmassa 2007 - 2013 Vaasa on energiatekniikan osaamiskeskuksen koordinointivastuun lisäksi mukana meri- ja mediaklustereiden osaamiskeskusohjelmatyössä.

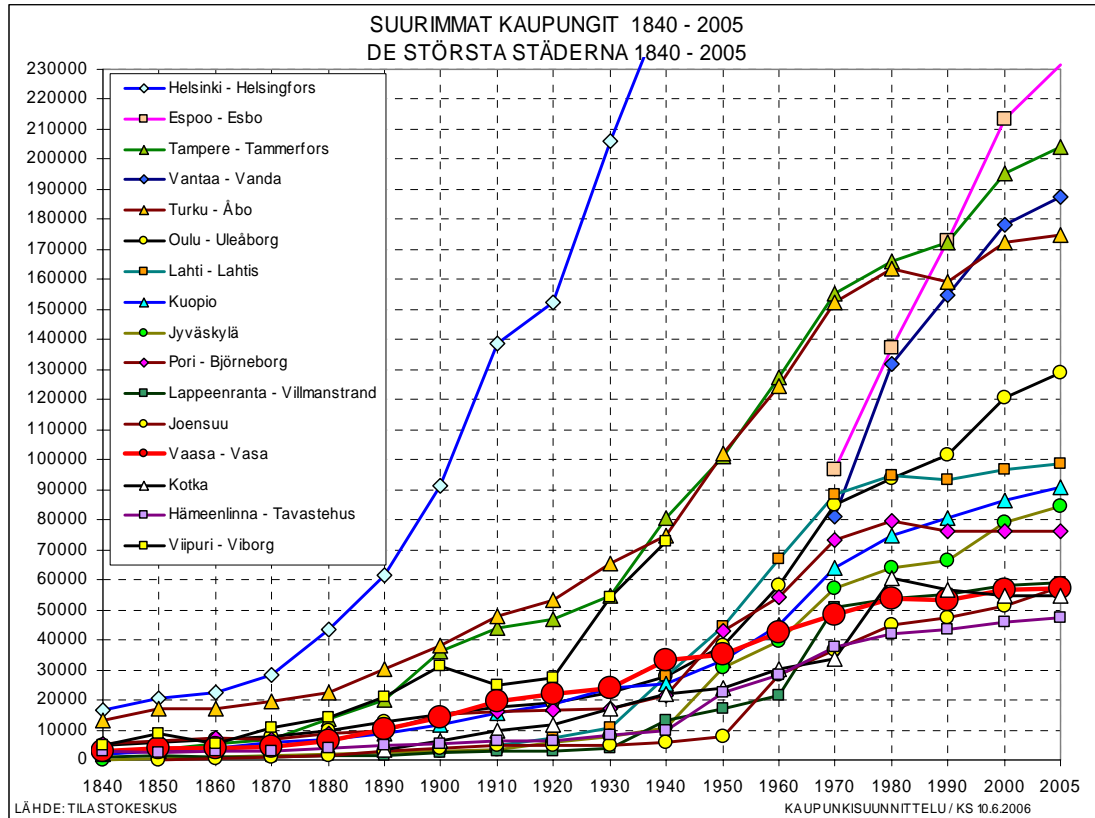
Valtakunnallisessa aluekeskusohjelmassa 2007 – 2010 Vaasan seudulla keskitytään alueen elinkeinopoliittisesti vahvoihin ja erikoistuneisiin aloihin. Ohjelman keskeisiä kehittämiskohteita ovat osaamisintensiiviset yrityspalvelut, puuteollisuus alihankinta-verkkoineen, logistiikka, media ja seudun kehitykselle tärkeiden alojen yhteistyön tiivistäminen. Aluekeskusohjelmasta Vaasan seudulla vastaa Vaasanseudun Kehitys Oy VASEK.

2.1 Vaasan asema Suomen kaupunkien joukossa

Vaasa on nykyisin Suomen kolmanneksitoista suurin kaupunki oltuaan 1900-luvun alkuvuosikymmenet viidenneksi suurin Helsingin, Turun, Tampereen ja Viipurin jälkeen. 1940-luvun jälkeen Espoo, Vantaa, Oulu, Lahti, Kuopio, Jyväskylä, Pori, Lappeenranta ja Rovaniemi ovat ohittaneet Vaasan väkiluvussa. Vaasan väkiluku oli 57 695 asukasta huhtikuun 2007 lopussa. Lappeenranta, Rovaniemi, Joensuu ja Kotka ovat asukasluvultaan Vaasan kokoisia. Tuoreiden kuntaliitosten jälkeen myös Seinäjoen asukasluku nousee lähelle Vaasan nykyistä asukaslukua.

Asukasluku on selkeä kaupungin houkuttelevuuden mittari. Vaasa ei ole väkiluvussa ohitse menneiden kaupunkien tavoin yhtä hyvin onnistunut houkuttelemaan kaupunkiin muuttajia, siellä syntyneitä jäämään kaupunkiin tai naapurikuntia liittymään itseensä. Vertailukaupungit ovat kasvaneet sekä muuttoliikkeen että kuntaliitosten kautta.

Kaavio 1. Suomen suurimmat kaupungit 1840 - 2005

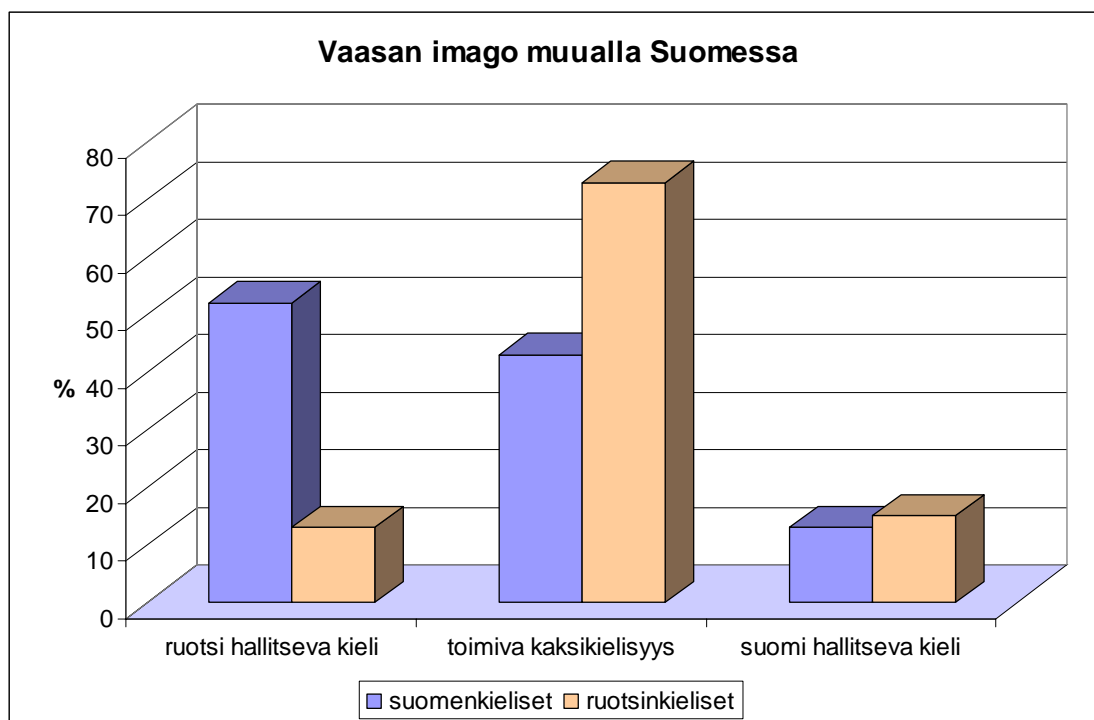
Vaasan kaupungin asukastiheys on 313 asukasta maaneliökilometriä kohti. Suomen kaupunkien joukossa tämä on Oulun (341 as/km²) ja Tampereen (388 as/km²) luokkaa. Helsingin asukastiheys on 3031 asukasta neliökilometriä kohti. Selvästi Vaasaa tiheimmin asuttuja kaupunkeja ovat Jyväskylä (789 as/km²), Vantaa (770 as/km²), Espoo (729 as/km²), Lahti (728 as/km²) ja Turku (718 as/km²). Vaasaa harvemmin asuttuja kaupunkeja ovat taas esimerkiksi Pori (151 as/km²) ja Kuopio (80 as/km²).¹⁴ Naapurikaupungeista esimerkiksi Seinäjoen asukastiheys on 60 as/km² (ennen Nurmon ja Ylistaron liittymistä) ja Kokkolan 110 as/km².

Vaasan seudun kuntarakennekeskustelua käydään parhaillaan ja asiasta on tekeillä selvityksiä. Olennaista on kuntien palvelurakenteen kehittäminen vastaamaan ihmisten asumis-, asiointi- ja työssäkäyntitarpeita. Myös kielikysymys vaikuttaa Pohjanmaalla kuntarakenteen kehittämistä koskeviin mielipiteisiin ja kannanottoihin kuntalii-

¹⁴ Verkkotietokeskus 2007

tosten puolesta sekä niitä vastaan. Kielipolitiikalla perustellaan joidenkin kuntarajojen ylläpitämistä ja toisten rajojen poistamista.

Vaasan suomenkielisistä 43 prosentin mielestä Vaasa on muualla Suomessa imagoltaan kaupunki, jossa on toimiva kaksikielisyys. Vaasan ruotsinkielisistä tätä mieltä on 73 prosenttia.¹⁵ Sekä suomen- että ruotsinkielisten vaasalaisten mukaan Vaasalla on muualla Suomessa todellisia kielisuhteitaan ruotsinkielisempi imago. Nykyistä lähempänä todellisuutta oleva käsitys Vaasan kielisuhteista voisi olla virheellistä käsitystä parempi Vaasan houkuttelevuuden kannalta erityisesti työvoiman rekrytoinnissa.

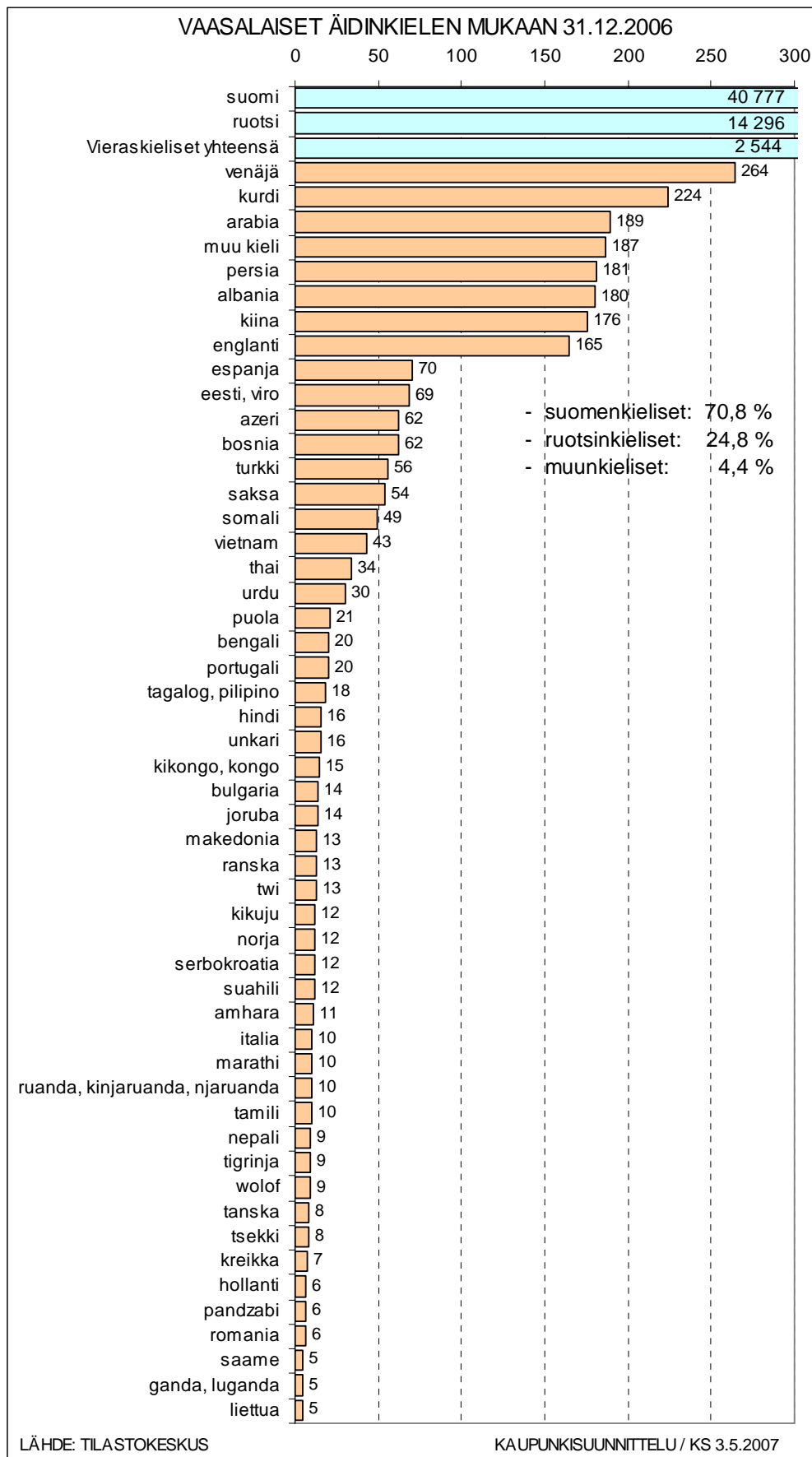

Kaavio 2. Vaasan kieli-imago muualla Suomessa vaasalaisten käsityksen mukaan

Vaasan asukkaista 71% on suomenkielisiä, 25 % ruotsinkielisiä ja noin neljä prosenttia puhuu äidinkielenään jotakin muuta kieltä. Vaasassa puhutaan yli viittäkymmentä eri äidinkieltä. Vaasan asukkaista noin 96 % on Suomen kansalaisia ja noin neljä prosenttia muiden maiden kansalaisia.

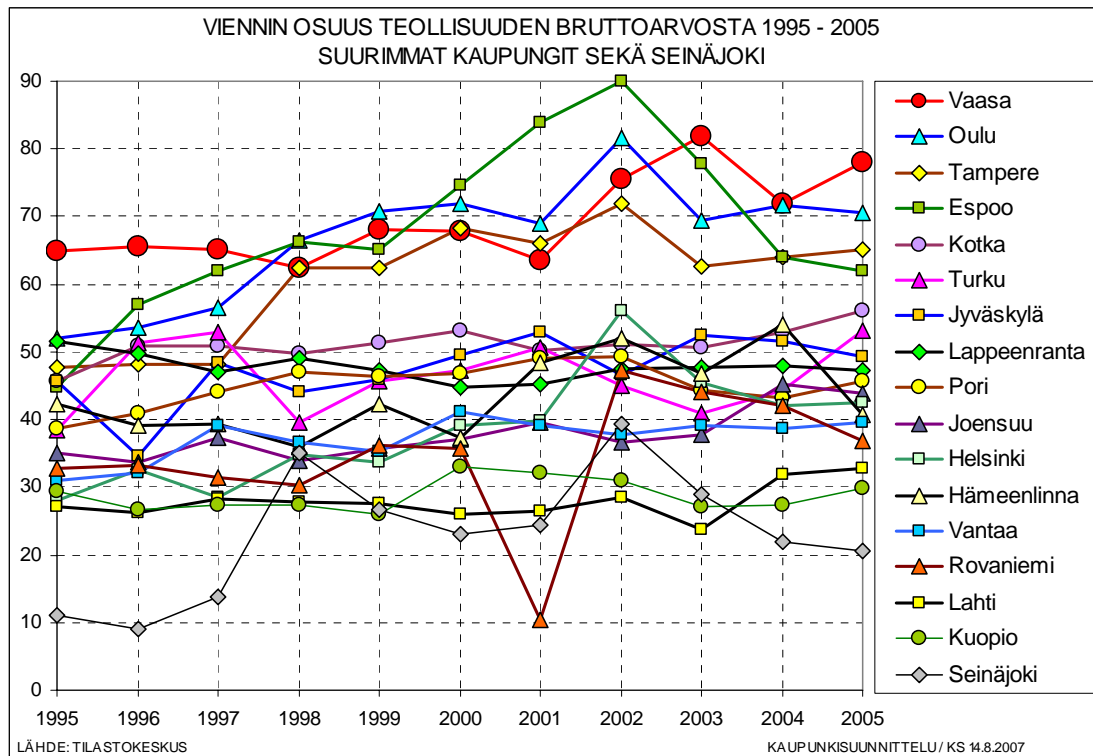
Vaasan asukkaat edustavat noin kuuttakymmentä eri kansallisuutta. Vaasa on pääkaupunkiseudun kaupunkien ja Turun jälkeen asukasrakenteeltaan yksi Suomen kansainvälisimmistä kaupungeista.

¹⁵ Holtti ja Herberts 2006: 42

Kaavio 3. Vaasalaiset kieliryhmät

Yksi alueen innovatiivisuuden mittareista on viennin osuus teollisen tuotannon bruttoarvosta. Se kertoo alueen teollisen tuotannon kilpailukyvystä maailmanmarkkinoilla. Suomen suurimpien kaupunkien vertailussa Vaasa on vuorotellut ykkössijalla Espoon ja Oulun kanssa viime vuosikymmenen ajan.

Kaavio 4. Viennin osuus teollisen tuotannon bruttoarvosta 1995 - 2005

2.2 Vaasan kilpailukyky ja kriittiset menestystekijät

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos Etlan vuonna 2006 julkaiseman tutkimuksen mukaan Vaasa on vuoden 2002 tietojen perusteella Suomen neljänneksi kilpailukykyisin kaupunki Helsingin, Tampereen ja Oulun jälkeen. Kaupunkien kilpailukykyä mitattiin kilpailukykyindeksin avulla. Kilpailukykyindeksin osatekijöitä olivat alueen teollisuusyritysten osaamispääoma suhteessa toimialan osaamispääomaan yleensä, seutukunnan innovatiivisuus, osaamisen kasautuminen ja saavutettavuus kuten kulkuyhteydet.

Kaupungit oli asetettu myös taloudellista kasvua ja tulevaisuuden kilpailukykyä painottavien mittareiden mukaiseen järjestykseen. Siinäkin Vaasa oli neljännellä sijalla Oulun, Salon ja Tampereen jälkeen. Tutkimuksessa mainitaan myös Pohjanmaan korkea innovatiivisuuden aste.¹⁶

¹⁶ Piekkola 2006

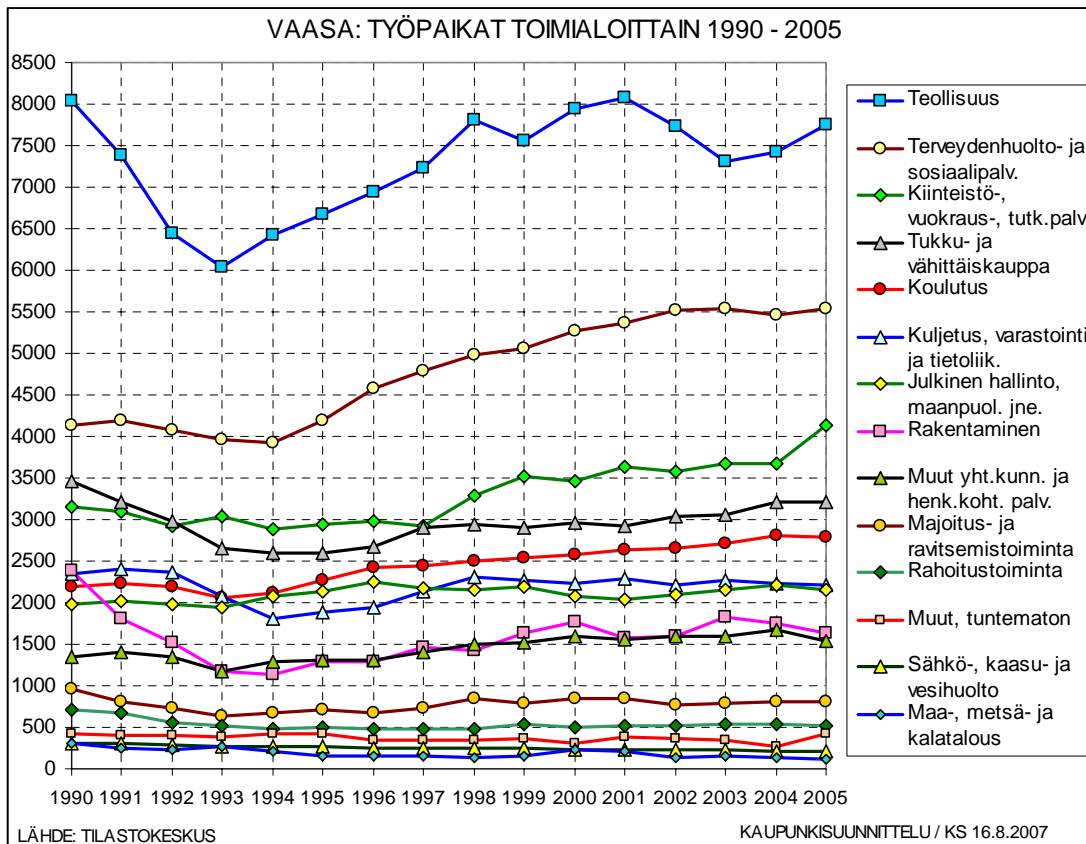
2.3 Vaasan elinkeinoelämän rakenne ja rakennemuutokset

2.3.1 Vaasan työmarkkinat

Vaasan suurimmat työllistäjät ovat teollisuus sekä terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut. Teollisuustyöpaikkojen määrä on vaihdellut voimakkaasti taloudellisten suhdanteiden mukana. Teollisuustyöpaikkojen määrä väheni romahdusmaisesti 1990-luvun alkuvuosina yli kahdeksastatuhannesta lähelle kuuttatuhatta ja ylitti uudelleen kahdeksantuhannen rajan vasta vuonna 2001. Sitä seuranneen kahden vuoden notkahduksen jälkeen nyt on taas päästy kasvu-uralle.

Terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelujen työpaikat ovat lisääntyneet kymmenen viime vuoden aikana noin 1 500:lla ja ylittäneet 5 500. Muita kasvusuunnassa olevia aloja ovat viime vuosien aikana olleet esimerkiksi kiinteistö-, vuokraus- ja tutkimuspalvelut, tukku- ja vähittäiskauppa sekä koulutus. Rakennusalan työpaikkojen määrä on vähentynyt vuoden 1990 noin 2 400:sta vuoden 2004 noin 1 600:aan.

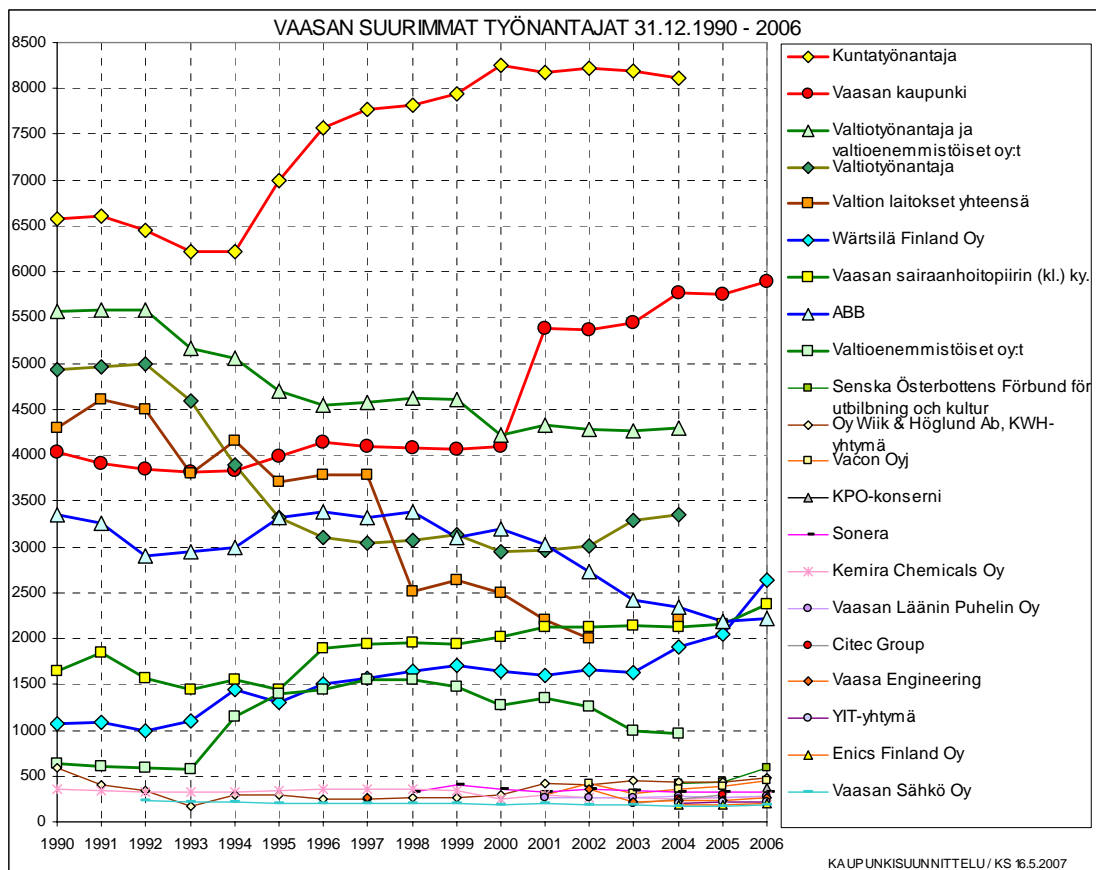
Teollisuustyöpaikkojen määrä on suhdanneherkkää. Vaihteluväli on ollut viimeisten viidentoista vuoden aikana kahdentuhannen työpaikan luokkaa sekä ylös että alas-päin. Sen sijaan terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelujen työpaikat ovat lisääntyneet vakaasti ja heilahtelematta. Samoin kiinteistö-, vuokraus- ja tutkimuspalvelujen, tukku- ja vähittäiskaupan sekä koulutusalan työpaikat ovat lisääntyneet melko vakaasti ja hitaasti. Vastaavanlaisten trendien voidaan ennakoida jatkuvan myös seuraavan vuosikymmenen ajan. Seuraavassa kaaviossa esitetään vuosina 1990 - 2005 toteutunut toimialoittainen Vaasan työpaikkakehitys.

Kaavio 5. Vaasan työpaikat toimialoittain 1990 - 2005

Vaasan suurimmat työnantajat ovat nykyisin kunta- ja valtiotyönantaja. Suurin työnantajaorganisaatio on Vaasan kaupunki. Suurimmat teollisuustyönantajat ovat ABB, Wärtsilä, KWH, Vacon, Sonera, Vaasan läänin puhelin, Kemira ja Citec.

Valtiotyönantajan ja valtioenemmistöisten osakeyhtiöiden yhteenlasketut työpaikat Vaasassa ovat vähentyneet noin 1 200:lla vuosien 1990 ja 2004 välillä. Samana aikana yksinomaan valtiotyönantajan työpaikat ovat vähentyneet noin 1 700:lla. Kuntatyönantajan työpaikat ovat lisääntyneet vastaavana aikana noin 1 600:lla. Vaasan kaupungin työpaikat ovat lisääntyneet vuodesta 1990 vuoteen 2006 noin 2 000:lla. Vaasan suurimmista yrityksistä ABB:n työpaikat ovat vähentyneet vuosien 1990 ja 2006 välillä noin 3 300:sta noin 2 200:aan; Wärtsilän työpaikat ovat lisääntyneet samana aikana noin tuhannesta työpaikasta noin 2 600:aan työpaikkaan.

Kaavio 6. Vaasan suurimmat työnantajat 1990 - 2006

Vaasan maine rakentuu paitsi asukkaidensa ja kaupunkiorganisaation toimenpiteistä myös vaasalaisien yritysten näkymisestä ja onnistumisesta. Vuonna 2006 pörssiyrityksien mainitutkimuksessa sijoittuivat vaasalaisista yrityksistä Vacon sijalle 11 ja Wärtsilä sijalle 12, kun tuloksissa oli mukana 80 pörssiyritystä. Muutos- ja kehityskyvyssä Vacon sijoittui kuudenneksi ja Wärtsilä yhdeksänneksi.¹⁷ Tämä on vaasalaisittain hieno tulos.

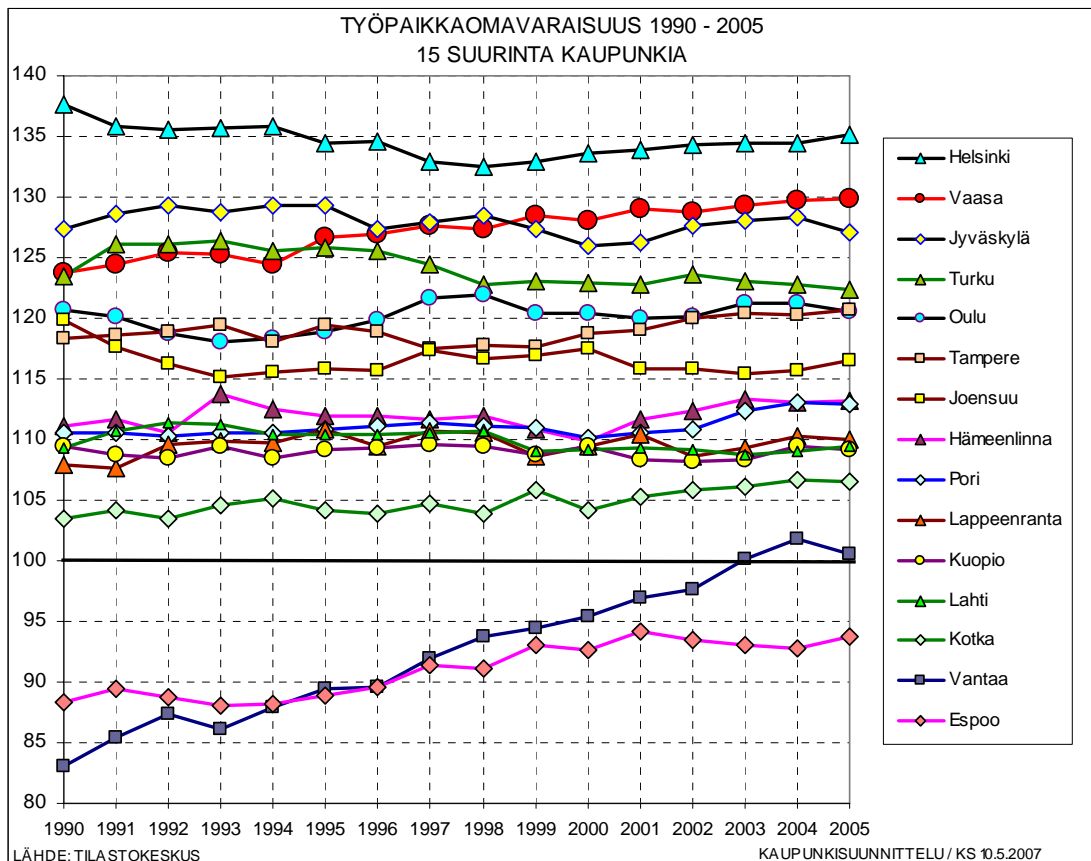
¹⁷ Arvopaperi 11/2006: 24

2.3.2 Vaasan työpaikkaomavaraisuus

Vaasan parhaita tunnuslukuja Suomen suurimpien kaupunkien vertailussa on työpaikkaomavaraisuus, jossa Vaasa on koko 2000-luvun ajan ollut toiseksi korkeimmalla heti Helsingin jälkeen. Vaasan työpaikkaomavaraisuus on miltei 130 %. Tosin muiden vertailukaupunkien työpaikkaomavaraisuus jää Vaasan alapuolelle olennaisesti siitä syystä, että niiden maa-alue vastaa Vaasaa paremmin niiden luontaista työssäkäyntialuetta.

Vaasan työpaikkaomavaraisuus on noussut Jyväskylän ja Turun ohi 1990-luvulla. Helsingin seudulla sekä Vantaan että Espoon työpaikkaomavaraisuus on saavuttamassa sadan prosentin tasoa, kun se kummassakin vielä 1990-luvun alussa oli alle 90 %. Helsingin seudulla työpaikat lisääntyvät siis nykyisin erityisesti Vantaalla ja Espoossa.

Yli sadan prosentin työpaikkaomavaraisuus tarkoittaa käytännössä sitä, että suuri osa Vaasassa työskentelevien kunnallisverosta virtaa naapurikuntiin. Alle sadan prosentin työpaikkaomavaraisuus taas merkitsee sitä, että kuntalaiset käyvät työssä kuntarajan toisellakin puolella. Kaupungin talouden ja palveluiden turvaamisen kannalta tällä on suuri merkitys.

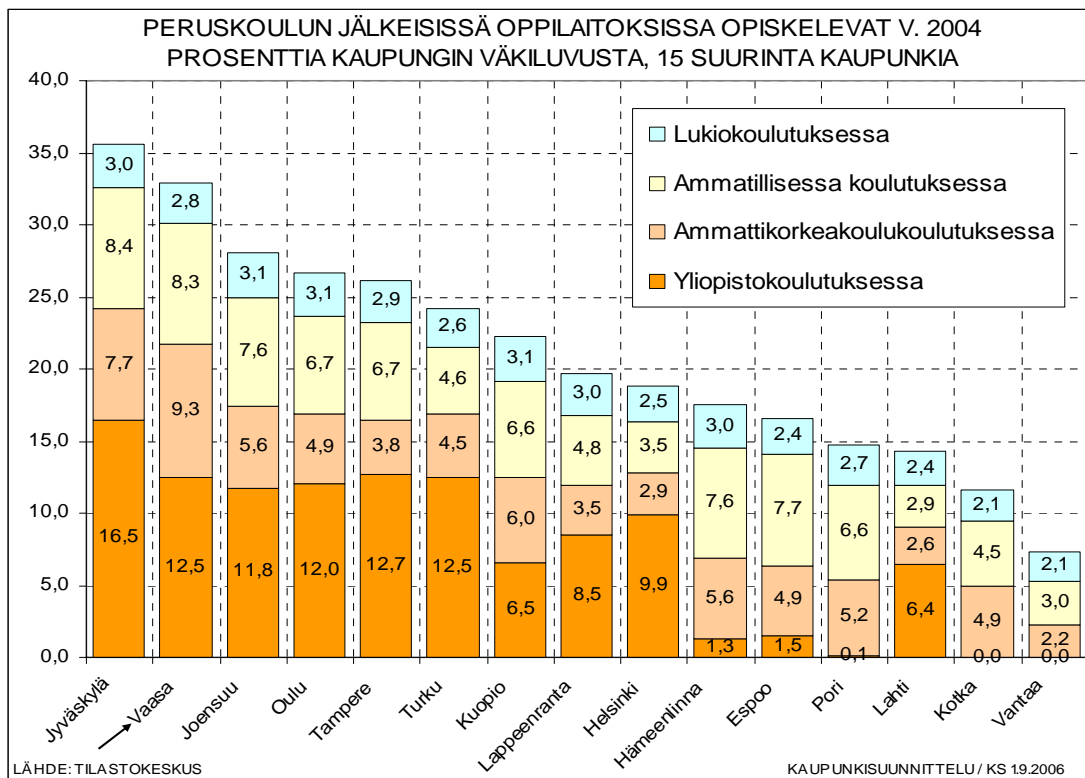

Kaavio 7. Suomen viidentoista suurimman kaupungin työpaikkaomavaraisuus 1990 - 2005

2.3.3 Koulutuskaupunki Vaasa

Vaasan mainetta koulutuskaupunkina perustelevat eri kouluasteilla opiskelevien suuret osuuden kaupungin väestöstä. Vuoden 2004 tietojen mukaan Vaasassa oli Jyväskylän jälkeen Suomen toiseksi suurin osuus kaupungin väkiluvusta peruskoulun jälkeisissä oppilaitoksissa opiskelevia. Vaasan väestöstä noin kolmannes (32,9 % v. 2004) on peruskoulun jälkeisissä oppilaitoksissa opiskelevia.

Suomen viidentoista suurimman kaupungin vertailussa Vaasassa on erityisesti ammattikorkeakoulutuksessa olevia suurin osuus, 9,3 % väestöstä, kun toiseksi suurimmalla, Jyväskylällä, vastaava luku on 7,7 %. Yliopisto-opiskelijoiden väestöosuudessa Vaasa (12,5 %) on tasaväkinen Joensuun, Oulun, Tampereen ja Turun kanssa, kun Jyväskylä (16,5 %) on suhteellisesti Suomen vilkkain yliopistokaupunki. Ammatillisessa koulutuksessa olevia on jyvaskyläläisistä 8,4 % ja vaasalaisista 8,3 %, joka niinkään on Suomen toiseksi korkein osuus.

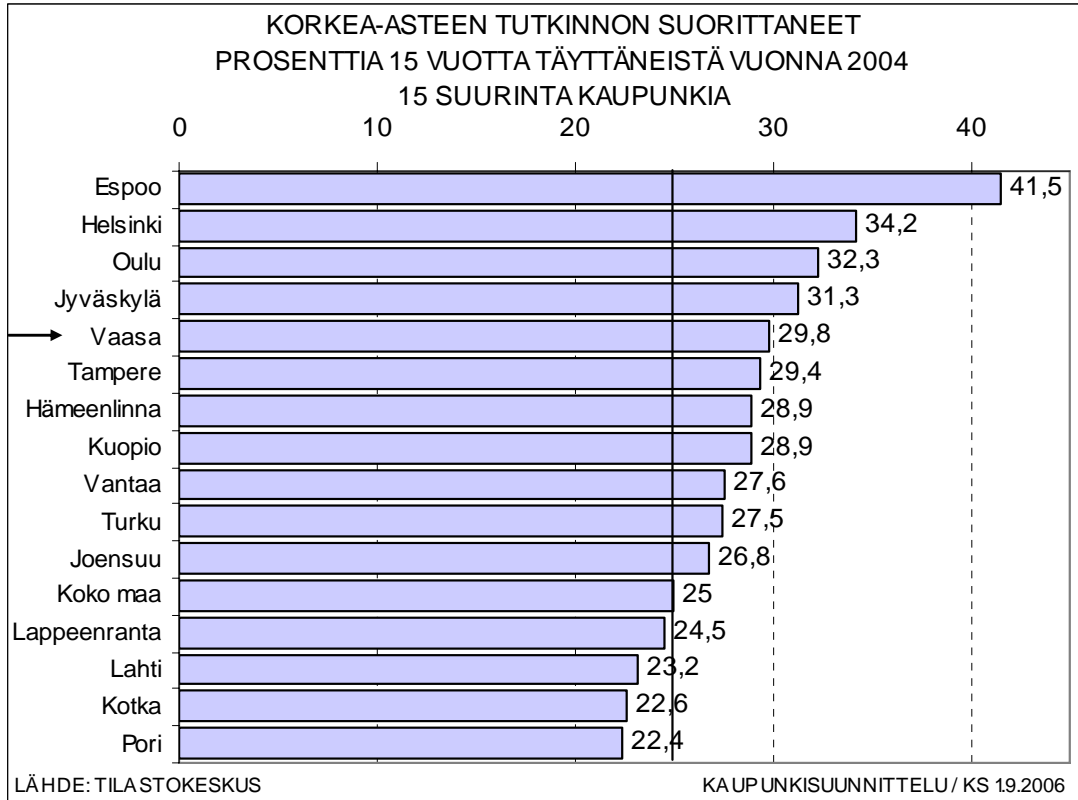

Kaavio 8. Opiskelijoiden osuus Suomen 15 suurimman kaupungin väkiluvusta

Korkea-asteen tutkinnon suorittaneita Vaasassa on vuoden 2004 tietojen mukaan 29,8 % kaupungin 15 vuotta täyttäneistä asukkaista. Se on Espoon, Helsingin, Oulun ja Jyväskylän jälkeen Suomen viidenneksi suurin osuus maan viidentoista suurimman kaupungin joukossa.

Vaasan yliopistosta valmistuneista jopa 44 % työllistyi vuonna 2004 tuoreen vertailun mukaan Helsingin seudulle 23 %:n jäädessä Pohjanmaan maakuntaan valmistumisensa jälkeen. Tilastokeskuksen mukaan Vaasan yliopiston opiskelijoista toisaalta

vain 28 % oli vuonna 2004 kotoisin Pohjanmaan maakunnasta, joten voidaan todeta, että Vaasa on yliopistokaupunkina valtakunnallisesti houkutteleva.¹⁸ Yhtenä valmistumisen jälkeisen poismuuton syynä voidaan pitää myös sitä, että opiskelijat usein hakeutuvat jo kesätöihin pääkaupunkiseudulle eivätkä siksi opiskeluaikoinaan varsinaisesti juuru Vaasaan¹⁹. Osin tähän lienee syynä vaasalaisten kesätyöpaikkojen riittämättömyys, osin asenteet ja kiinnostus.

Kaavio 9. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuudet Suomen 15 suurimman kaupungin väkiluvusta

2.4 Vaasan kaupunkiseudun kunnat, väestö ja työpaikat

Vaasan kaupunkiseudun asukkaista 52 % asuu Vaasan kaupungissa. Vaasa on maapinta-alaltaan kaupunkiseudun toiseksi pienin kunta, jonka maapinta-ala on viisi prosenttia koko kaupunkiseudun pinta-alasta. Maapinta-alaltaan suurin Vaasan kaupunkiseudun kunta on Mustasaari, jossa asuu 16 % koko kaupunkiseudun asukkaista.²⁰

¹⁸ Liiten 2007: A4

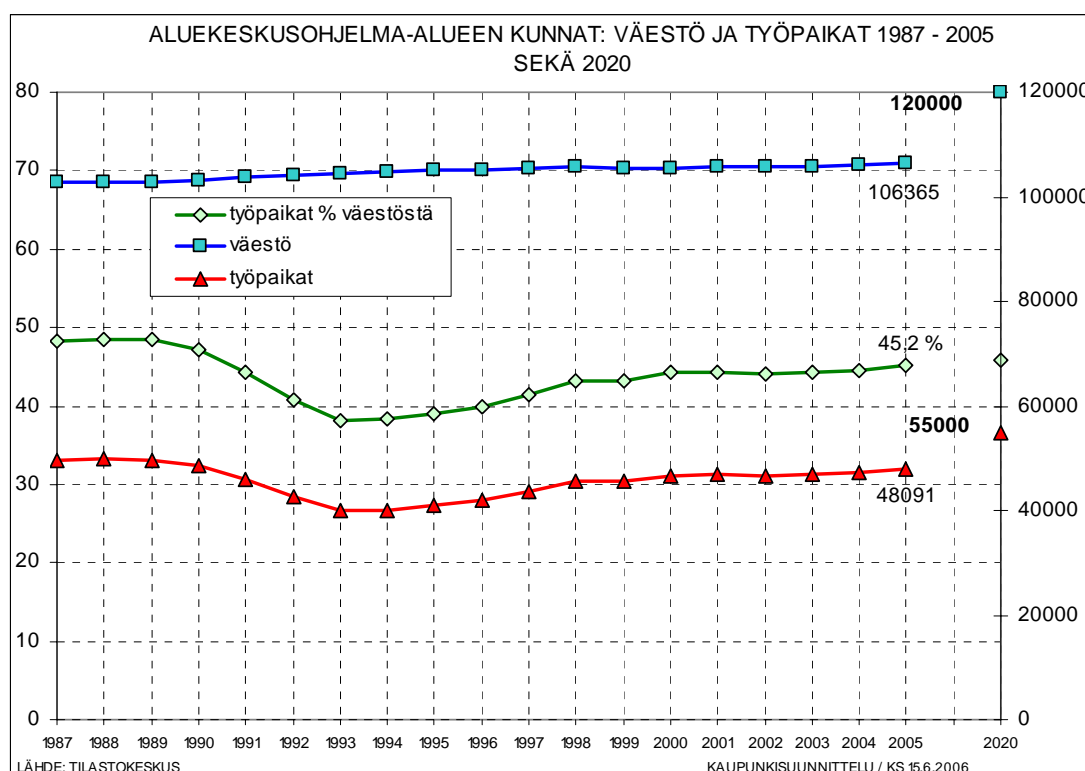
¹⁹ Palm 2007: A4

²⁰ Vasek 2006a: 8

Taulukko 1. Vaasan kaupunkiseudun kuntien asukasluvut ja maapinta-alat

	Asukasluku 31.12.2005	%	Maapinta- ala km ²	%	Asukastiheys as/km ²
Vaasa	57241	54 %	183	5 %	313
Mustasaari	17369	16 %	829	23 %	21
Laihia	7567	7 %	507	14 %	15
Maalahti	5542	5 %	511	14 %	11
Isokyrö	5046	5 %	355	10 %	14
Vähäkyrö	4649	4 %	176	5 %	26
Vöyri-Maksamaa	4563	4 %	571	16 %	8
Korsnäs	2206	2 %	230	6 %	10
Oravainen	2196	2 %	202	6 %	11
Yhteensä	106379	100 %	3564	100 %	30

Vaasa on kaupunkiseutunsa selvä asumis- ja työssäkäyntikeskittymä. Kaikkien muiden kaupunkiseudun kuntien asukastiheys on hyvin väljä. Vaasa tuottaa seudulla vuosittain eniten esimerkiksi omakotitontteja. Väestön keskittymiskehitys seudun keskuskaupunkiin näyttää jatkuvan.

Kaavio 10. Vaasan aluekeskusohjelma-alueen väestö ja työpaikat 1987 - 2005 sekä ennuste vuoteen 2020 (Jurva ei mukana, Tilastokeskus)

Vuoden 2005 lopussa koko Vaasan kaupunkiseudun väkiluku oli 110 879 ja työpaikkojen määrä edellisen vuoden lopussa 47 307. Kaupunkiseudun väkiluvun odotetaan kasvavan 120 000:een ja työpaikkojen määrän 55 000:een vuoteen 2020 mennessä. Väkimäärän kasvutavoite edellyttää nykyisestä kiihtyvää kasvunopeutta.

2.4.1 Vaasan seudun työpaikkaomavaraisuus

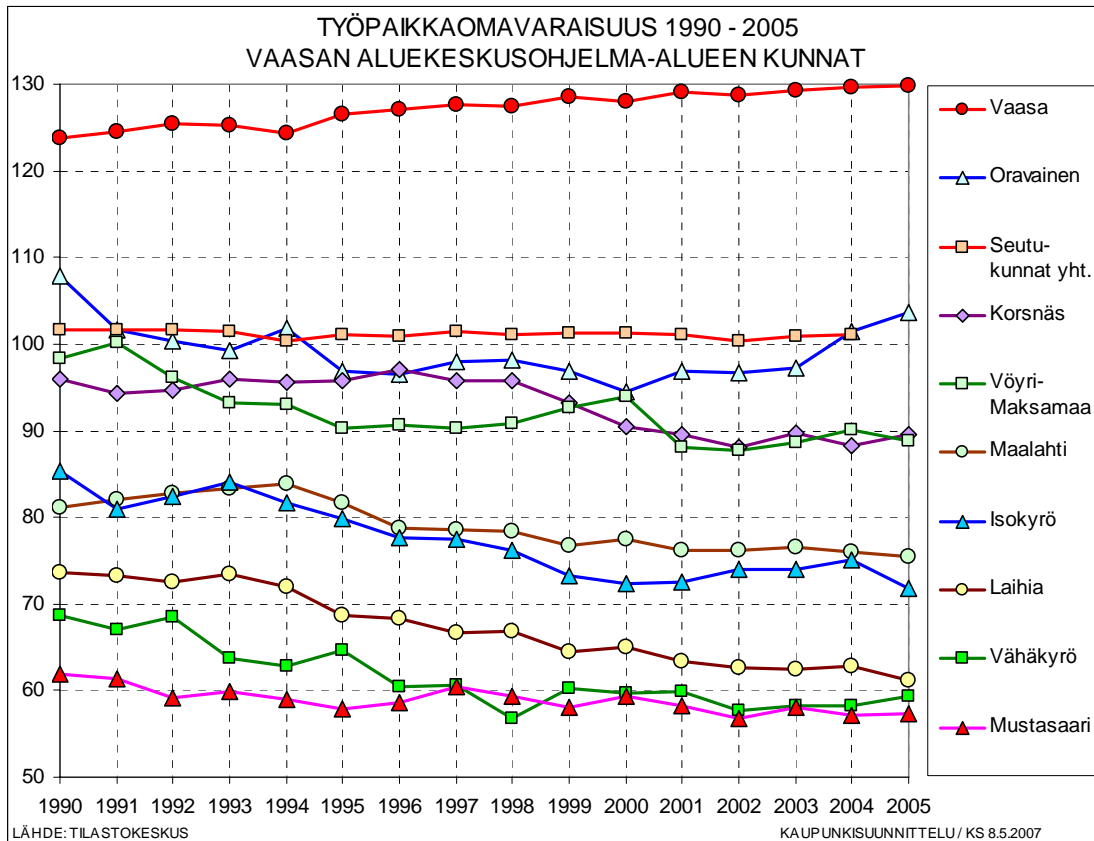
Vaasan aluekeskusohjelma-alueen työpaikkaomavaraisuus on noin sata prosenttia. Tämä kertoo siitä, että aluekeskusohjelma-alue vastaa melko tarkalleen Vaasan seudun luontaista työssäkäyntialuetta. Samaan aikaan kuin Vaasan kaupungin työpaikkaomavaraisuus on noussut noin 130 prosenttiin, muissa Vaasanseudun kunnissa se on vastaavasti laskenut vuoden 1990 jälkeen. Tämä kertoo työpaikkojen keskittymisestä keskuskaupunkiin.

Työpaikkojen perässä ei kuitenkaan aina muuteta keskuskaupunkiin vaan yhä useampi jää asumaan ympäristökuntiin. Keskuskaupunkiin suuntautuvan muuttoliikkeen ohella on myös muuttoliikettä lähikuntiin, joihin houkuttelevat väljä asuminen, hyvä tonttitarjonta ja luonnonläheisyys. Kehittyvä tieverkosto mahdollistaa autoistuvan asiointikulttuurin, jossa päivittäiset työ-, kauppa- ja muut asiointimatkat suuntautuvat vilkkaisiin keskuksiin.

Vuoden 2004 tilastotietojen mukaan Vaasassa käy työssä 10 475 muiden kuntien asukasta, joista 4 348 on Mustasaaresta, 1 153 Laihialta, 799 Vähästäkyröstä ja 579 Maalahdesta. Lisäksi esimerkiksi Seinäjoelta käy Vaasassa työssä 205 henkilöä ja

pääkaupunkiseudulta 241 henkilöä. Vaasalaisia käy työssä muissa kunnissa yhteensä 3 064, joista Mustasaassa 1 000, pääkaupunkiseudulla 511 ja Seinäjoella 114.

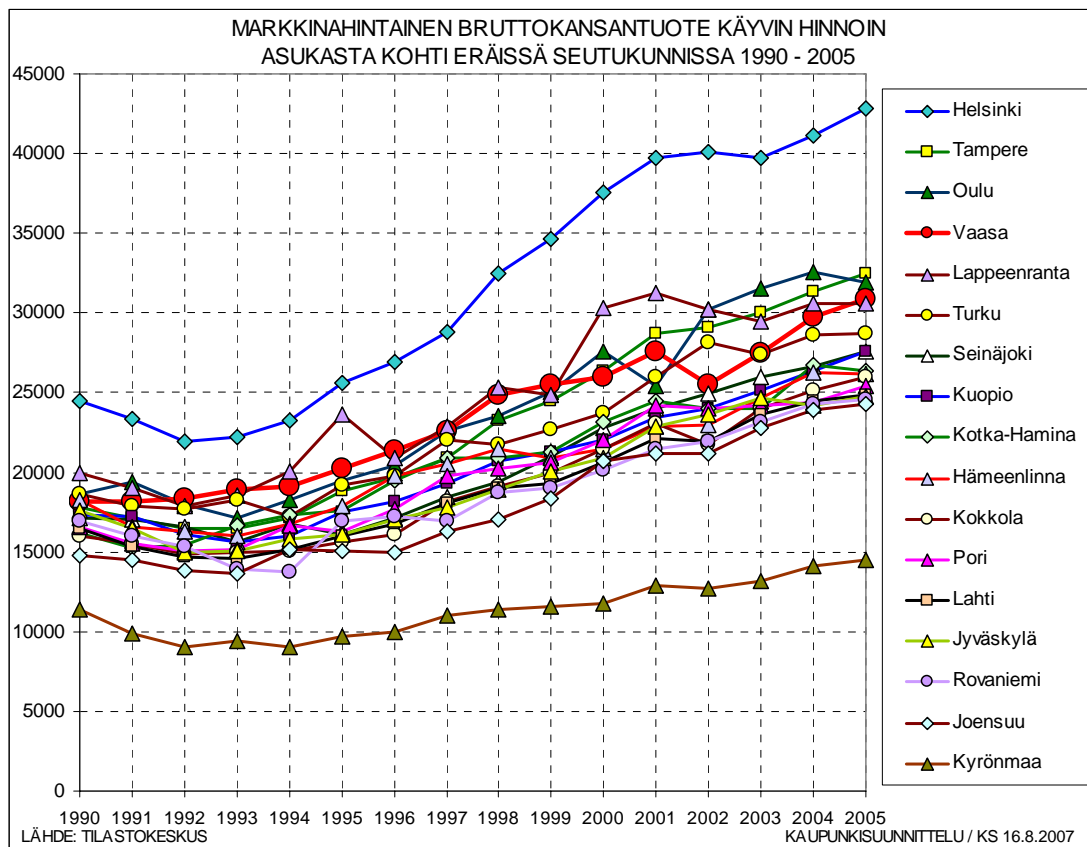
Voidaan ajatella, että muuttopaineita on työssäkäyntisuuntiin. Kaupungin kannalta positiivisiin muuttopaineisiin pitää vastata erityisesti asuntopolitiikan keinoin. Tämä tukee myös hyvää elinkeinopolitiikkaa.

Kaavio 11. Vaasan aluekeskusohjelma-alueen työpaikkaomavaraisuus 1990 - 2005

2.4.2 Vaasan seutukunnan bruttokansantuote

Seutukuntien vertailussa Vaasan seutukunnan bruttokansantuote asukasta kohti on Suomen neljänneksi korkein Helsingin, Tampereen ja Oulun seutukuntien jälkeen. Vaasan seutukunnan asukaslukuun suhteutetun bruttokansantuotteen nousu on kiihtynyt vuodesta 2002 alkaen vertailukaupungeista voimakkaimmaksi notkahdettuaan sitä ennen hieman. Vaasan seutukunnan asukaslukuun suhteutettu bruttokansantuote vuorotteli vuosina 1992-1999 Lappeenrannan seutukunnan kanssa toisella sijalla heti Helsingin seutukunnan jälkeen.

Kaavio 12. Suomen keskeisten seutukuntien bruttokansantuote 1990 - 2005

3 VAASA ACTION PLAN 2010:N SEURANTA

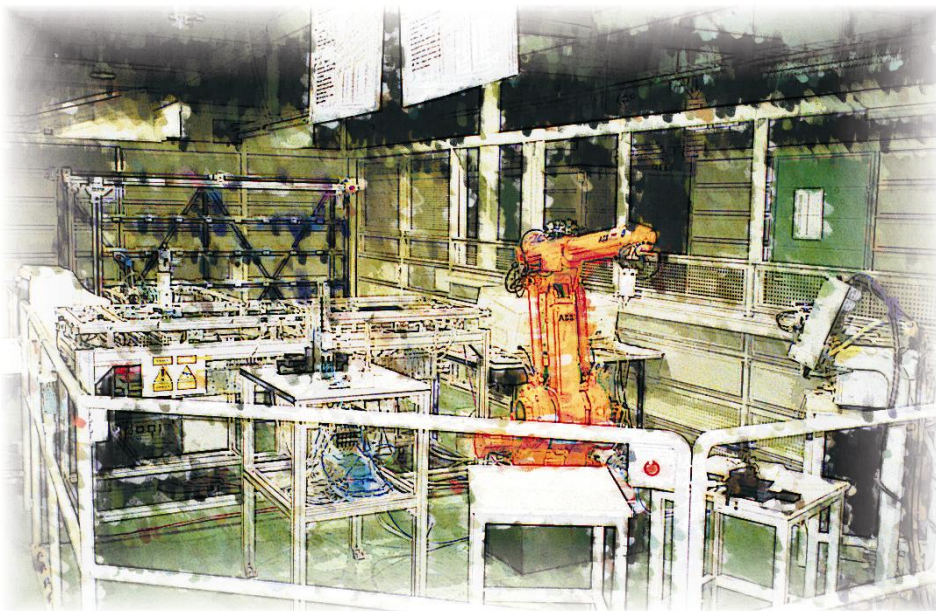
Edellinen Vaasan elinkeinopoliittinen ohjelma "Vaasa Action Plan 2010" on tehty vuonna 1998. Kun nyt on ylitetty ohjelmakauden puoliväli, on luontevaa tarkastella Action Planin toteutumista ja uudelleensuuntaamistarpeita. Tämän tarkistus- ja päivitystyön tuloksena on laadittu käsillä oleva elinkeinopoliittinen ohjelma 2020.

Vaasa Action Planissa 2010 asetettiin Vaasan vuoden 2006 väestötavoitteeksi 60 200 asukasta. Professori Kauko Mikkosen ennuste oli 59 300 ja Tilastokeskuksen ennuste 57 400. Vuoden 2006 lopussa Vaasassa oli 57 640 asukasta, joten Tilastokeskuksen tekemä alin ennuste on ylitetty, mutta Action Planin väestötavoitteesta on jääty jälkeä.

Vaasa Action Planissa asetettiin vuoden 2010 työpaikkatavoitteeksi 34 000 työpaikkaa, kun vuoden 1999 lähtötasona oli 31 277 työpaikkaa. Tuorein Tilastokeskuksen ennakkotieto on vuodelta 2005, jolloin Action Planin kestävä kasvun skenaariovaihtoehdon mukaan Vaasassa odotettiin olevan noin 32 000 työpaikkaa. Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan vuonna 2005 Vaasassa oli 33 036 työpaikkaa, joten työpaikkatavoitteen saavuttamisessa ollaan selvästi tavoitetason yläpuolella.²¹

3.1 Vaasan innovaatiotoiminnan kehittäminen

Action Planissa pidettiin tärkeänä Vaasan seudun innovaatiojärjestelmän kehittämistä. Vaasan seudun innovaatiojärjestelmän kehittämisselvitys on tehty vuonna 2001 Vaasan yliopiston ja teknologiakeskus Merinovan yhteistyönä. Vuonna 2005 on laadittu Vaasan seudun innovaatiostrategia, joka on hyväksytty Vaasanseudun Kehitys Oy VASEKin hallituksessa.²²

²¹ Sneck ja Mäntylä 1999: 5-6

²² Raatikainen 2001, 2005

Alueellisten innovaatiostrategioiden laatimisesta on sovittu suurten kaupunkien neuvottelukunnassa. Vaasan seudun innovaatiotoiminnan edistämistyö on jäsentynyt ja työnjako toimii innovaatiostrategian mukaisesti. Alueen kuntien omistama Vaasanseudun Kehitys Oy VASEK on yksi keskeisistä innovaatioympäristön kehittäjistä, joka huolehtii muun muassa aluekeskusohjelmatyöstä. Alueen kärkiteollisuuden, kuntien ja kehittäjätoimijoiden omistama teknologiakeskus Oy Merinova Ab on alueen keskeinen innovaatiojärjestelmän kehittäjä, joka vastaa muun muassa kansalliseen osaamiskeskusohjelmaan osallistumisesta ja siinä energiatekniikan osaamiskeskuskehityksestä. Muut koulutus- ja kehittäjäorganisaatiot tukevat yritysten innovaatioprosesseja osaamisalueidensa ja valmiuksiensa mukaisesti.²³ Vaasa Parks Oy on kehittänyt Vaasassa fyysisiä toimintaympäristöjä vuodesta 2000 alkaen.

3.2 Vaasan tärkeimmät kasvualat

Vaasa Action Planissa 2010 Vaasan tärkeimmiksi kasvualoiksi määriteltiin energia, informaatioteknologia ja media, elektroniikka, matkailu, kulttuuri ja vapaa-aika sekä senioriyhteiskunnan palvelut. Erityisesti energiatekniikan kehittämiseen on suunnattu voimavaroja.

Energiatekniikan kärkiasema on edelleen vahvistunut, valtakunnallinen energiatekniikan osaamiskeskusasema on vakiintunut ja alalla on aloitettu itsenäinen yliopistokoulutus. Muilla kärkialoilla on lupaavia orastavia kasvumahdollisuuksia. Media-alan kehittämiseen on suunnattu voimavaroja ja tuloksiakin on jo saavutettu. Vaasa saa kasvavaa medianäkyvyyttä paikallisen televisio-ohjelmatuotannon seurauksena. Myös matkailuvirrat ovat olleet kasvavia, vaikka verovapaan kaupan loppuminen aiheuttikin suurta huolestuneisuutta kaupungin kiinnostavuudesta matkailukohteena ennen edellisen Action Plan -kauden alkamista.

3.3 Vaasan työvoiman kehitys

Vaasa Action Planissa 2010 keskityttiin voimakkaasti työvoiman määrän ja osaamisen kehittämiseen kasvun edellytyksenä. Siinä on onnistuttu muun muassa niillä perusteilla, että Vaasa on koulutuskaupunkina aivan Suomen kärkeä ja työpaikkojen määrä on lisääntynyt yli Action Planin tavoitteiden.

Lisävolyymia peräänkuulutettiin tekniikan, tietotekniikan, median, elektroniikan, kulttuurin, ympäristön, humanististen tieteiden ja hoivapalvelujen koulutukseen. Koulutusvolyymissa on säilytetty korkea suhteellinen asema valtakunnallisessa koulutuksen jakautumisessa. Myös laadullista kehitystä on saatu aikaan esimerkiksi nostamalla itsenäinen tekniikan koulutus yliopistotasolle.

Tosin ikäluokkien pieneneminen lisää haasteellisuutta koulutusalan kansallisessa pudotuskilpailussa. Tiedepuistokehitys ja paikallisen korkeakoulutuksen yhteistyön kehittäminen korkeakoulukonsortiossa parantavat vaasalaisen korkeimman koulutuksen kilpailuedellytyksiä kansallisessa kilpailussa kyvykkäistä opiskelijoista ja henkilökunnasta.

²³ Raatikainen 2005

Action Planin 2010 mukaan Vaasan kasvun ja kehityksen edellytyksiä on työvoiman aktiivinen hankinta. Vaasan työpaikkakehitys on ollut jopa tavoiteltua parempaa. Teollisuudella on ollut myös vaikeuksia osaavan henkilökunnan saannissa. Tavoiteltu Vaasan korkeakouluista valmistuneiden sijoittuminen Pohjanmaalle on viime vuosina hiljalleen lisääntynyt: Vaasan yliopistosta 36,4 %:sta 44,4 %:iin vuosien 2002 – 2006 aikana, Svenska yrkeshögskolanista 80,0 %:sta 81,3 %:iin (2002 – 2005) ja Vaasan ammattikorkeakoulusta 52,5 %:sta 55,1 %:iin (2002 – 2005).

Vaasan väkilukua on onnistuttu kasvattamaan, mutta ei tavoitellussa määrin. Sen sijaan lisätyövoiman saanti ympäristökunnista on ollut korkealla tasolla, mistä osoituksena on Vaasan yli kolmellakymmenellä prosentilla sadan prosentin ylittävä työpaikkaomavaraisuusaste.

3.4 Vaasan asunto- ja toimitilakehitys

Vaasa Action Plan 2010 asetti tavoitteeksi monipuolisen ja riittävän asuntotuotannon, toimitilarakentamisen ja liikenneinfrastruktuurin. Tavoitteita on täytetty jonkin verran, mutta ei vielä riittävästi. Esimerkiksi rakennuslupa- ja työskentelevien määrä on pudonnut noin tuhannella vuosien 1990 ja 2004 välillä.

Asuntotuotannossa koetaan edelleen riittämättömyyttä, vaikka kaavoituksen myötä rakentaminen on jo jonkin verran vilkastunut. Lähitulevaisuuden odotukset ovat korkealla muun muassa tehostetun kaaavoituksen ja tonttutuotannon sekä esimerkiksi vuoden 2008 asuntomessujen ansiosta lisääntyvän tonttitarjonnan myötä. Asuntomessut tuovat Vaasalle myös runsaasti julkisuutta, ja tilaisuus kannattaa hyödyntää kaupungin markkinoinnissa.

Vuokra-asuntotarjonta Vaasassa on ollut riittävää. Siitä ovat huolehtineet esimerkiksi kaupungin omistama Kiinteistö Oy Pikipruukki, Vaasan opiskelija-asuntosäätiö sekä lukuisat yksityiset vuokra-asuntojen tarjoajat.

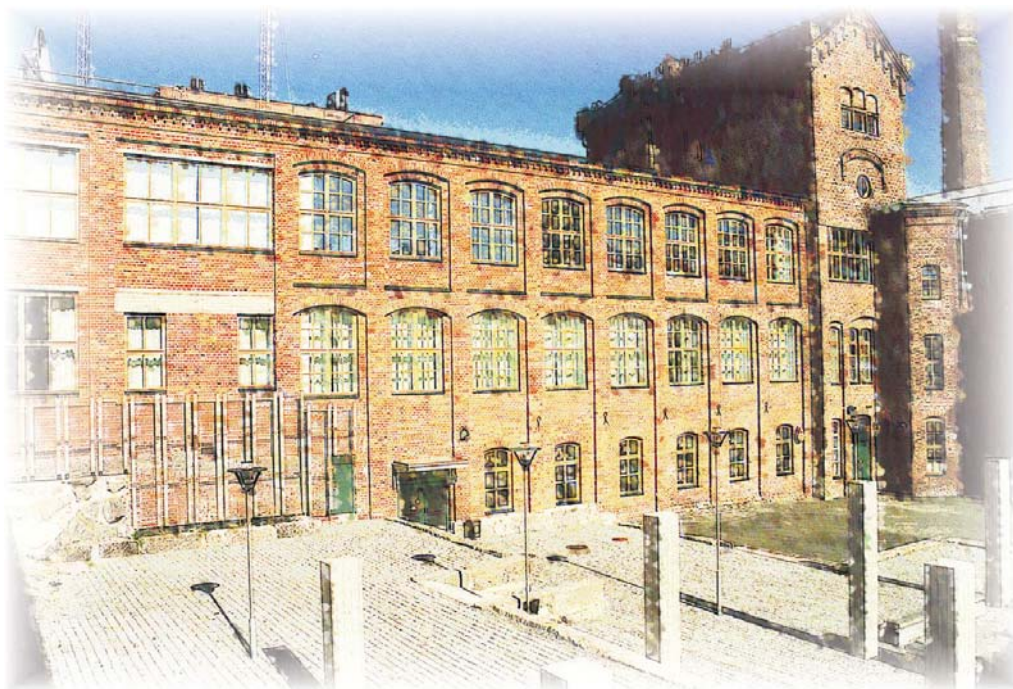
Toimitilarakentaminen on vastannut kysyntää. Vaasa Airport Parkiin on rakennettu Futura -toimitilarakennusten kaksi ensimmäistä vaihetta sekä uutta teollisuustilaa. Oy Vaasa Parks Ab perustettiin vuonna 2000 hoitamaan tehtävää yhdessä kaupun-

gin organisaatioiden kanssa. Välillisesti myös elinkeinoelämä on Vaasa Parks Oy:n omistajana. Vaasa Parksin omistukseen rakennetut Futura-teknologiakeskusrakennukset sekä uudet tuotantotila- ja logistiikkarakennukset ovat toistaiseksi sijoittuneet kaikki Vaasa Airport Parkin alueelle.

Vaasa Airport Park työpaikkakeskittymänä on kasvanut 2000 luvulla 1300 henkilön alueesta yli 2500 osaajan toimintaympäristöksi. Alueen fyysisten kehittämistoimenpiteiden taustalla on ollut vuonna 2002 valmistunut Vaasa Airport Parkin yleissuunnitelma, jonka tilaajina olivat Vaasan kaupunki ja Ilmailulaitos (nykyinen Finavia). Alueen kehittämistyön koordinaattorina on toiminut Oy Vaasa Parks Ab.

Liikenneinfrastruktuurin kehitys on ollut vaihtelevaa. Lentoliikenteen volyyymi on kasvanut. Vaasa on myös keskeisen Suomen lentoliikennereitti ulkomaille paitsi Helsingin myös Tukholman kautta. Ulkomaanlentorahti liikenteessä Vaasa on Suomen tärkeimpiä solmukohtia. Lentoaseman lähialueelle on rakennettu uutta yritys- ja teollisuustilaa sekä tieliikennettä ja alueen logistiikkaa palveleva maaliikennekeskus. Vaasan matkakeskuksen kehittämissuunnitelmat etenevät.

Merenkurkun ylittävä laivaliikenne kuljettaa rahtia lisääntyvästi. Maantieyhteydet ovat sujuvat, mutta kaikkia tavoiteltuja liikenneinvestointeja ei ole päästy toteuttamaan. Rautatieliikenteen puutteena on Vaasan ja Seinäjoen välisen rautatien sähköistämättömyys.

3.5 Vaasa Action Plan 2010 -toimenpideohjelman toteutuminen

Vaasa Action Plan 2010 -työn yhteydessä toimi neljätoista kehittämisryhmää, jotka työstivät kehittämisehdotuksia omilta aihealueiltaan. Kehittämisryhmät oli koottu Vaasan kaupungin, elinkeinoelämän sekä koulutus- ja kehittäjäorganisaatioiden vaikuttajista ja asiantuntijoista. Seuraavaksi tarkastellaan kehittämisryhmien toimenpide-ehdotusten toteutumista Vaasa Action Plan 2010 -kauden ylitettyä puolivälinsä.

IT-softatalo -työryhmän toimenpide-esityksenä tavoiteltiin tieto-, viestintä- ja media-alan yritysten toimitaloa, jossa olisi niille sopiva varustus ja hyvät keskinäisen verkottumisen mahdollisuudet. IT-softatalon ajatus on osittain toteutunut, tavoiteltuja aineksia on saavutettu Vaasa Airport Parkin Futura-toimitaloissa ja Vaasa Science Parkin Palosaaren yrityskeskuksen saneeratuissa tiloissa. Kumpaankin on sijoittunut runsaasti informaatioteknologian alan yrityksiä, joiden välille on myös syntynyt yhteistyö- ja alihankintasuhteita. Yritysvetoisesti IT-softatalo-tyyppistä kehitystä on havaittavissa myös Strömberg Parkissa.

Jo toteutettujen IT-toimitilaratkaisujen lisäksi tavoitteena on edelleen erityisesti Vaasa Science Parkiin rakennettava suuri toimitalo uuden teknologian yrityksille ja niitä tukeville palveluorganisaatioille. Uusi toimitalo olisi tiedepuiston keskeinen sisääntuloportti ja näkyvä maamerkki, joka kokoaisi laajasti teknologiayritystoimintaa, yrityspalvelutoimintaa ja edistäisi myös niiden verkostoitumista korkeakoulumaailmaan.

Vaasan imago -työryhmä asetti tavoitteeksi muutamaan avainasiaan keskittyvän kaupunki-imagon rakentamisen vuoteen 2005 mennessä. Imagon rakentamisen keskeisiksi ydintemoiksi valittiin seuraavat:

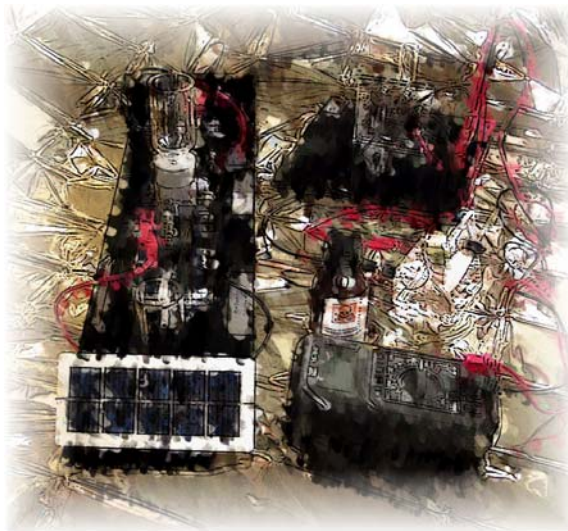
- Vaasa on kansainvälinen opiskelu- ja teollisuuskaupunki
- Vaasa on yrittäjäyyskaupunki
- Vaasa on menestyvä kaupunki, joka kuuluu kaikilla mittareilla kuuden parhaan joukkoon Suomessa ja
- elämänlaatu.

Voidaan todeta, että Vaasa on Action Plan 2010 -kauden alkupuoliskolla profiloitunut edelleen sekä opiskelu- että teollisuuskaupunkina. Yrittäjäyyskaupunkina Vaasa ei ole erityisesti noussut esille, mutta yrittäjäpalautteiden perusteella kaupungin yrittäjäyysmyönteisyyden voidaan katsoa viime vuosina parantuneen. Vientiteollisuuskaupunkina Vaasa on säilyttänyt suhteellisen kärkiasemansa läpi 1990-luvun ja 2000-luvun alkupuolen.

Opiskelijoiden suhteellisessa väestöosuudessa Vaasa on Jyväskylän jälkeen toisena, asukasmäärässä kolmantenatoista, työpaikkaomavaraisuudessa toisena ja korkeasteen tutkinnon suorittaneiden väestöosuudessa viidentenä. Vaasan seutukunta on bruttokansantuotteessa asukasta kohti suurten kaupunkien seutukunnista neljäntenä, samoin kuin kilpailukyvyssä Suomen kaupunkiseuduista neljäntenä. Joillakin mittareilla kuuden joukkoon sijoittumistavoite on jo ylitetty, mutta esimerkiksi asukasmäärässä ollaan kaukana maan suurimpien kaupunkien kärjestä. Myöskään asumis- ja opiskelukaupunkien houkuttelevuusvertailuissa Vaasa ei ole menestynyt edellä mainittujen mittareiden perusteella arvioitujen edellytystensä osoittamalla tavalla. Tämä on kiinni muustakin kuin kaupungin toimenpiteistä ja suorituksista. Kysymys on mielikuvan luomisesta, johon vaikuttavat kaikki Vaasan toimijat, asukkaat, yritykset ja muut organisaatiot sidosryhmineen.

Vaasa Action Planin **hajautetun energiatuotannon** työryhmä määritteli itsensä energiatyöryhmäksi ja laajensi aihepiirinsä energiaklusteriksi. Työryhmä asetti energiaklusterin tavoitteeksi osaamiskeskusosaston vahvistamisen. Kehittämiskohteiksi määriteltiin yliopisto- ja korkeakoulu-yhteisön kehittäminen vetovoimaiseksi energia-alan keskittymäksi, tutkimuskeskus Technobothnian kehittäminen energia-alan teknologian kasvukeskuksena ja energiamessujen kehittäminen alueen energiaklusterin imagon rakentajana. Tavoitteiksi asetettiin myös diplomi-insinöörikoulutuksen saaminen kokonaisuudessaan Vaasaan ja teknillisen tiedekunnan perustaminen Vaasan yliopistoon.

Tavoitteidensa toteuttamiseksi työryhmä esitti itsenäisen energia-alan diplomi-insinöörikoulutuksen kehittämistä, elinkeinoelämän edustusta Vaasan yliopiston hallitukseen, Technobothnian yhtiöittämistä ja toimintamallin kehittämistä omiin kokopäiväisiin tutkijoihin perustavaksi, VTT Energian yksikön perustamista Vaasaan, tuulivoiman tutkimuskeskuksen perustamista sekä Technobothnian ja Merinovan omistuksellisen ja operatiivisen yhteistyön tiivistämistä. Lisäksi esitettiin imagonkehittämistoimenpiteitä, kuten teknologiakylän synnyttämistä ja energiamessujen profiloimista.

Vaasa on kehittynyt viime vuosina energiaklusterin ytimenä, alan osaamiskeskukseksi, energiatekniikan yliopistotason kouluttajana ja 2000-luvun alkuvuodet myös VTT-yksikön sijaintipaikkana. Sen sijaan energiamessuja ei ole enää toteutettu. Myöskään VTT:n ja Technobothnian toiminnot eivät ole laajentuneet odotetulla tavalla. Kysymys on keskeisesti siitä, että seudun yritykset eivät ole riittävällä volyyymilla käyttäneet edellä mainittuja palveluja. Energiamesseille ei enää saatu energia-alan kärkiyrityksiä, koska niiden markkinat eivät ole täällä. Siksi energiamessuilla ei ollut taloudellisia edellytyksiä menestyä Vaasassa.

DI-koulutuksen kehittäminen -työryhmän tavoitteen mukaisesti Vaasan yliopistoon saatiin itsenäinen tekniikan tutkintokoulutus, kun tavoitteet rajattiin selkeästi tukemaan energiatekniikan osaamiskeskuskehitystä ja asiasta saatiin aikaan opetusministeriön päätös. Nykyisessä diplomi-insinöörikoulutuksessa on kaksi koulutusohjelmaa: sähkö- ja energiatekniikan koulutusohjelmassa voi suuntautua sähkö- tai automaatiotekniikkaan ja tietotekniikan koulutusohjelmassa voi suuntautua ohjelmistotekniikkaan tai tietoliikennetekniikkaan. Vuosittainen sisäänotto on 60. Ensimmäiset diplomi-insinöörit Vaasan yliopistosta valmistuivat vuonna 2004.

VTT Vaasaan -työryhmä koottiin teollisuuden, kaupungin ja korkeakoulumaailman vaikuttajista Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen yksikön saamiseksi Vaasaan. Tavoitteessa onnistuttiin. VTT Energian yksikkö saatiin Vaasaan. Yksikkö ei kuitenkaan kasvanut toivotulla tavalla, koska paikallisen teollisuuden tutkimuspalvelukysyntä ei noussut odotetulle tasolle, mistä johtuen yksikkö toimi Vaasassa vain 2000-luvun alkuvuodet.

Technobothnian yhtiöittäminen -työryhmä suunnitteli Vaasan yliopiston erillislaitoksena vuodet 1997 - 2000 toimineen myös Vaasan ammattikorkeakoulun ja Svenska yrkeshögskolanin kanssa yhteisen tekniikan tutkimuskeskus Technobothnian tutkimuspalvelutoimintojen yhtiöittämistä. Yhtiöittäminen toteutuikin vuoden 2001 alussa. Uuden osakeyhtiön neljänneksi omistajaksi tuli edellä mainittujen lisäksi teknologiakeskus Merinova. Yhtiö ei kuitenkaan onnistunut jatkamaan siihen saakka nopeasti voimistunutta tutkimushankevolyymin kasvukehitystä.

Technobothniaan sijoitetut Vaasan yliopiston, Vaasan ammattikorkeakoulun ja Svenska yrkeshögskolanin tekniikan alan laboratoriot toimivat koulutus- ja tutkimustiloina. Yhteiset tekniikan laboratoriotilat ovat edistäneet ammattikorkeakoulujen ja yliopiston yhteistyötä tekniikan alan kehittämisessä.

Osaamiskeskusohjelman nopeuttaminen -työryhmän tavoitteena oli esittää toimenpiteitä, joiden avulla voitaisiin lisätä osaamiskeskusohjelman vaikuttavuutta ja tukea elinkeinoiden kehittämisstrategiaa. Työryhmä esitti tutkimus- ja kehitystoiminnan tehostamista kehittämällä ja vahvistamalla Technobothniaa mm. sijoittamalla sinne VTT Energian tutkimusyksikkö ja keskittämällä sinne kaikki yliopiston ja ammattikorkeakoulujen tekniikan alan tutkimus- ja kehittämistoiminta. Lisäksi asetettiin tavoitteeksi itsenäisen diplomi-insinöörikoulutuksen ja teknillisen tiedekunnan saaminen Vaasan yliopistoon.

Action Plan 2010 -kauden puoliväliin mennessä Technobothnian hyvin toiminut erillislaitosmalli on purettu ja sen tilalle perustettu yritysmalli jäänyt kehittymättä. Samoin VTT:n yksikkö on ehditty sekä perustaa että jo lakkauttaakin.

Myös itsenäinen tekniikan yliopistotutkintokoulutus on saatu Vaasan yliopistoon. Siinä on edessään haasteelliset alkuvuotensa itsenäisenä yksikkönä menestymisessä ja kyvykkäiden opiskelijoiden rekrytoinnissa sekä valmiiksi työmarkkinoille saattamisessa. Onnistuminen vaatii teollisuuden, Vaasan kaupungin ja alueen muiden kuntien sekä kehittäjäorganisaatioiden vahvaa tukea ja pitkäjänteistä sitoutumista.

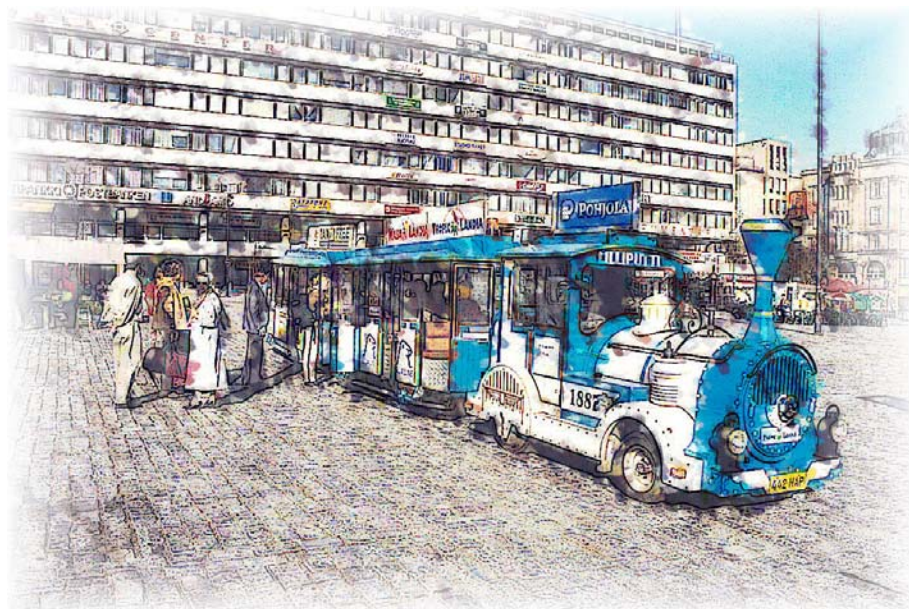
Teknologiakeskus Oy Merinova Ab:n johtamana energiatekniikan osaamiskeskustoimintaa on kasvatettu voimakkaasti. Osaamiskeskuksen hankekanta on noussut vuosituhannen vaihteen alle kahdesta miljoonasta eurosta vuoden 2006 lopun noin 17 miljoonaan euroon.

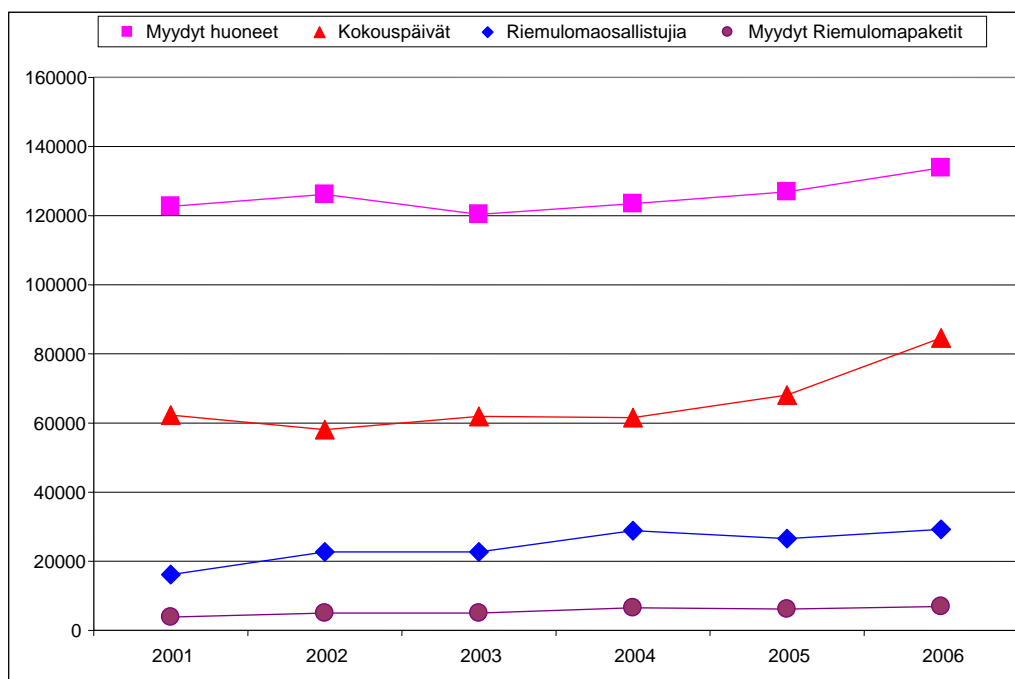
Osaava kansainvälinen Vaasa -työryhmän teeman mukaista "Osaava kansainvälinen Vaasa" -slogania on käytetty urheilutapahtumien mainostamisen yhteydessä. Näin sekä tuetaan vaasalaisia urheilujoukkueita että kehitetään positiivista Vaasa-imagoa. Kampanjointi on ollut onnistunutta ja sitä jatketaan edelleen.

Matkailun kehittäminen oli yhden työryhmän aihe. Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan seutukunnittain tarkasteltuna suurimman osan matkailun taloudellisista vaikutuksista on 2000-luvun alussa saanut Vaasan seutu (103 miljoonaa euroa ja 714 henkilötyövuotta). Vaasan seudun matkailutulo kattaa 69 % koko maakunnan saamasta matkailutulosta. Tätä selittää pääosaltaan seudun ja lähinnä Vaasan kau-

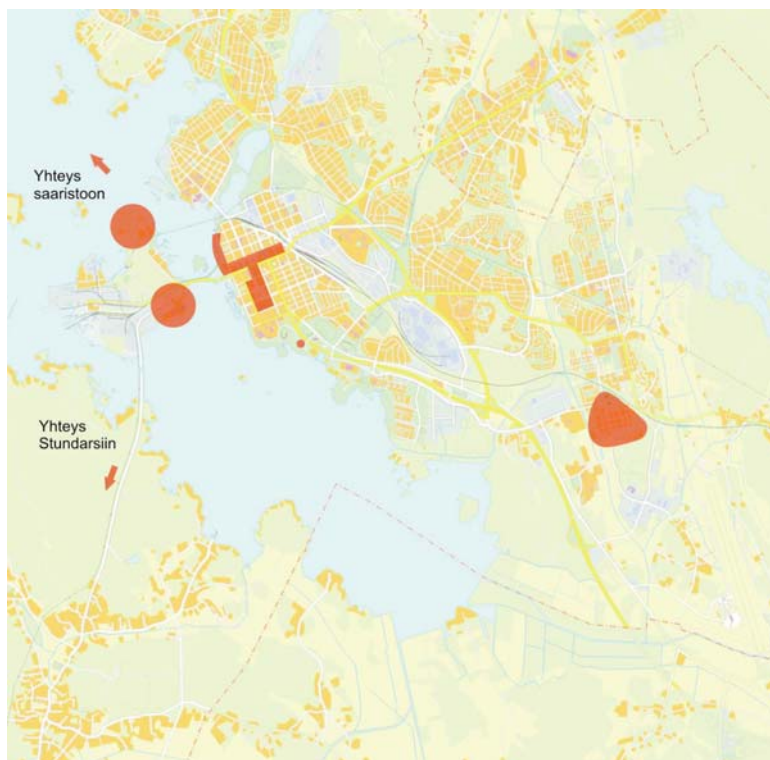
pungin runsas matkailutarjonta. Käyntikohteiden, majoitus- ja ravitsemusliikkeiden, tapahtumatarjonnan ja monipuolisten liikenneyhteyksien ansiosta matkailun kehitys on ollut positiivista. Matkailun edellytyksiä on myös määrätietoisesti kehitetty hyvässä yhteistyössä kaupungin ja matkailuelinkeinon kesken.

Kun tarkastellaan myytyjen hotelliyöpymisten määrää voidaan trendin todeta olleen jokseenkin tasainen 2000-luvun alkuvuosien ajan. Yöpymisten määrä on kasvanut vähitellen lähes koko 2000-luvun alkuajan seuraavan kaavion mukaisesti.

Kaavio 13. Matkailun seuranta Vaasassa ajalta 2001 - 2006

Matkailu on merkittävä tekijä Vaasan vetovoimaisuuden kehittämisessä. Vaasassa on kaupungin kokon nähden runsaasti valinnanvaraa majoituspalveluissa sekä runsas kulttuuritarjonta.

Matkailun kehittämisessä myös Vaasan seudun saariston juuri saavutettu luonnonperintökohdestatus sekä näiden kohteiden saavutettavuus ja houkuttelevuus luovat uusia mahdollisuuksia. Vaasa on hyvin saavutettavissa niin maitse, meriteitse kuin ilmateitsekin.

Kuva 6. Matkailun kannalta merkittävät alueet Vaasassa

Teemaryhmä teki Vaasan matkailustrategian, jota Vaasan matkailun johtoryhmä päivittää edelleen. Keskeisenä tavoitteena oli verovapaan myynnin päättymisestä aiheutuvan matkailutulon pienenemisen paikkaaminen kotimaan matkailukysyntää sekä kokous- ja konferenssikysyntää lisäämällä.

Senioriyhteiskunnan palvelujen kehittämistä pohtineessa teemaryhmässä luotiin perustaa senioripalveluille. Tavoitteeksi asetettiin esteetön kaupunki, jossa olisi tarjolla sekä kunnallisia että yksityisiä palveluja vanhenevalle väestöosalle. Seniorien kotona selviytymistä edistäviin kodinhoitopalveluihin liittyi ajatus palvelujen sertifiointista, mikä esimerkiksi lisäisi luottamusta palvelujen turvallisuuteen.

Vaasan kaupan palvelut -työryhmä esitti päällimmäisinä huolenaiheinaan sen, että Seinäjoki oli ohittanut Vaasan kauppakaupunkina, ja sen, että Vaasasta tehdään kauppatie maakuntaan eikä päinvastoin.

Action Plan 2010 -alkukaudella Vaasan kauppakeskusalue on vahvistunut. Kauppakeskustaa on kehitetty ja Kivihaan kauppa-alue on rakennettu voimakkaasti. Aivan tuoreen selvityksen mukaan Vaasa on jälleen ohittanut Seinäjoen kaupankäyntikohteena. Laatukäytävän yritysalue on suunnitteilla.

Lobbaus / pääkaupunkiseutu ja EU -työryhmä koostui Kauppakamarin ja Teollisuusyhtiöiden asiantuntijoista. Työryhmä teki useita esityksiä Vaasan ja pääkaupunkiseudun sekä EU:n toimijoiden yhteyksien kehittämiseksi. Valtakunnan vaikuttajien vierailuja kaupungin ja elinkeinoelämän luona on säännöllisesti toteutunutkin samoin kuin televisiokampanja osaavien ihmisten viihtyisästä Vaasasta.

Poliittisessa vaikuttamisessa ei olla vielä mitään valtakunnan kärkeä, mutta hyvää yritystä ja yhteistyön rakentamista siihenkin suuntaan on nähty muun muassa tekniikan itsenäisen yliopistokoulutuksen kehittämisessä ja ajankohtaisessa Vaasa-Seinäjoki -junaradan sähköistämistavoitteen ajamisessa.

Maankäyttö- ja kaavoitustyöryhmä asetti tavoitteeksi yhteisen tahtotilan, joka priorisoi yrityselämän tarpeita. Tärkeinä pidettiin nopeutta yritysten tarpeisiin vastaamisessa ja erilaisten liike- ja teollisuustonttien saatavuutta eri puolilla kaupunkia.

Pitkäjänteinen ja tavoitteellinen kaavoitustyö on vilkastunut viime vuosina. Sekä yleiskaavan että useiden asemakaavojen aktiivinen kehitystyö on käynnissä. Esimerkiksi Airport Park, Laatukäytävä, Kivihaan alue ja keskusta ovat aktivoituvan kaavoitustyön ja rakentamisen kohteina.

Vaasa Action Planissa 2010 esitettiin myös perustettavaksi **elinkeinoelämän neuvottelukunta** määrittelemään kaupungin elinkeinoelämän kehittämisen painopistealueet, ottamaan kantaa merkittävimpiin hankkeisiin ja käymään vuoropuhelua elinkeinoelämän ja kaupungin kesken. Kaupunginhallitus totesi, ettei elinkeinoelämän neuvottelukunta ollut tarpeen, vaan elinkeinoelämän näkemykset voitaisiin kanavoida elinkeinotoimikunnan kautta. Elinkeinoelämä toimi vuoteen 2005 saakka, jolloin sen tehtävät siirrettiin kaupunginhallituksen hoidettaviksi.

3.6 Muuta Vaasa Action Plan 2010 -kaudella saavutettua

Vaasa Action Plan 2010 -kauden puolivälin jäätyä taakse on saavutettu monia sen tavoitteista ja osassa ollaan vielä matkalla kohti tavoitteiden saavuttamista. Ajanjaksoon on ajoittunut myös monia sellaisia Vaasan kehityksen kannalta tärkeitä saavutuksia, joita ei erityisesti asetettu tavoitteiksi Action Planissa. Yksi tällainen on seudun kuntien perustama Vaasanseudun Kehitys Oy VASEK.

VASEK on vuoden 2004 alusta toimintansa aloittanut, nykyisin kymmenen kunnan omistama seudullinen kehittämissyhtiö. Omistajakunnat ovat vuonna 2007 Vaasa, Mustasaari, Maalahti, Laihia, Vähäkyrö, Isokyrö, Korsnäs, Jurva, Vöyri-Maksamaa ja

Oravainen. Tehtävänä on vahvistaa Vaasan seudun asemaa kilpailukykyisenä alueena.

VASEKin tehtävät ovat seudullisen elinkeinoneuvonnan koordinointi ja toimialakohtaisten yrityspalvelujen tuottaminen, seudulliset elinkeinoin ja yrittämiseen liittyvät kehityshankkeet sekä seudun markkinointi. Yhtiö toimii yhteistyössä kuntien, elinkeinonelämän sekä koulutuksen ja tutkimuksen kanssa ja kokoaa eri toimijoita yhteiseen keskusteluun ja toimintaan seudun kilpailukykyyn edistämiseksi. VASEK hallinnoi Vaasan aluekeskusohjelmaa.

Toinen merkittävä Vaasan elinkelpoisuutta edistävä kehityskulku on ollut Vaasassa toimivien yliopisto- ja korkeakouluyksiköiden yhteinen Vaasan korkeakoulukonsortio. Tammikuussa 2001 Vaasan yliopisto, Åbo Akademi i Vasa, Svenska handelshögskolan, Vaasan ammattikorkeakoulu, Svenska yrkeshögskolan, Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan koulutus Vaasassa ja Taideteollisen korkeakoulun Länsi-Suomen muotoilukeskus Muova solmivat konsortiosopimuksen, jonka tavoitteena on

- parantaa alueen korkeakoulujen toiminnan laatua
- edistää korkeakoulujen toiminnan laajentamista ja monipuolistamista
- tehostaa alueen korkeakoulujen voimavarojen hyödyntämistä tarkoituksenmukaisen työnjaon ja yhteistyön avulla
- lisätä tutkijoiden, opettajien ja opiskelijoiden vuorovaikutusta
- lisätä yhteisten opettajien käyttöä
- kehittää koulutus-, tutkimus- ja kehittämistoimintaa niin, että se mahdollisimman hyvin palvelee alueen yritysten, julkisten organisaatioiden ja muun yhteiskunnan tarpeita sekä
- edistää alueen korkeakoulutuksen tunnettuutta ja vetovoimaa sekä kotimaassa että kansainvälisesti.

Tavoitteisiin pyritään yhteisten hankkeiden ja kannanottojen avulla. Niistä sovitaan konsensusperiaatteella. Suomen- ja ruotsinkieliset yliopisto- ja ammattikorkeakouluyksiköt yhdistävä korkeakoulukonsortio on Suomessa ainutlaatuinen paikallinen korkeakoulutuksen yhteistoimintajärjestely. Viimeisimpänä kehittämishankkeena on sovittu koko korkeakoulualueen kehittämisestä tulevaisuuden merikampuksena.

4 VAASAN ELINKEINOPOLIITTISEN OHJELMAN 2020 PERUSTEET

4.1 Vaasan tulevaisuuden skenaariot

Alueelle voidaan yleisesti laatia vaihtoehtoisia tulevaisuuden skenaarioita. Kolme toisistaan poikkeavaa skenaariovaihtoehtoa voivat olla esimerkiksi taantumisen, säilymisen ja kasvun skenaariot.

Suomessa on meneillään hidas muuttoliike pohjoisesta ja idästä etelään sekä maaseudulta keskuksiin. Muuttotappioalueet taantuvat ja muuttovoittoalueet kehittyvät. Seuraavassa taulukossa kuvataan, mitkä tapahtumat ja vaihtoehdot johtavat eri skenaarioiden toteutumiseen.

Taulukko 2. Alueen vaihtoehtoiset tulevaisuuden skenaariot

Skenaario	TAANTUMINEN	SÄILYMINEN	KASVU JA KEHITYS
Väestö	vähenee, vanhenee	määrä säilyy, syntyvyys, kuolleisuus ja muuttoliike tasapainossa	lisääntyy, ikäryhmät tasapainossa
Muuttoliike	pois alueelta	alueen sisäistä	alueelle
Yritykset	köyhtyvät, vähenevät, lopettavat	alkavien ja lopettavien määrä tasapainossa	vaurastuvat, kasvavat, lisääntyvät
Osaamisaalat	kaventuvat, vähenevät, ei synergiaa eikä verkostoitumista alojen välillä	tasapainossa, vanhoja poistuu ja uusia syntyy hiljalleen	vanhat alat vahvistuvat, uudistuvat ja uusia kasvualoja syntyy, synergiset vaikutukset suuria
Osaajat	eivät viihdy, lamaantuvat tai muuttavat pois	hoitavat hommansa, mutta eivät säteile	viihtyvät, innostuvat, luovat uutta
Houkuttelevuus	alue työntää luotaan	ei vedä ei työnnä	alueen vetovoima kasvaa
Verkostoituminen	katkeilevaa ja purkautuvaa	verkostoitumiset ja purkautumiset tasapainossa	yhdentyvää, hajautuvaa, innovatiivista verkostoitumista
Työnjako	riitaisaa reviirin puolustamista	rauhaisaa rinnakkaiselo	kaikkia hyödyttävää yhteistyötä
Kehittämistahto	huono	vaihteleva	hyvä
Strategia	puolustava, jarruttava selviytymisstrategia	säilyttävä, tasapainoileva kehittämisstrategia	rakentava, luova innovaatiostrategia

4.1.1 Vaasan kauhuskenaario

Vaasan kauhuskenaario on taantuminen ja putoaminen pois Suomen tärkeimpien kasvukeskusten joukosta. Tietyissä määrin taantumisen kauhuskenaario on viime vuosikymmenten kuluessa jo toteutunutkin siinä, että Vaasan väestökehitys ei ole seurannut Suomen suurimpien kaupunkien kehitystä, vaan 1900-luvun alun Suomen neljänneksi suurimman kaupungin sijalta on pudottu jo kolmannelletoista sijalle. Muuttoliike on tuonut Vaasaan uusia asukkaita lähikunnista, mutta samaan aikaan Vaasasta on lähdetty Etelä-Suomeen koulutuksen tai työn perässä. Vaasa vetää opiskelupaikkojensa verran opiskelijoita, mutta heistä pääosa lähtee pois viimeistään valmistumisvaiheessa. Tonttipula on aiheuttanut sen, että Vaasasta työn löytäneet eivät asu Vaasassa, vaan rakentavat talonsa naapurikuntiin. Tällaisen kehityksen jatkuessa Vaasa kuihtuu.

Vaasan yritys-elämä on kohdannut välillä suuriakin epäjatkuvuuksia. Taantumisen vuodet ovat olleet raskaita paitsi paikallisten suuryritysten, myös niiden työntekijöiden perheiden sekä koko kaupungin talouden kannalta. Teollisuus on Vaasan suurin työllistävä toimiala. Teollisuustyöpaikkojen määrä on vaihdellut voimakkaasti taloudellisten suhdanteiden mukana. Esimerkiksi 1990-luvun alun teollisuustyöpaikkamäärän jyrkkää laskua on seurannut loiva nousu, mutta seuraavan taantumisen seurauksia ei vielä tiedetä.

Monilta Suomen teollisuuspaikkakunnilta on siirtynyt jo tuhansittain työpaikkoja meitä halvempien työvoimakustannusten maihin. Kaikilla Vaasan johtavilla teollisuusyrityksillä on jo merkittävää toimintaa esimerkiksi Kaukoidässä. Nykyisin Vaasalle tärkeän teollisen toiminnan siirtyminen seuraavien vuosikymmenten aikana kohti markkinointaan ja edullisen työvoiman lähteitään ei ole mahdoton skenaario.

Yliopisto- ja korkeakoulutoiminta ovat olleet viime vuosikymmenten tärkeitä houkuttelevuustekijöitä Vaasan kaupungille. Lähtitulevaisuudessa kotimaiset korkeakouluikäluokat pienenevät ja yliopistojen, ammattikorkeakoulujen, eri alojen sekä yliopisto- ja korkeakoulupaikkakuntien välinen kilpailu opiskelijoista kiristyy entisestään. Yliopistot ovat jo hakeneet kumppanuuksia ja verkottumista sekä keskenään että ammattikorkeakoulujen kanssa. Paikallisesti Vaasan yliopisto- ja ammattikorkeakouluyksiköiden välinen yhteistyö lujittuu esimerkiksi yhteisen korkeakoulukonsortioiminnan kautta. Valtakunnallisesti vaasalaisten yliopistoyksiköiden kautta on vahvoja siteitä Helsingin yliopistoon, Åbo Akademiin ja Svenska handelshögskolaniin sekä Taideteolliseen korkeakouluun. Yliopistojen keskinäisestä yhdentymiskehityksestä ollaan kuitenkin vaarassa jäädä ulkopuolelle, koska Vaasan yliopisto ei ole ollut mukana tähänastisissa yliopistojen yhdistymiskaavailuissa.

On suuri haaste vaasalaiselle yliopistotoiminnalle, Vaasan kaupungille ja paikalliselle elinkeinoelämälle kehittäjäorganisaatioineen, että paikallinen yliopisto- ja ammattikorkeakoulutoiminta löytää riittävät menestymisedellytykset keskinäisestä yhteistyöstään sekä verkottumisesta kansallisiin ja kansainvälisiin yhteistoimintaryhmiin. Kauhuskenaario on se, että tässä ei onnistuta ja vaasalainen yliopistotoiminta pyyhkiytyy pois muiden maan pienimpien yliopistoyksiköiden mukana. Vaasan poliittinen, kielellinen ja kulttuurillinen monimuotoisuus voi ilmetä myös kehitystä jarruttavina ristiriitoina ja kyvyttömyytenä saada aikaan yhteisiä päätöksiä. Tämä on ilmennyt viime vuosina huonona menestyksenä valtakunnan politiikassa ja jossakin määrin myös Euroopan laajuisessa aluepolitiikassa, jossa ei ole päästy voimakkaiden kehittämistoimenpiteiden piiriin.

Jos yhteistä tahtotilaa ei pystytä luomaan, on taantumisen skenaarion toteutuminen entistä lähempänä. Jos työnjaossa ajaututaan riitaisaan reviirien puolustamiseen, häviää yhteinen kehittämistahto ja yhä useammat toimijaryhmät joutuvat turvautumaan puolustavaan ja kehitystä jarruttavaan selviytymisstrategiaan. Tämä johtaa osaajien lamaantumiseen, viihtymättömyyteen ja lopulta muuttamiseen pois seudulta, joka ei tarjoa houkuttelevia haasteita vaan ikäviä ristiriitoja, köyhtyvää yritystoimintaa, purkautuvia verkostoja ja koko seudun taantumista.

Suomen pohjoisilla, koillisilla ja itäisillä alueilla taantumisen skenaario on tosiasia jo nyt. Suomi kokonaisuudessaan on Euroopan reuna-alueita, jota ei suosi ilmasto eikä sijainti. Taantumisen skenaarion toteutumista vastaan joudutaan taistelemaan jo nyt monissa Suomen kunnissa. Siksi se ei ole epärealistinen vaihtoehto myöskään maan länsireunalla, vaan positiivisen kehityksen eteen vaaditaan kovaa ponnistelua.

4.1.2 Vaasan kasvun ja kehityksen skenaarion toteuttaminen

Vaasa Action Planissa 2010 on vuonna 1999 valittu kasvun ja kehityksen skenaario kaupungin tulevaisuuden tavoiteltavaksi vaihtoehdoksi. Vaasan väkiluku ei ole 2000-luvun alussa kasvanut aivan tavoitteiden mukaisesti, mutta se on kuitenkin kasvanut. Positiivista muuttoliikettä on sekä kaupunkiin että sen ympäristökuntiin. Realistisissa tulevaisuudenodotuksissa häilytään ennallaan säilymisen ja kasvukehityksen skenaarioiden välillä.

Vaasassa on hyviä mahdollisuuksia positiivisen kasvuskenaarion toteutumiseen. Vaikka seudulla on jääty voimakkaimpien kansallisten ja EU-rahoitteisten kehittämistoimenpiteiden ulkopuolelle, paljon on saatu aikaan omin voimin. Tämä on ehkä johtanut luotujen rakenteiden lujuteen ja vakaaseen perustaan. Ulkopuolisen kehittä-

misrahoituksen vähäisyys on todennäköisesti johtanut sen korvautumiseen innovatiivisilla ratkaisuilla, jotka ovat erityisen harkittuja ja kestäviä.

Vaasassa on vaurastuvia ja kasvavia yrityksiä sekä vahvistuvia osaamisaloja. Energiaosaamiseen perustuva teollisuus on Suomen vahvinta. Energiaklusterin ydinasema lujittuu alan kärkitekniikan, sitä palvelevan alihankintaverkoston sekä alan koulutuksen kehittymisen myötä. Muilla aloilla ei kuitenkaan ole läheskään vastaavanlaajuista kehitystä. Orastavia kasvualoja on useitakin, kuten median, liiketoiminnan ja hyvinvoinnin osaamiseen perustuvat kehityskulut.

Vaasa Science Parkin, Strömberg Parkin ja Vaasa Airport Parkin yrityskeskitymissä toimii yli 300 kehittyvää yritystä ja niiden palveluksessa yli 6 000 henkilöä. Vaasa Science Parkissa seitsemän paikallista yliopisto- ja korkeakouluyksikköä toimii synergisessä yhteistyössä Vaasan korkeakoulukonsortiossa. Palosaaren yrityskeskityksen tiloissa toimii noin 110 yritystä, joiden lisäksi valtion virastotalossa ja Acedemilissä toimii kasvava joukko uuden teknologian yrityksiä. Strömberg Park on Vaasan yrityspuistoista suurin ja noin 3 400 työntekijän keskittymänä myös yksi valtakunnan merkittävimmistä teollisuus- ja teknologiapuistoista. Vaasa Airport Park on Vaasan yrityspuistoista nopeimmin kasvava. Alueen yrityksissä toimii yli 2 500 osaajaa lähinnä energia- ja sähkötekniikan sekä elektroniikan toimialoilla, ja kasvu jatkuu noin kahdensadan työntekijän verran vuodessa.

Kasvat ja kehittyvät yritykset houkuttelevat osaajia Vaasaan, jonka väkiluku on syksystä 2005 alkaen kääntynyt selvästi aikaisempaa nopeampaan kasvuun. Viime vuosina Vaasasta on myös siirtynyt paljon osaajia Etelä-Suomen ja ulkomaisillekin työmarkkinoille. Erityisesti vastavalmistuneet nuoret ovat useimmiten löytäneet ensimmäisen työpaikkansa muualta kuin Vaasan seudulta. Osaajien lähteminen ei välttämättä ole kuitenkaan lopullinen menetys, sillä kaupunki houkuttelee yhä enemmän myös paluumuuttajia.

Vaasalla on useita hyviä houkuttelevuustekijöitä, jotka eivät kuitenkaan ole vielä johtaneet erityisen vahvaan kasvuun. Etenkään ympäristökuntia ei ole onnistuttu houkuttelemaan lähtemään mukaan itsensä ja Vaasan välisten rajojen poistamiseen. Vaasaa suurempien kaupunkien kasvu perustuu paitsi positiiviseen muuttoliikkeeseen myös kuntaliitoksiin. Kaupungin houkuttelevuustekijöitä sekä asukkaille että yrityksille on kehitettävä huomattavasti entistä aktiivisemmin.

Verkostoitumisessa on kasvun ja kehityksen edellytyksiä. Pienenä mutta palveluitaan kattavana kaupunkina Vaasa tarjoaa hyviä mahdollisuuksia elinkeinoelämän kehittämisen kannalta tärkeiden toimijoiden keskinäiseen verkostoitumiseen. Keskinäisen luottamuksen kehittämisessä on myös haasteita. Työnjaossa kohdataan myös taantumisen skenaariolle tyypillistä reviirien puolustamista. Elinkeinoelämän kannalta edes säilymisen skenaariolle tyypillinen rauhaisa rinnakkaiselo ei riitä, vaan on päästävä kaikkia hyödyttävään yhteistyöhön ja löydettävä yhteiset intressit. Tämä vaatii vahvaa kehittämistähtoa ja menneiden vuosien pettymysten ja menetysten painolastista irtaantumista.

Vaasa ei ole kasvun ja kehityksen skenaarion toteuttamisessa vielä kovin varmalla pohjalla. On monia epävarmuuksia, ja joissakin asioissa on nähtävissä ennallaan säilymisen ja taantumisenkin tunnusmerkkejä. Puolustavat ja jarruttavat selviytymisstrategiat johtavat taantumisen skenaarion toteutumista kohti. Säilyttävät ja tasapainoilevat kehittämisstrategiat eivät johda säilymisen skenaariota parempaan tulokseen. Kasvun ja kehityksen skenaarion toteutumiseksi tarvitaan rakentavaa ja luovaa innovaatiostrategiaa. Taulukossa 3 tarkastellaan Vaasan nykytilannetta kasvun ja kehityksen skenaarion suhteen ja sen toteutumisedellytyksiä tulevaisuudessa.

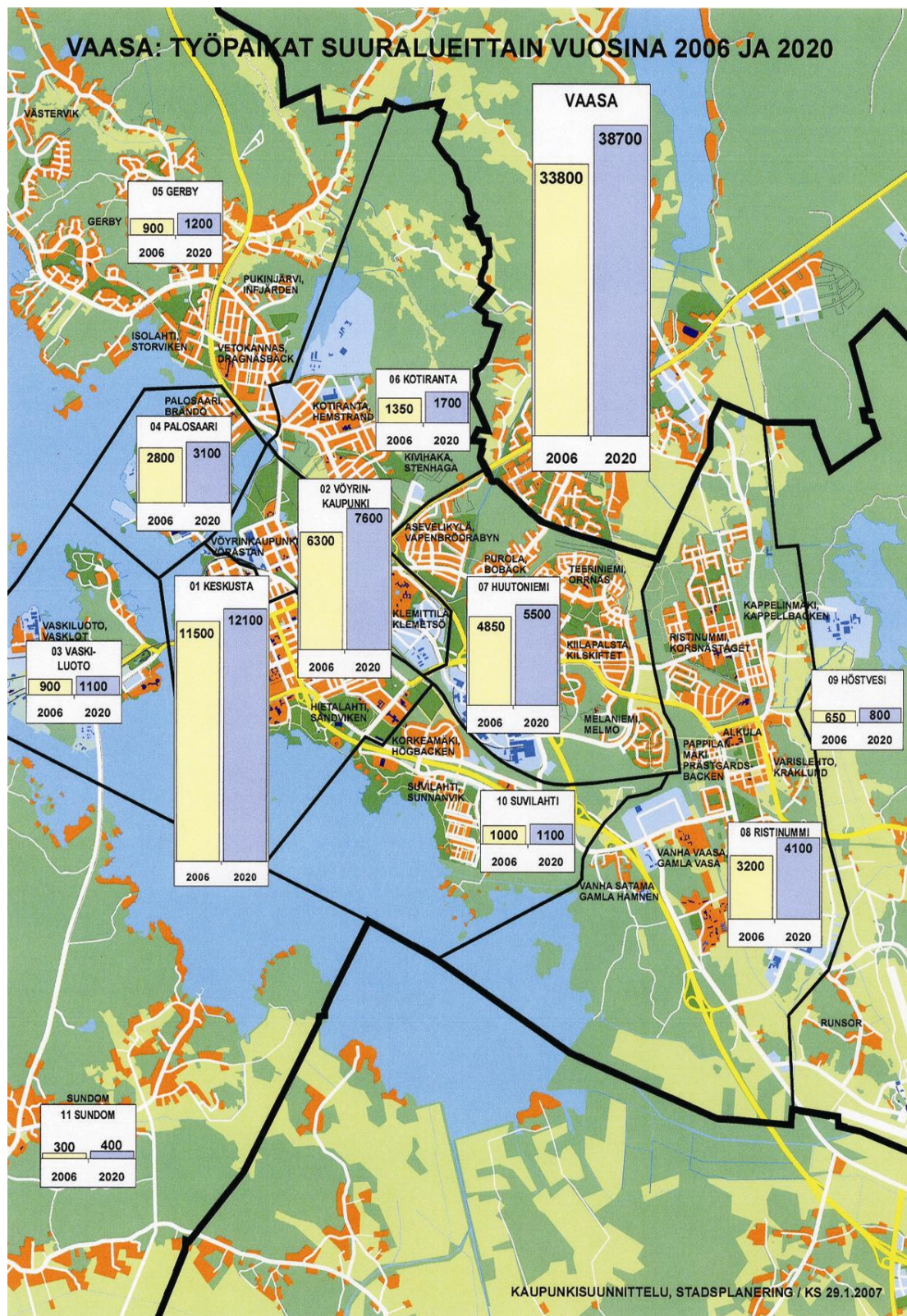
Taulukko 3. Vaasan kasvun ja kehityksen skenaarion toteuttamisedellytykset

Skenaario	KASVU JA KEHITYS	Vaasan tilanne	Miten saavutetaan?
Väestö	lisääntyy, ikäryh- mät tasapainossa	suhteellista asemaa menetetty pitkällä ajal- la, vahvistuvaa lisäystä viime vuosina	suurkunta, houkuttele- vuusinvestoinnit
Muuttoliike	alueelle	pienää lisäystä Vaa- saan + rajanaapuriin	aktiivinen kaavoitus ja asumistarjonta
Yritykset	vaurastuvat, kas- tavat, lisääntyvät	kärkiyritykset vahvassa vedossa	korkeakoulutus, työvoimatarjonta, tilatarjonta
Osaamisalet	vanhat alat vahvis- tuvat, uudistuvat ja uusia kasvualoja syntyy, synergiset vaikutukset suuria	energiaklusteri voimis- saan, media orastaa, monia hyviä alkuja, osaamis- ja aluekes- kusaset vahvistuvat	kärki- ja nousuklusterei- den innovaatio-ohjelmat, tiedepuistokehitys
Osaajat	viihtyvät, innostuvat, luovat uutta	pieniä pitovaikeuksia, myös luovaa aloitteel- lisuutta ja yrittäjyyttä ilmenee	houkuttelevuus- investoinnit
Houkuttelevuus	alueen vetovoimaisuus kasvaa	kilpailukyky hyvä, mut- ta epävarmuutta hou- kuttelevuudessa	asuntomessuista tunnet- tuutta, maailmanperin- tösaaristo, innovaatioyli- opiston ainekset koossa, kauppakeskuskehitys
Verkostoituminen	yhdentyvää, hajaantuvaa ja innovatiivista verkostoitumista	kaupunki + koulutus + elinkeinoelämä - verkosto tiivis, politiik- ka ontuu	ohjelmallinen sekä kau- pungin että seudun elin- keinopoliittikka
Työnjako	kaikkia hyödyttä- vää yhteistyötä	kehittäjätoimijoiden sujuva työnjako, tiede- puiston koulutus- yhteistyö	elinkeinopoliittisen oh- jelman priorisointi & to- teutus, osaamis- ja aluekeskuskehitys
Kehittämistahto	hyvä	lujaa, mutta ristipainei- ta ja välinpitämättö- myyttäkin on	valittava: omaehtoista innovaatiopoliittikkaa vai pakon sanelemaa krii- sinhallintaa?
Strategia	rakentava, luova innovaatiostrategia	pohjatyötä tehtynä, päättöksiä ja toteutus- sia tarvitaan	elinkeino- ja innovaatio- strategiat toteutuksineen

4.2 Vaasan työpaikkakehitys vuoteen 2020

Vuonna 2006 Vaasassa oli arviolta noin 34 000 työpaikkaa. Vuonna 2020 työpaikkamäärän odotetaan olevan 38 700. Kaupungin suurimmat työpaikkakeskittymät ovat vuoden 2006 tietojen mukaan (ks. kuva 7) keskusta (11 500), Vöyrinkaupunki-Klemetilä (6 300), Huutoniemi (4 850), Etelä-Vaasa (3 200, käsittää Airport Parkin, Vanhan Vaasan ja Ristinummen) ja Palosaari (2 800). Loput työpaikat jakaantuvat

Kotirantaan (1 350), Suvilahteen (1 000), Vaskiluotoon (950), Höstvedelle (650) ja Sundomiin (300).

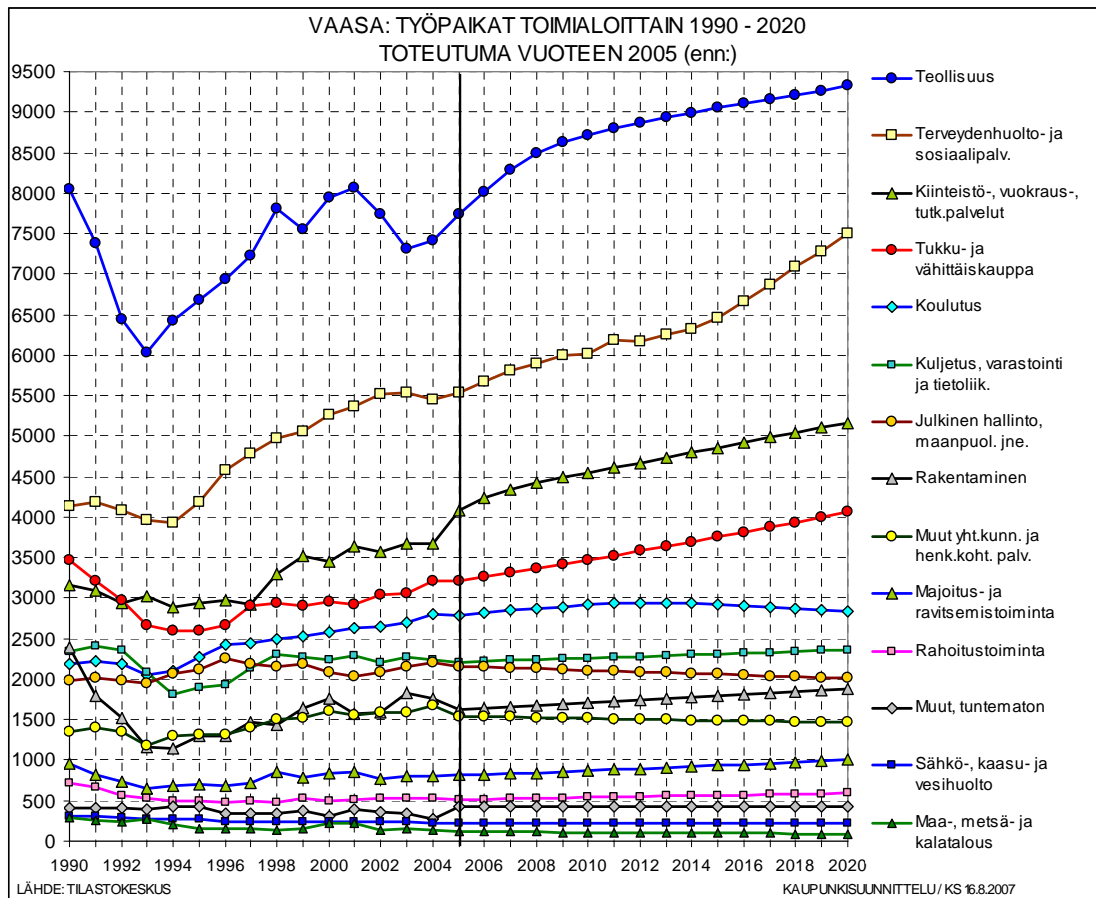

Kuva 7. Vaasan työpaikat suuralueittain vuosina 2006 ja 2020

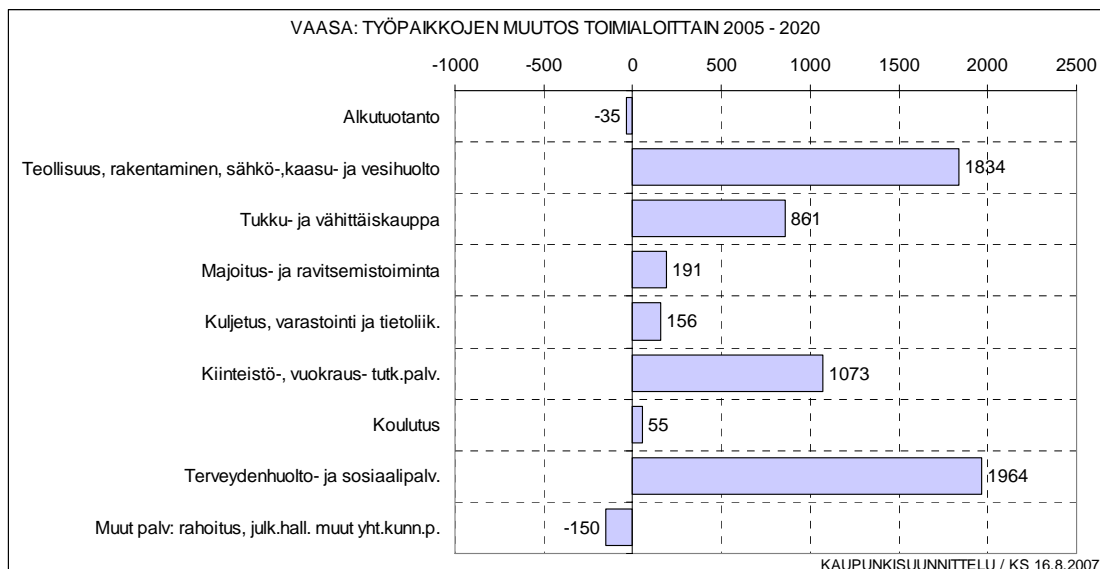
Vuoteen 2020 työpaikkamäärän odotetaan kasvavan lukumääräisesti eniten Vöyrin-kaupungissa (+1 300), Etelä-Vaasassa (+900), keskustassa (+600) ja Huutoniemellä (+550). Kotirannan-Kivihaan työpaikkamäärän odotetaan kasvavan noin 350:lla, Palosaaren 300:lla, Gerbyn 300:lla, Höstveden 150:llä ja Suvilahden noin sadalla. Liiketoiminnan samoin kuin työpaikkamäärien odotetaan lisääntyvän erityisesti laatu-käytävän alueella. Asiointivirtoja suuntautunee edelleen kasvavasti keskustaan, Kivihaan alueelle ja Etelä-Vaasaan, joihin tavoitellaan lisääntyvästi erikokoisia kaupan yksiköitä. Lisääntyvä työpaikka- ja kauppatarjonta lisäävät myös nykyisistä ympäristökunnista tulevaa työmatka- ja muuta asiointiliikennettä.

Suhdanneherkän teollisuuden lisäksi myös esimerkiksi kauppa ja koulutus voivat kohdata epäjatkuvuuksia. Kauppa keskittyyne edelleen kasvukeskuksiin autoiluun perustuvan asiointitavan yleistyessä. Koulutusala voi kohdata voimakkaita muutoksia valtakunnallisten ratkaisujen myötä, kun ikäluokkien pieneneminen edellyttää rakennemuutoksia.

Trendiarvioissa on käytetty seuraavan kuvan mukaisia toimialoittaisia työpaikkamäärien muutoksia. Tulevaisuuden ennakkoinnissa on otettava huomioon, että trendiarviot ovat todellisuutta suoraviivaisempia. On todennäköistä, että esimerkiksi teollisuuden työpaikkakehityksen voimakaskin heilahtelu jatkuu myös tulevaisuudessa taloudellisten suhdanteiden mukana. Terveystuollon ja sosiaalipalvelujen tulevaisuuden työpaikkakehityksen arvioinnissa on otettu huomioon väestön ikärakenteen muuttuminen eli painottuminen entistä vanhempiin ikäluokkiin.

Kaavio 14. Vaasan työpaikat toimialoittain, toteutunut kehitys 1990 - 2005 ja ennuste 2005 - 2020

Kaavio 15. Nyky-Vaasan työpaikkojen arvioitu muutos toimialoittain 2005 - 2020

4.3 Vaasan elinkeinopoliitiikan kehittäminen

Vaasan nykyinen elinkeinopoliittikka on määritelty elinkeinopoliitiikan suhteina muihin politiikanalueisiin. Kaupungin yleisistä strategioista on johdettu ja täsmennetty eri politiikanaloja koskevia strategioita sekä tuotettu niiden vaikutuskohteisiin soveltuvia vaikutuskeinoja.

Käsillä oleva elinkeinopoliittinen ohjelma on tärkein Vaasan kaupungin aktiivisen elinkeinopoliitiikan väline suunnattaessa kohti vuotta 2020. Kaupungin oman ja seudullisen elinkeinopoliitiikan tavoitteiden tulisi olla yhdensuuntaisia. Seudullisen elinkeinopoliitiikan toteuttamisesta vastaa Vaasanseudun Kehitys Oy VASEK.

Taulukko 4. Elinkeinopolitiikan vaikutusalueet, -kohteet ja -keinot

Sisäiset vaikutusalueet	Vaikutuskohteet	Mikä tärkeää? Elinkeinopolitiikan vaikutuskeinot
kaupungin yleiset strategiat	suunnittelu, neuvonta, koulutus	elinkeino- ja innovaatiostrategiat keskeisiksi
koulutuspolitiikka	opiskelupaikat, kansainvälistyminen	työvoimatarpeeseen vastaaminen, korkeakoulu-konsortion edistäminen
sosiaali- ja terveystaloudellinen politiikka	lastenhoito- ja terveystaloudelliset palvelut	monipuolisten palvelujen turvaaminen, palvelurakennemuutos
kaupungin osakkuusyhtiöt, toimintapolitiikka	yhtiöiden strategiat, taksat, maksut	kehittäminen kaupungin elinkeinopolitiikan välineinä, osakkuusyhtiöiden toimintapolitiikan yhden-suuntaisuus kaupungin kanssa
asuntopolitiikka	asuntoja työvoimalle, opiskelijoille, eri ikäisille	monipuoliset ja riittävät asumismahdollisuudet, koko, sijainti, ympäristön laatu
maapolitiikka	tonttimaata, suunnittelu, infrastruktuuri	ennakoiva maanhankinta, kaavoitus, nopea tarpeisiin vastaaminen
talouspolitiikka	lainat, takaukset, osakkeet, toimitilat, kaupungin hankinnat, taksat, maksut, verotus	paikallisen yrittäjyyden ja vapaan kilpailun edistäminen
vapaa-aika- ja kulttuuripolitiikka	palvelutarjonta, osallistumismahdollisuudet, fyysiset edellytykset	houkuttelevuustekijöiden kehittäminen, tapahtumat ja jatkuvat edellytykset
kansalliset verkostot	Vaasa-brändi ja -mielikuva, kieli-imago	houkuttelevuuden viestiminen, tiedottaminen, markkinointi, onnistunut vuorovaikutus
kansainväliset verkostot	edesauttaa syntymistä ja kehitystä	vetovoimatekijöiden kehittäminen
yhteydet	saavutettavuus, liikenne ym.	yhteyksien kehittäminen verkostoyhteistyönä
muut, toimintapolitiikka	organisaatiot, järjestöt, muut	vuoropuhelu, heikkojen signaalien tunnistaminen

4.4 Vaasan strategia ja kriittiset menestystekijät

Vaasan strategian "Vaasassa hyvä elämä 2020" -strategiset päämäärät on määritelty seuraavasti:

1. Merellinen ja elinvoimainen Vaasa on kansainvälinen, kaksi- ja monikielinen kulttuurin ja oppimisen keskus.
2. Kaupungissa on ihmisillä turvallinen elämä sekä laadukkaat palvelut puhtaassa, virikkeellisessä ja sosiaalista pääomaa kehittävässä ympäristössä.
3. Kaupungissa on yrityksille hyvät toimintaedellytykset. Kaupunki on osa monialaista, teollisuudessa ja kehitystoiminnassa energiaosaamiseen painottuvaa kansainvälistä verkostoa.
4. Kaupunkikonsernia johdetaan tehokkaasti ja taloudellisesti.

4.4.1 Profiloituminen kielten, kulttuurin ja sijainnin mukaan

Vaasan ensimmäiseen strategiseen päämäärään "Merellinen ja elinvoimainen Vaasa on kansainvälinen, kaksi- ja monikielinen kulttuurin ja oppimisen keskus" toteuttamista edellyttäviä kriittisiä menestystekijöitä ovat

- kaupungin ainutlaatuisen merellisen ympäristön hyödyntäminen kestävästä kehitystä noudattaen,
- asukasluvun nostaminen 120 000:een vuoteen 2020 mennessä, mikä edellyttää työssäkäyntialueeseen perustuvaa kuntaa,
- työpaikkojen lisääminen 55 000:een vuoteen 2020 mennessä ja
- profiloituminen suvaitsevana kaksi- ja monikielisen kulttuurin ja koulutuksen vahvana keskuksena.

Vaasan luontaiseen profiloitumiseen merellisenä rannikkokaupunkina liittyviä elinkeinoelämän kehittymisen kannalta tärkeitä lähiajan toiminnallisia tavoitteita vuosille 2007-2008 ovat yleiskaavan 2030 hyväksyminen ja erityisesti ranta-alueita koskevien suunnitelmien toteuttaminen. Yleiskaavan hyväksyminen on myös asukasluvun nostamisen 120 000:een kannalta tärkeä. Samoin asukasluvun nostamista edistävät kunta- ja palvelurakennemuutosten toimeenpanoselvityksen tekeminen, elämänlaatu- ja palvelurakennemuutosten markkinoiminen, kaupunginosakohtaisten asemakaavojen saattaminen valmiiksi sekä erityisesti valtakunnallisten asuntomessujen 2008 onnistuminen.

Työpaikkatavoitteen täyttäminen vaatii riittävän yritystonttitarjonnan varmistamista sekä laatuikäntävää koskevan kaavoitusohjelman nopeutettua toteuttamista. Monien

kielten ja kulttuurien suvaitsevana koulutuskaupunkina profiloituminen edellyttää englanninkielistä tarjontaa varhaiskasvatuksessa sekä eri koulutusasteilla, kielikylypkaupungin imagon vahvistamista, maahanmuuttajapalveluja sekä maahanmuuttajien työllisyyden edistämistoimia.

4.4.2 Houkutteleva kaupunki ihmisille

Vaasan toiseen strategiseen päämäärän ”kaupungissa on ihmisillä turvallinen elämä sekä laadukkaat palvelut puhtaassa, virikkeellisessä ja sosiaalista pääomaa kehittävässä ympäristössä” toteuttamista edellyttäviä kriittisiä menestystekijöitä ovat

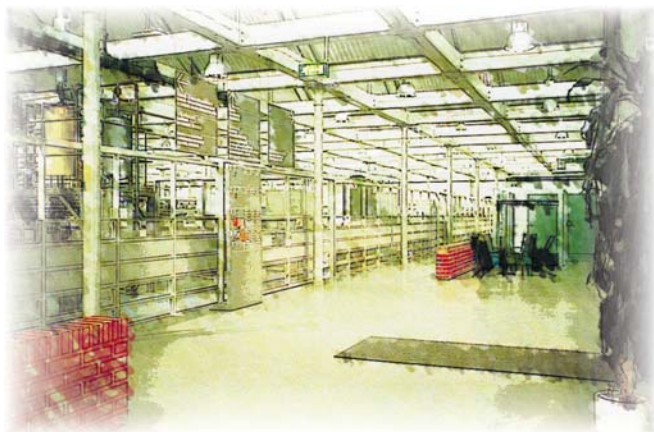
- taloudelliset, tehokkaat ja alueellisesti optimaaliset peruspalvelut,
- luovuutta/innovatiivisuutta tukevat elämänlaatupalvelut,
- asiakaslähtöiset, asukkaiden eri elämänvaiheita ja -tilanteita tukevat, vuorovaikuteiset palvelut,
- monipuoliset ja esteettömät asumismahdollisuudet sekä
- turvallisuuden, viihtyvyyden ja ympäristön laadun vaaliminen.

Elinkeinoelämälle tärkeitä lähiajan toiminnallisia tavoitteita ovat esimerkiksi kaikille ikäryhmille kohdistettavat luovuutta ja innovatiivisuutta tukevat elämänlaatupalvelut, monipuolisten asumismahdollisuuksien kehittäminen sekä kulttuuriopetuksen ja kulttuuritoimintojen kehittäminen. Kaupungin viihtyisyyden ja turvallisuuden kannalta on tarpeen kiinnittää huomiota kaupungin esteettömyyteen sekä kevyen liikenteen että autoilun kannalta.

4.4.3 Houkutteleva kaupunki yrityksille

Vaasan kolmanteen strategiseen päämäärän ”kaupungissa on yrityksille hyvät toimintaedellytykset; kaupunki on osa monialaista, teollisuudessa ja kehitystoiminnassa energiaosaamiseen painottuvaa kansainvälistä verkostoa” toteuttamista edellyttäviä kriittisiä menestystekijöitä ovat

- aktiivinen elinkeinopolitiikka,
- monipuolinen toimitila- ja tonttitarjonta,
- osaavan työvoiman elinikäinen kouluttaminen,
- hyvät liikenneyhteydet ja saavutettavuus sekä
- nykyisten ja uusien osaaamisalojen kehittäminen yliopistojen, muiden koulutusyksiköiden ja elinkeinoelämän kanssa.

Vaasa Science Parkin, Strömberg Parkin ja Airport Parkin sekä ne yhdistävän laatu-käytävän kehittämissuunnitelmien toteuttaminen on kaupungin yritys-elämän tulevaisuuden kannalta ensiarvoista. Toimitilatarjonnasta vastaavia kaupungin toimijoita ovat Palosaaren yrityskeskus ja Vaasa Parks, joilla on suuri vastuu tilojensa houkuttelevuuden ja kaikissa suhdannetilanteissa sopivan tilatarjonnan kehittämisestä.

Jotta kaupungissa olisi aina ja riittävästi tarjolla osaavaa työvoimaa yritysten kasvua ja kehitystä varten, on kaupungin tarpeen edistää kaikkien koulutusasteiden kilpailukykyä ja elinmahdollisuuksia pienenevien ikäluokkien ja kansainvälistyvän toimintaympäristön myötä kiristyvässä kilpailussa. Kaupunki voi toimenpiteillään ja tuellaan edistää esimerkiksi paikallisten yliopistoyksiköiden ja ammattikorkeakoulujen valmiuksia sekä houkuttelevuutta. Kaupunki voi esimerkiksi edistää nykyisen korkeakoulukonsortion nimissä toteutettavan yhteistyön syventämistä kohti elinvoimaista, näkyvää, houkuttelevaa ja innovatiivista koulutus-, tutkimus- ja kehitystoimintaa, joka tuottaa uutta liiketoimintaa laajalle vaikutusalueelleen ja erityisesti sijaintikaupunkiinsa.

Liikenneyhteyksien ja saavutettavuuden kannalta lentologistiikka-alueen toimitilojen ja kiitoratojen toteuttaminen, matkakeskuksen rakentaminen, Vaasa-Seinäjäki -radan sähköistäminen ja Merenkurkun laivayhteyden turvaaminen ovat elinkeinoelämälle tärkeitä lähiajan toimenpiteitä. Pitkän ajan visiointi voisi perustua esimerkiksi Merenkurkun kiinteiden liikennematkaisuun kehittämiseen, minkä seurauksena Vaasasta kehittyisi koko keskeisen Suomen tärkein portti Ruotsin kautta muualle Eurooppaan.

Vaasan kaupunginvaltuusto teki kaupungin juhluvuonna 2006 juhlapäätöksen Vaasan osaamisperustan vahvistamisesta. Sen avulla on mahdollista vastata kaupungin, elinkeinoelämän ja koulutuksen yhteisiin kehittämistarpeisiin esimerkiksi innovatiivisen kaupungin tavoitteen saavuttamiseksi. Käynnistämällä kaupungin johtama innovaatio-ohjelma voidaan edistää yliopisto- ja ammattikorkeakouluyksiköiden sekä elinkeinoelämän uusien innovatiivisten yhteistyömuotojen kehittämistä. Korkeakoulukilpailussa säilyminen edellyttää sekä nykyisten osaamisalojen vahvistamista että uusien kehittämistä. Myös taiteiden, koulujen taideaineiden, taide-elämysten ja elinkeinoelämän välille voidaan kehittää innovatiivisia yhteistyömuotoja.

4.4.4 Toimiva kaupunkiorganisaatio

Vaasan neljänteen strategiseen päämäärän ”kaupunkikonsernia johdetaan tehokkaasti ja taloudellisesti” toteuttamista edellyttäviä kriittisiä menestystekijöitä ovat

- tehokas strateginen ohjausjärjestelmä,
- kaupungin omistajapolitiikan selkeä määrittely,
- kaupungin kannustavuus ja kilpailukyky työnantajana,
- tasapainoinen kuntatalous,
- verojen, strategisten maksujen ja taksojen kilpailukyky sekä
- palvelujen tuottaminen kustannustehokkaasti.

Kaupungin elinkeinoelämän kehittäminen vaatii sujuvasti toimivaa rajapintaa kaupungin ja yritysten sekä koulutus- ja kehittäjäorganisaatioiden kesken. Elinkeinopoliittinen ohjelma koskettaa monia kaupungin hallinnonaloja ja vaatii onnistuakseen laajaa osallistumista sen tavoitteiden toteuttamiseen. Kaupungin strateginen ohjausjärjestelmä on rakennettava sekä ohjaamaan kaupungin asukkaiden ja yritysten hyvinvointia turvaavaa toimintaa että kanavoimaan tietoa näiden tarpeista kaupungin strategisen suunnittelun lähtökohdaksi.

Kaupunkikonsernin omistajapolitiikka, työvoimapolitiikka, palvelutuotanto- ja hankintapolitiikka kuvastavat myös kaupungin yritysmyönteisyyttä. Tuloveroprosentti, vesi- ja jätemaksut sekä kiinteistöveroprosentti vaikuttavat siihen, kuinka houkuttelevaksi asukkaat ja yritykset kaupungin kokevat verrattuna kilpaileviin kaupunkeihin ja esimerkiksi naapurikuntiin.

4.4.5 Kriittisiä menestystekijöitä

Vaasan sijaintiin liittyy useita positiivisia menestystekijöitä. Merenrantasijaintiin liittyy uutena houkuttelevuustekijänä Merenkurkun maailmanperintökohteen läheisyys. Vaasan logistinen asema lento- ja laivaliikenteen lähtöpisteenä Ruotsiin on etu verrattuna useimpiin kilpailijakaupunkeihin.

Rautatieliikenteessä Vaasa sijaitsee sähköistämättömän pistoraitteen päässä, mikä vähentää rautatieliikenteen kilpailukykyä muihin liikennevälineisiin verrattuna. Rautatieyhteys Merenkurkun ali Ruotsin rannikkorataan ja samoin Suomen rannikkoradan rakentaminen lisäisivät Vaasan merkitystä Suomen rautatieliikenteen läntisenä solmukohtana.

Menestyäkseen asumis-, työskentely- ja yritysmaikkana kaupungin on oltava toimintaympäristönä houkuttelevampi kuin kilpailevat sijaintipaikat. Kaupungin vetovoima opiskelupaikkana ja matkailukohteenä ennakoit sen menestymistä myös pitkäaikaisena asettumiskohteenä. Vastaavanlaisia houkuttelevuustekijöitä ovat myös kaupan, kulttuurin ja vapaa-ajan keskuksena toimimiset.

Menestyvillä kaupungeilla on ollut ja on vetovoimaisia tulevaisuuden visioita. Vaasan kasvun ja kehityksen skenaarion toteutuminen sekä energiaklusterin ytimenä, innovatiivisena alueena, Pohjanmaan johtavana kaupan keskuksena, yliopistokaupunkina, teollisuuskaupunkina, kulttuurikaupunkina ja matkailukohteenä kehittyminen tarvitsee onnistuakseen houkuttelevia ja mukaansa innostavia visioita, jotka halutaan toteuttaa ja joihin halutaan sitoutua.

Maakunnalliset, valtakunnalliset ja kansainväliset muuttovirrat osoittavat, mitkä alueet houkuttelevat ja mitkä karkottavat väkeä pois. Muuttovoitto on luonnollisesti positiivista kaupungille, mutta yhtäläillä positiivista on myös kaupungin ympäristökuntien menestys muualta tulevien muuttokohteena.

Kaupungille on eduksi, että myös lähikunnat ovat menestyviä, ja niiden kanssa löydetään mahdollisimman paljon yhteisiä intressejä. Viime ajoille on tyyppillistä paitsi muutto maaseudulta kasvaviin kaupunkeihin myös muutto vahvojen kaupunkien naapurikuntiin, jotka pystyvät tarjoamaan kaupunkikeskuksen läheisyyden lisäksi myös väljän, luonnonläheisen ja merellisen asumisen mahdollisuuksia kohtuuhintaan.

Autoistumisen ja liikenneyhteyksien parantumisen myötä erillisten kaupunkien ja naapurikuntien sijasta yhä suurempi merkitys on luontaisilla työssäkäyntialueilla, jotka ovat samalla myös luontaisia asiointialueita.

Alueen kehityshakuisuus on sekä sen menestystekijä että houkuttelevuustekijä. Kehitysmyrönteisyys tuottaa positiivista näkyvyyttä ja erottuvuutta kilpailevista alueista. Vaasan kannalta positiivisia kehitystekijöitä ovat sosiaalinen eheys ja yhteisöllisyys, joita ilmenee esimerkiksi eri kieliryhmien sisällä mutta myös niiden välillä.

Kehitys vaatii verkostotoimintaa, johon Vaasassa on hyvät edellytykset jo siksi, että keskeiset toimijat tuntevat toisensa hyvin toisin kuin esimerkiksi suurissa metropoleissa. Verkostotoiminnan avulla voidaan vaikuttaa positiivisesti kilpailukyvyn säilyttämiseen, suhteellisen hyvän kilpailuaseman säilyttäminen sekä kunnan oman organisaation tehostamiseen. Kehityshakuisuuteen liittyvät myös innovatiivisuus, tuloshakuisuus ja tekemisen ilmapiiri, myönteisen ”draivin” aikaansaaminen ja säilyttäminen.

4.5 Vaasan houkuttelevuustekijöitä

Onnistuessaan kriittisistä menestystekijöistä voi tulla kaupungin houkuttelevuustekijöitä. Vaasalla sellaisia on useita. Vaasassa on monipuolinen yliopistotoiminta ja sen myötä myös ainekset liiketoiminnan, tekniikan, muotoilun, yhteiskuntatieteiden, kielten ja kulttuurin osaamisen innovatiiviseen yhdistämiseen.

Vaasan rannikkosijainti tarjoaa erityisen edun verrattuna pääosaan muista Suomen kaupungeista. Se mahdollistaa esimerkiksi vision, jonka mukaan Vaasa on eri liikennemuodot yhdistävä reitti Länsi- ja Keski-Suomesta Eurooppaan. Merenkurkun nykyinen laivaliikenne, kilpaillut lentoyhteydet Helsingin lisäksi myös Tukholmaan ja sitä kautta muualle Eurooppaan ja maailmalle sekä tulevaisuuden visiot Merenkurkun poikki kiinteän yhteyden kautta kulkevasta maantie- ja rautatieliikenteestä antavat

mahdollisuuden visioida Vaasasta tulevaisuuden liikennemuodot yhdistävänä solmu-kohtana ja porttina kaikkialle Eurooppaan ja vastaavasti maailmalta Suomeen.

Vaasan monikulttuurisuus houkuttelee kaupunkiin ulkomaisia yrityksiä ja työntekijöitä paremmin kuin monessa kilpailevassa kaupungissa. Kotimaisittain kaksikielinen työvoima houkuttelee nykyisin call centereitä ja muita palveluyrityksiä.

Vuosittain toistuvat ja ainutkertaiset tapahtumat lisäävät kaupungin tunnettuutta. Eri-laiset musiikkijuhlat ja urheilutapahtumat tuovat kaupunkiin eri ikäisiä säännöllisiä kävijöitä. Ruotsin kuningas Kaarle XVI Kustaan ja kuningatar Silvian vierailu kaupungin 400-vuotisjuhlilla on pitkään muistissa säilyvä, tavanomaisia valtiovierailuja enemmän huomiota herättänyt tapahtuma. Vuoden 2008 asuntomessut ovat saaneet valtakunnallista huomiota jo etukäteen ja tuovat suunnitelmien mukaan kaupunkiin myös muusta kuin uusista asunnoista kiinnostuneita kävijöitä, koska messuihin kytketään esimerkiksi kaupungin valtakunnalliseen energiaklusterin ydinasemaan liittyviä demonstraatioita.

Vaasalla on paitsi ainutlaatuinen poliittinen historia yhtenä Suomen entisistä pääkaupungeista myös ainutlaatuinen teknisen kehityksen historia. Vaasan teknillisen koulutuksen historia on Helsingin ja Turun rinnalla Suomen pisin. Se alkaa teknillisen reaalikoulun perustamispäätöksestä vuonna 1847 ja toiminnan käynnistämisestä vuonna 1849. Perinteikäs insinööritaidon historia jatkuu edelleen sähkö- ja polttomoottorien kehityksenä sekä niihin liittyvinä maailmanluokan sovelluksina ja menestystuotteina.

Vaasan kaupunkikeskustaa voidaan onnistuneen keskustankehittämishankkeen jälkeen pitää tyylikkäänä, omaleimaisena ja laadukkaana. Vaasa on myös selkeäkäväinen pieni kaupunki, joka voi kasvaa hallitusti. Vaasan rakennettu ympäristö on onnistunutta ja mahdollistaa kaupunkirakennetta tiivistävän täydennysrakentamisen.

Vaasan kulttuuritarjonta on monipuolista. Museot, teatterit, festivaalit, laajat vapaa-ajan urheilu- ja harrastusmahdollisuudet palvelevat sekä kaupunkilaisia että vieraita. Henkisen sivistys- ja kulttuuritarjonnan lisäksi Vaasassa on myös monipuolinen hengellinen elämä ja palvelutarjonta.

5 VAASAN ELINKEINOPOLIITTISEN OHJELMAN 2020 MÄÄRITTELY

Vaasan elinkeinopoliittinen ohjelma määritellään tavoitteina ja toimenpiteinä, joiden aikajänne ulottuu vuoteen 2020. Toimenpiteistä suuri osa on jo aloitettuja tai välittömästi aloitettavia.

Osa esitettävistä toimenpiteistä vaatii ensin asianosaisten toimijoiden päätöksentekoa ja sopimista esimerkiksi työnjaosta. Vaasan kaupungilla on suuri intressi elinkeinopoliittisen ohjelman toteuttamisessa. Sen lisäksi Vaasan elinkeinopoliittinen ohjelma edistää koko seudun elinkelpoisuutta ja menestystä tulevaisuudessa.

5.1 Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman 2020 tavoitteet ja toimenpiteet

Vaasan elinkeinopoliittinen ohjelma rakentuu Vaasan strategian 2020 määrittelemälle perustalle. Ohjelma jäsentyy eri tasoisiksi tavoitteiksi ja sen toteutus eri laajuisiksi toimenpiteiksi. Osa toimenpiteistä on suoraan Vaasan kaupungin vastuulla olevia ja Vaasan kaupungin päätöksentekoon perustuvia. Osa toimenpiteistä vaatii toteutuksesta ja työnjaosta sopimista muiden toimijoiden kanssa. Seuraavassa taulukossa esitetään ehdotuksia Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman tavoitteiksi ja toimenpiteiksi. Ehdotukset on ryhmitelty kaupungin strategian osa-alueiden mukaisiin ryhmiin.

Taulukko 5. Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman 2020 tavoitteet ja toimenpiteet

Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman 2020 tavoitteet ja toimenpiteet	
PROFILOINTI KIELTEN, KULTTUURIN JA SIJAINNIN MUKAAN	HOUKUTTELEVA KAUPUNKI YRITYKSILLE
Monikielinen ja kansainvälinen kaupunki	Suomen yritysvaltaisin, investointeja houkutteleva kaupunki
Kulttuurikaupunki Vaasa - Suomen monikulttuurisin kaupunki	Vaasan yrityspuistot ja laatukäytävä
Vaasan maineen ja Vaasa-brändin rakentaminen	Vaasan tiedepuisto
Monipuoliset liikenneyhteydet ja hyvä logistiikka	Seudullinen kehitystoiminta ja houkutteleva innovaatioympäristö
Sisä-Suomen portti Eurooppaan	Teknologiankehitys ja toimiva innovaatiojärjestelmä
Suomen innovatiivisin kaupunki	Elinkeinoelämää vahvistava korkeakouluverkosto
Paikallisen televisiotoiminnan kehittäminen	Suomen energiaklusterin ydin
	Nousevan mediaklusterin kaupunki
	Suomen osaavimman työvoiman kaupunki
HOUKUTTELEVA KAUPUNKI IHMISILLE	TOIMIVA KAUPUNKIORGANISAATIO
Työpaikkojen nostaminen 55000:een vuoteen 2020	Työssäkäyntialueen kokoinen 120 000 asukkaan kunta
Turvallinen, viihtyisä monipuolisen asumisen kaupunki	Monipuolisen verkostotoiminnan kaupunki
Vetovoimainen kaupan keskus	Suomen yritysmyönteisin kaupunki
Matkailukaupunki Vaasa	Vaasalaisuudesta etua vaasalaisille
Asukkaistaan huolta pitävä kaupunki	Palvelusetelitoiminnan ulottaminen yrityspalveluihin
	Elinkeinostrategian ajankohtaisuuden ja kattavuuden varmistaminen

5.1.1 Vaasan profilointiin liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet

Monikielinen ja kansainvälinen kaupunki

Vaasa on jo nykyisin Suomen monikielisimpiä ja monikulttuurisimpia kaupunkeja. Toimiva kaksikielisyys antaa myös hyvät lähtökohdat kansainvälistymiseen. Kielten ja kulttuurien moninaisuus kertoo paikkakunnan suvaitsevaisuudesta ja vastaanottavaisuudesta. Se edistää kaupungin kehitystä innovatiivisena toimintaympäristönä kehityshakuisille yrityksille ja yksilöille.

Vuoteen 2020 ulottuvaksi tavoitteeksi voidaan määritellä Suomen monikielisimmän ja kansainvälisimmän kaupungin asema. Kieli-imagon kehittämistavoitteena on olla kaupunki, jossa tulee hyvin toimeen suomeksi, ruotsiksi ja Suomessa parhaiten myös muilla kielillä. Monikielisyysmittarina toimii kaupungissa asuvien äidinkielen lukumäärä.

Kulttuurikaupunki Vaasa 2020 – Suomen monikulttuurisin kaupunki

Vaasassa on vuonna 2020 entistäkin monipuolisempi tuotteistettu kulttuuritarjonta, joka hyödyttää sekä asukkaita että matkailijoita. Kulttuuri on Vaasalle vetovoimainen houkuttelevuustekijä. Se on myös kannattava elinkeino monille vaasalaisille.

Mediateollisuus kasvaa vauhdikkaasti sekä elinkeinona että innovatiivisia opiskelijoita houkuttelevana koulutusalan. Kulttuuri hyötyy tuotteistamisesta ja kaupallistamisesta. Kulttuurituotteita voidaan hyödyntää myös matkailun kehittämisessä.

Esimerkiksi Vaasan vanhalle kasarmialueelle on jo nykyisin sijoittunut monenlaista kulttuuritoimintaa, käsityöryttäjäyhtiä, musiikintekoa ja mediatuotantoa. ”Kulttuurikasarmien” sisällöllinen kehittäminen voisi lisätä entisestään historiallisen kasarmialueen vetovoimaa sekä ryttäjäympäristönä että käyntikohteena.

Vaasassa on merkittäviä taidearteita, jotka kiinnostavat sekä ammattilaisia että suurta yleisöä. Teatterit ja museot ovat vaasalaisen kulttuurin perustoimijoita.

Vuonna 2007 avattu, suomalaisittain harvinainen modernin taiteen museo on erityinen houkuttelevuustekijä innovatiivisille ja ennakkoluulottomille ihmisille. Vaasan Art City ja Pop City hankkeet ovat hyviä esimerkkejä kulttuurin ja liiketoiminnan yhteisestä kehittämisestä. Monikulttuurisuuden mittarina toimii Vaasan asukkaiden kansallisuuksien lukumäärä.

Vaasan maineen ja Vaasa-brändin rakentaminen

Kaupungin maine on tärkeä houkuttelevuustekijä matkailijoille, opiskelijoille, kaupunkiin muuttajille, tapahtumajärjestäjille sekä yrityksille. Yrityksille maineen hallitseminen on yhä tärkeämpi kehittämiskohde. Sama koskee myös asukkaista ja yrityksistä kilpailevia kaupunkeja.

Välittöminä toimenpiteinä luodaan mittarit ja järjestelmä kaupungin maineen ja sen osatekijöiden selvittämiseksi sekä vertaamiseksi muihin kaupunkeihin. Luodaan myös jatkuvasti paranevan maineen hallinnan järjestelmä kaupungille. Tavoitteena on innovatiivisen ja uudistuvan Vaasan brändin kehittäminen. Kaupungin maineen mittareina toimivat kyselytutkimusten avulla saadut arviot.

Monipuolisten liikenneyhteyksien ja hyvän logistiikan kaupunki - Sisä-Suomen portti Eurooppaan 2020

Vaasa on erityisesti Länsi-Suomen mutta myös koko Sisä-Suomen portti Eurooppaan. Vaasan kautta pääsee monia terveesti kilpailtuja reittejä pitkin suoraan Euroopan keskuksiin lentoteitse, Merenkurkun yli nopean laivaliikenteen avulla. Kehitysuunta pitkällä aikavälillä on kiinteä yhteys Merenkurkun ali tai yli sekä rautateitse että autolla.

Välittöminä toimenpiteinä lentologistiikka-alueen toteuttaminen ja maaliikennekeskuksen suunnittelu ovat tärkeitä liikenne-logistiikan kehittämishankkeita. Ne luovat perustaa Vaasan tulevaisuudelle monipuolisten liikenneyhteyksien ja hyvän logistiikan kaupunkina. Liikenneyhteyksien monipuolisuuden ja logistiikan sujuvuuden mittareina toimivat esimerkiksi eri liikennemuotojen matkustaja- ja tavaramäärät.

Suomen innovatiivisin kaupunki 2020

Nykytilanteessa Vaasa on esimerkiksi vienti / teollisuuden bruttoarvo -mittarin mukaan Suomen suurimmista kaupungeista vientisuuntautunein teollisuuskaupunki. Vaasa on viime vuosien kuluessa ohittanut vientipainotteisuudessa Oulun, Espoon ja Tampereen.

Vaasa on vuoteen 2020 mennessä mahdollisimman kärjessä alueen eri innovatiivisuuden mittareilla toteutetuissa Suomen kaupunkien vertailuissa. Alueen innovatiivisuuden mittareita ovat esimerkiksi bkt/asukas, ulkomailta muuttaneiden osuus asukkaista, korkeasti koulutettujen osuus asukkaista, yrittäjien osuus asukkaista, alueella puhuttujen äidinkielen lukumäärä, korkean teknologian viennin osuus alueen viennistä.

Välittöminä toimenpiteinä aloitetaan Vaasan seudun innovaatio-ohjelma, jossa määritellään alueen innovatiivisuuden mittarit ja niiden seuranta sekä toteutetaan alueen innovatiivisuuden kehittämistoimenpiteitä hankkeina.

Paikallinen televisiotoiminta 2020

Vaasassa on suomalaisittain erityisen hyvät mahdollisuudet paikallisen televisiotoiminnan kehittämiseen, koska kaupungissa on ohjelma- ja elokuvatuotannon osamista. Paikallisteleviisitoiminta voisi toimia Vaasan imagon, seudun yhteisöllisyy-

den, liiketoiminnan, kaupan ja matkailun edistäjänä. MediaCity ja muut alan toimijat mahdollistavat sekä teknisen, kaupallisen että sisällöllisen kehittämisen.

Välittöminä toimenpiteinä ryhdytään kehittämään keinoja paikallistelevisiotoiminnan edistämiseksi paikallisen mainonnan, sääpalvelun, uutistoiminnan ja muun ohjelma-
tuotannon avulla.

5.1.2 Ihmisten kiinnostukseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet

Työpaikkojen nostaminen 55 000:een vuoteen 2020 mennessä

Vaasan kehittämiseen työssäkäyntialueen laajuiseksi 120 000 asukkaan kunnaksi liittyy myös tavoite lisätä kaupungin työpaikkojen määrä 55 000:een. Se edellyttää elinkeinoelämän toimintaedellytyksistä huolehtimista eli hyvää tontti- ja toimitilarjon-
taa sekä työvoiman osaamisen ja työvoimatarpeiden hyvää kohtaamista.

Työpaikkojen lukumäärä on selkeä ja jatkuvasti seurattu mittari. Myös työvoiman osaamisen ja työpaikkojen osaamistarpeiden kohtaamista voidaan mitata esimerkiksi seuraamalla avoinna olevien työpaikkojen ja työnhakijoiden lukumäärien kehitystä.

Turvallinen, viihtyisä monipuolisen asumisen kaupunki 2020

Vaasan kehittäminen monipuolisen asumisen kaupunkina vaatii riittävästi tarjolla ole-
via erilaisia, houkuttelevia ja laadukkaita asumismahdollisuuksia. Kaupungissa pitää
olla sekä edullisia että erityisen tasokkaita mahdollisuuksia sekä omistus- että vuok-
ra-asumiseen.

Vaasa varautuu asuntopoliittisen ohjelmansa avulla siihen, että vuonna 2020 kau-
pungissa on 120 000 asukasta. Kaupungin ainutlaatuista merellistä ympäristöä hyö-
dynnetään kestävästä kehitystä noudattaen. Asumismahdollisuuksia kehitetään moni-
puolisuutta ja esteettömyyttä tavoitellen. Näin vaalitaan myös turvallisuutta, viihty-
vyyttä ja ympäristön laatua.²⁴

Välittöminä toimenpiteinä Vaasan kaavoitusohjelma, asuntopoliittinen ohjelma, maa-
poliittinen ohjelma ja elinkeinopoliittinen ohjelma on saatettava toteutukseen heti vuo-
desta 2007 alkaen. Mittareiksi tarvitaan toteutuksen seuranta ja arviointia saavute-
tuista toteutusasteista. Monipuolisen asumisen tavoitteiden toteutumista voidaan mi-
tata asuntotuotantotavoitteiden toteutumisen avulla. Lisäksi tavoitteiden toteuttami-
sessa onnistumista voidaan mitata esimerkiksi asukaskyselyjen avulla.

Vetovoimainen kaupan keskus 2020

Vaasa on vuonna 2020 selkeästi Pohjanmaan, Etelä-Pohjanmaan ja Keski-Pohjan-
maan vetovoimaisin kaupan keskittymä. Välittöminä toimenpiteinä Laatuikäytävää,
keskustaa ja Kivihaan aluetta kehitetään monipuolisina kaupankäynnin keskuksina.
Tavoitellaan järjestelmällisesti ja aktiivisesti sekä kotimaisten että ulkomaisten kau-
pan yritysten sijoittumista Vaasaan. Myös jo nykyisin Vaasassa toimivien kauppojen
laajenemispyrkimykseen vastataan positiivisesti ja nopeasti.

²⁴ Vaasan kaupunkisuunnittelu 2006: 3

Vaasan kaupungin keskusta on omaleimainen seudun ihmisten kohtaamispaikka. Elävä kulttuuri ja tapahtumat rakentavat Vaasan keskustaa koko seutua yhdistävänä kaupunki-identiteetin ytimenä. Kaupan volyyymi ja tapahtumien osanottajien lukumäärän kehitys ovat näiden tekijöiden vetovoimaisuuden mittareita.

Matkailukaupunki Vaasa 2020

Matkailu on vuonna 2020 Vaasassa yhä merkittävämpi elinkeino. Vaasa on tunnettu ja imagoltaan vahva vapaa-ajan ja kokousmatkailukaupunki. Lapsiperheille tuotettujen matkailupalvelujen tarjonta kasvaa nykyisestä. Vaasa on Suomen tärkeimpiä kokous- ja konferenssimatkailukohteita.

Uusia matkailutuotteita ja -palveluita luodaan ja hyödynnetään aktiivisesti. Esimerkiksi kulttuuri ja urheilu sekä Merenkurkun saariston maailmanperintöstatus luovat uusia palveluja ja tuotteita sekä tuovat uusia kohderyhmiä Vaasaan. Toistuvia suur-tapahtumia on saatu Vaasaan. Vaasan matkailuryhmä ja sen verkosto ovat yhä vahvempia. Vaasa on edelläkävijä Suomen matkailuelinkeinossa ja sen kehittämisessä. Vaasasta löytyy sekä toimivia jakelukanavia että matkailutoimijoita.

Välittömänä toimenpiteenä Vaasan matkailun johtoryhmätoiminnan avulla luodaan uusia kasvuedellytyksiä kaupungin matkailuelinkeinolle. Matkailun kehittämiseen varataan riittävästi resursseja ja ne käytetään suunnitelmalliseen kehittämiseen. Vaasan sekä koko Pohjanmaan ja Etelä- Pohjanmaan alueen kärkituotteiden yhteismarkkinointia edistetään. Kaupungin majoitusliikkeiden yöpyjien määrät ja keskeisten turistikohdeiden kävijöiden lukumäärät ovat sopivia mittareita.

Asukkaistaan huolta pitävä kaupunki

Jotta strategia ”Vaasassa hyvä elämä 2020” voi käydä toteen asukkaiden arkitodellisuudessa, tarvitaan suoranaisesti elinkeinoelämän menestymiseen liittyvien toimen-

piteiden lisäksi myös ihmisten fyysiseen, henkiseen ja hengelliseen huolenpitoon liittyviä toimenpiteitä. Niissä kaupungin yhteistyökumppaneina voivat olla myös monet vapaaehtoisuhteisöt sekä seurakunnat.

Kaupunkiin muuttavia uusia asukkaita varten tarvitaan toimenpiteitä, joiden ansiosta sekä ulkomailta että muualta kotimaasta muuttavat tuntevat itsensä tervetulleiksi Vaasaan. Haastavien asukasluku- ja työpaikkamäärätavoitteiden toteutuminen edellyttää myös työperäistä maahanmuuttoa, jota varten tarvitaan lähitulevaisuudessa kuntien, elinkeinoelämän ja mielellään myös seurakuntien yhdessä toteuttama ohjelma. Vaasalaiseen palvelutarjontaan tutustuminen ja kaupunkiin asettuminen on tehtävä helpoksi työn, opiskelun sekä perhesyiden perusteella tänne saapuville.

5.1.3 Yritysten kiinnostukseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet

Suomen yritysvaltais, investointeja houkutteleva kaupunki

Kaupungin houkuttelevuus näkyy paitsi suurena työpaikkaomavaraisuutena myös kaupan ja teollisuuden investointien houkuttelemisena. Kotimaiset ja ulkomaiset investoinnit lisäävät entisestään työllistämismahdollisuuksia kaupungissa ja edistävät hyvää kehitystä.

Kansainväliset toimijat etsivät parhaita asettautumispaiikkoja uusista sijoittumismaista. Tässä kilpailussa monikielisellä ja monikulttuurisella Vaasalla on hyvät mahdollisuudet menestyä. Suoria mittareita ovat investointien määrät. Yritysvaltaisuutta voi mitata esimerkiksi yksityisen ja julkisen alan työpaikkojen suhteena.

Vaasan yrityspuistot ja laatukäytävä 2020

Tavoitteena on kehittää Vaasan laatukäytävän avulla Vaasan palvelu-, teollisuus- ja liikevyöhykettä sekä osoittaa sijoittumismahdollisuuksia erilaisille teollisuus- ja liiketoiminnoille. Laatukäytävässä profiloidaan alueita erilaisille teollisille ja liiketoiminnoille. Vaasan laatukäytävä ulottuu Palosaaren Vaasa Science Parkista Strömberg Parkin kautta aina Airport Parkiin saakka. Lisäksi pohjoisessa laatukäytävä ulottuu Kivihaan kauppakeskittymään.

Vaasa Science Parkissa kehitetään erityisesti tiedepuistotoimintoja, Strömberg Parkissa teollisuuden toimintaedellytyksiä ja Vaasan Airport Parkissa nykyaikaisia teknologiankehittämistoimintoja. Yrityspuistojen kehittäminen on keskeisiä Vaasan kaupungin keinoja rakentaa kestävää tulevaisuuttaan elinkeinoelämälähtöisesti.

Vaasa Parks Oy rakentaa Vaasan laatukäytävän tiede-, teollisuus- ja teknologia- lähtöisissä yrityspuistoissa sijoittumismahdollisuuksia alkaville ja kasvaville korkean osaamisen yrityksille. Palosaarella myös kaupungin omistama Palosaaren yritys- keskus tarjoaa tiloja innovatiivisille yrityksille.

Välittömänä laatukäytäväkehityksen varmistavana toimenpiteenä hyväksytään Vaasan laatukäytävää koskeva esitys ja aloitetaan suunnitelman toteuttaminen. Laatukäytäväkehityksen mittarina voidaan käyttää suunnitelman toteutusastetta aikataulutavoitteeseen nähden.

Vaasan tiedepuisto 2020

Vaasan tiedepuiston kehittäminen on Pohjanmaan maakuntaohjelman 2007-2010 mukaan koko maakuntaa yhdistävä hanke. Tiedepuiston kehittäminen on myös tärkeä osa Vaasan korkeakoulukonsortion aluestrategian 2006-2009 alueellisen vaikuttavuuden kärkihanketta, jonka tavoitteena on innovaatiojärjestelmän ja vuorovaikutuksen kehittäminen.

Tiedepuistoon sijoittuva korkeatasoinen koulutustarjonta on keskeinen osa Vaasan houkuttelevuutta ja menestyksen perustaa sekä nyt että tulevaisuudessa. Suomen kansallisena tavoitteena on luoda nykyistä kilpailukykyisempiä ja suurempia yliopistokokonaisuuksia. Kehittämiskeinoina on tuotu esille esimerkiksi huippuyliopisto-, liittoyliopisto- ja korkeakoulukonsortiohankkeita.

Vaasan korkeakoulukehitystä koskeva elinkeinopoliittisen ohjelman visio 2020 on, että Vaasassa on monitieteistä, houkuttelevasti profiloitunutta, erilaisia osaamisia innovatiivisesti yhdistävää, myös yrittäjyyteen valmistavaa innovatiivista yliopisto- ja ammattikorkeakoulutoimintaa. Tavoitteena on, että vuonna 2020 Vaasassa toimivat yliopisto- ja ammattikorkeakouluyksiköt houkuttelevat innovaatio- ja yrittäjyysuuntauneita opiskelijoita sekä kaikilta puolilta Suomea että laajasti myös ulkomailta.

Vaasan tiedepuisto on olennainen väline Vaasan kaupungin tulevaisuuden rakentamisessa. Tiedepuiston kehittämistä vauhdittaa esimerkiksi Tampereen ja Vaasan suurkaupunkiseutuina saama Euroopan aluekehitysrahaston rahoitus. Tiedepuistossa aktiivisena omistajana toimiva Vaasan kaupunki vastaa tiedepuiston ulkoisesta kehyksestä ja tiedepuistotoimijan kehittämisestä. Innovatiivisia organisaatioita yhdistävästä innotalosta odotetaan tiedepuiston innovatiivista ydintä.

Välittöminä toimenpiteinä Vaasan kaupunki suuntaa voimavaroja Vaasan tiedepuiston kehittämiseen, yliopisto- ja ammattikorkeakoulutoiminnan edistämiseen sekä korkean osaamisen kehittämiseen. Onnistumisen mittareina voi käyttää esimerkiksi hakijoiden ja valmistuneiden määriä, tutkimus- ja kehittämisprojektitoiminnan volyyminä sekä osaamisintensiivisen yritystoiminnan kasvua.

Seudullinen kehitys ja houkutteleva innovaatioympäristö

Kaupungin innovatiivisuus on yhä tärkeämpi menestystekijä kilpailtaessa asukkaista ja yrityksistä. Vaasassa on hyvät ja kehittyvät toimijat, jotka vastaavat innovaatioympäristön houkuttelevuudesta, innovaatiojärjestelmän toimivuudesta ja innovaatioprosessien toteuttamisesta.

Seudullinen kehitystoiminta on innovatiivisena seutuna kehittymisen edellytyksiä. Kuntien omistama Vaasanseudun Kehitys Oy VASEK kasvattaa merkitystään omistajakuntiensa yhteistyön ja koko seudun elinkeinopoliittikan rakentajana sekä Vaasanseudun aluekeskusohjelman toteuttajana.

Seudulliseen kehitykseen sijoittaminen on Vaasan tulevaisuuteen sijoittamista. Sen myötä koko seutu kehittyy innovatiivisena ympäristönä. Vaasan kaupunki tarvitsee mittareita kehitystoimintaan liittyvien omistuksiensa tuloksellisuuden seurantaan ja kehittämistä varten.

Teknologiankehitys ja toimiva innovaatiojärjestelmä

Innovatiivisuuden tiedostaminen keskeiseksi menestystekijäksi auttaa pitämään huolta innovaatioiden edellytyksistä, mikä taas pitkällä aikavälillä toteutuu paikallisten toimijoiden menestymisenä jo koko seudun hyvinvoinnin kasvamisena. Omistuspohjaltaan monipuolinen teknologiakeskus Oy Merinova Ab on keskeinen seudun innovaatiojärjestelmän toimija, joka huolehtii kansallisesta edelläkävijyydestä energiatekniikan osaamiskeskuksella.

Merinova on yksi kahdestatoista kansallisesta teknologiahautomosta. Teknologista kehitystä edistää myös innovaatioasiamiestoiminta. Innovaatioiden edistämisen mitareiden tuottaminen on haasteellista, mutta niitä voi kehittää esimerkiksi tutkimus- ja kehittämistoiminnan volyyymistä, patentointiaktiivisuudesta ja teknologiapohjaisen liiketoiminnan kehityksestä.

Elinkeinoelämää vahvistava korkeakouluverkosto

Vaasan korkeakoulujen opetustarjonta on vahvasti liike-elämä- ja teollisuuslähtöistä. Myös tutkimus- ja kehittämistoiminta on pitkälti elinkeinoelämävetoista. Korkeakoulukonsortiossa keskinäistä yhteistyötään rakentavat Vaasan yliopisto- ja ammattikorkeakouluyksiköt vahvistavat myös lähiympäristönsä elinkeinoelämän osaamista.

Vaasan kaupunki tukee ja vahvistaa paikallisen yliopisto- ja ammattikorkeakoulutoiminnan elinkeinoelämälähtöisyyttä. Paikallisen korkeakouluverkoston kykyä vastata elinkeinoelämän työvoima-, tutkimus- ja kehittämistarpeisiin vahvistetaan edistämällä tiedepuiston kehittämistä. Mittarina voidaan käyttää esimerkiksi paikallisen elinkeinoelämän tyytyväisyyttä korkeakoulujen tuottamaan työvoimaan sekä tutkimus- ja kehittämispalveluihin.

Suomen energiaklusterin ydin 2020

Vaasa on jo nyt Suomen johtava energiateknologian kehittämisen ja siihen perustuvan teollisuuden paikkakunta. Vuonna 2020 Vaasa on vakiinnuttanut paikkansa Suomen energiaklusterin ytimenä. Energiateollisuus ja sitä palvelevat alihankintayritykset sekä koulutus-, tutkimus- ja kehittämisorganisaatiot muodostavat kansainvälisesti tunnetun ja maailmanluokassa kilpailukykyisen verkoston, joka luo alueelle kasvavaa teollista toimintaa ja elinvoimaa.

Keskeiset toimenpiteet Vaasan kehittämiseksi energiaklusterin ytimenä liittyvät teknologiakeskus Merinovan asemaan uuden osaamiskeskusohjelman 2007-2013 valtakunnallisena koordinaattorina. Mittareina voidaan käyttää esimerkiksi energiaklusterin voimistumista, klusterin yritysten yhteenlaskettua liikevaihtoa, vientivolyyymia sekä tutkimus- ja kehitysvolyymia.

Nousevan mediaklusterin Vaasa 2020

Mediaklusteri nousee vuoteen 2020 mennessä Vaasan toiseksi merkittäväksi tulevaisudentekijäksi energiaklusterin rinnalle. Vaasan tiedepuistossa erityisesti Academil-lin yhteydessä on kasvavaa mediatuotannon osaamista, joka jo nyt realisoituu valtakunnallisena televisio-ohjelmatuotantona sekä alan tutkimustoimintana. Myös elokuvatuotanto on aloitettu.

Media-alan osaaminen on houkuttelevuustekijä myös vaasalaiselle koulutukselle ja liike-elämälle. Mediaosaamiseen perustuvan tuotannon kehittäminen tarjoaa mahdollisuuksia edistää kaupungin ja sen toimijoiden tunnettuutta ja näkyvyyttä sekä kansallisesti että menestyksen myötä myös kansainvälisesti. Mittareina voidaan käyttää energiaklusterin esimerkin mukaisesti mediaklusterin voimistumista, klusterin yritysten yhteenlaskettua liikevaihtoa sekä tutkimus- ja kehitysvolyymia.

Suomen osaavimman työvoiman kaupunki 2020

Vaasa on Suomen kattavimpia koulutustarjontakaupunkeja. Se luo kestävän perustan myös laajalle ja osaavalle työvoimatarjonnalle. Koulutusta tulee edelleen olla laaja-alaisesti tarjolla eri asteissa ja eri aloilla. Koulutus on entistä enemmän yritysten tulevaisuuden tarpeista lähtevää.

Koulutustarjonnan kattavuutta ja ajanmukaisuutta varten tarvitaan jatkuva ja riittävästi päivittyvä koulutustarpeiden ennakointijärjestelmä. TE-keskuksen ennakointityö auttaa erityisesti ammatillisen koulutuksen suunnittelussa. Myös korkeasti koulutettujen tarpeita on selvitettävä ja saatettava koulutusorganisaatioiden suunnittelun pohjaksi. Keskeinen mittari on osaavan työvoiman saatavuus.

5.1.4 Kaupunkiorganisaation toimivuuteen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet

Työssäkäyntialueen kokoinen 120 000 asukkaan kunta 2020

Vaasa nostetaan vuoteen 2020 mennessä takaisin Suomen kymmenen suurimman kaupungin joukkoon poistamalla seudun kuntien välisiä rajoja niin, että väkiluku nou-

see yli 120 000 asukkaaseen. Vaasan kaupungin tavoitteena on työssäkäyntialueen kokoinen kunta.

Vaasa toimii kaupunkina niin, että alueen suurkunta on mahdollinen vuoteen 2020 mennessä. Kuntarakenteen kehittämistä Vaasan seudulla on tekeillä useita selviytyksiä. Mittari on kaupungin väkiluvun kehitys suhteessa tavoiteltuun kehitykseen.

Monipuolisen verkostotoiminnan kaupunki

Vaasa on pieni mutta toimijarakenteeltaan kattava kaupunki, jossa yritys-, tutkimus- koulutus- ja kehittämistoiminnot ovat monitasoisesti toisiinsa verkostoituneita. Ihmiset tuntevat toisensa ja kohtaavat eri verkostoissa.

Hyvä verkostotoiminta antaa mahdollisuuksia yhteisten näkemysten muodostamiseen ja niiden määrätietoiseen toteuttamiseen. Mittareina voidaan käyttää esimerkiksi eri toimijoiden strategioiden ja tavoitteiden yhdenmukaisuutta sekä toimijoiden omia arvioita yhteistyön sujumisesta sekä yhteisten tavoitteiden toteutumisesta.

Suomen yritysmuotoisin kaupunki 2020

Kaupunkiorganisaation, muiden julkisen alan toimijoiden sekä yksityisten toimijoiden asiakkaaseen suhtautuminen luo kuvaa kaupungista. Keskinäinen vuorovaikutus virkamiesten ja kaupunkilaisten kohtaamisissa on olennainen yritysmuotoisuuden mielikuvan luoja.

Välittöminä toimenpiteinä tarvitaan prosessien kuvausta ja kehittämistä, miten yrittäjä kohdataan kaupungissa. Yrittäjät haluavat yhden luukun periaatetta viranomaisasiointinnsaan. Yksittäisten viranhaltijoiden päätöksenteko ja vastuuntunto määrittelevät sitä realistista kuvaa, joka kaupungin yritysmuotoisuudesta voidaan saada. Tarvitaan selkeitä toimenpideohjelmia, kuinka kaupungin aluetta kehitetään raakamaasta hyväksi kaupunkiympäristöksi.

Vaasalaisuudesta etua vaasalaisille

Kaupungin asukkaat tukevat verovaroin monia palveluja, joita Vaasassa käyttävät vaasalaiset ja muut. Vaasalaisuuden houkuttelevuutta voisi lisätä rakentamalla Vaasaetujärjestelmän, jossa Vaasaan veronsa maksavat asukkaat ja yritykset saavat esimerkiksi bussilippunsa, uimahallilippunsa ja muut kaupungin tarjoamat tai tukemat palvelut normaalia alempaan hintaan. Tämä voisi lisätä vaasalaisuuden houkuttelevuutta esimerkiksi ympäryskunnissa asuvien ja opiskelijoiden keskuudessa, jolloin heidän verokertymänsä koituisivat heidänkin käyttämiensä Vaasan palvelujen kehittämisen hyväksi.

Välittömänä toimenpiteenä kaupunki selvittää Vaasaetujärjestelmän edellytykset. Tavoitteena on vaasalaisuuden houkuttelevuuden lisääminen potentiaalisten kuntaan muuttajien ja jo kaupungissa asuvien muiden kuntien kirjoilla olevien asukkaiden keskuudessa.

Palvelusetelitoiminnan ulottaminen yrityspalveluihin

Vaasassa on hyviä kokemuksia palvelusetelin soveltamisesta sosiaali- ja terveystalvveluissa. Vastaavaa "paikallisvaluuttaa" voisi soveltaa myös yrityspalveluissa, mikä edistäisi paikallisten yritysten kehittämistä sekä palvelujen tarjoajina että käyttäjinä.

Välittömänä toimenpiteenä kaupunki käynnistää selvityksen palvelusetelijärjestelmän ulottamisesta yrityspalveluihin. Tavoitteena on kaupungin yritysmuönteisyyden lisääminen sekä palvelu- että kehittämistoiminnoissaan.

Elinkeinostrategian ajankohtaisuuden ja kattavuuden varmistaminen

Kaupunkiorganisaation toimivuus elinkeinoelämän tarpeisiin vastaamisessa on ensiarvoisen tärkeää, jotta kaupungin elinkeinoelämää koskevat tavoitteet voivat toteutua. Käsillä oleva elinkeinopoliittinen ohjelma on keskeinen väline tämän tavoitteen toteuttamisessa.

Jotta elinkeinopoliittinen ohjelma voisi toimia kaupungin strategioiden toteuttamisvälineenä, sitä varten tarvitaan toteutuksen seuranta, tavoitteiden toteutumisen mittareita ja ohjelman ajankohtaisuudesta sekä kattavuudesta huolehtimista. Tämä voi onnistua tarkistamalla ja suuntaamalla voimavaroja aina kulloistenkin prioriteettien mukaisesti.

5.2 Elinkeinopoliittinen ohjelma osana kaupungin strategista ohjausjärjestelmää

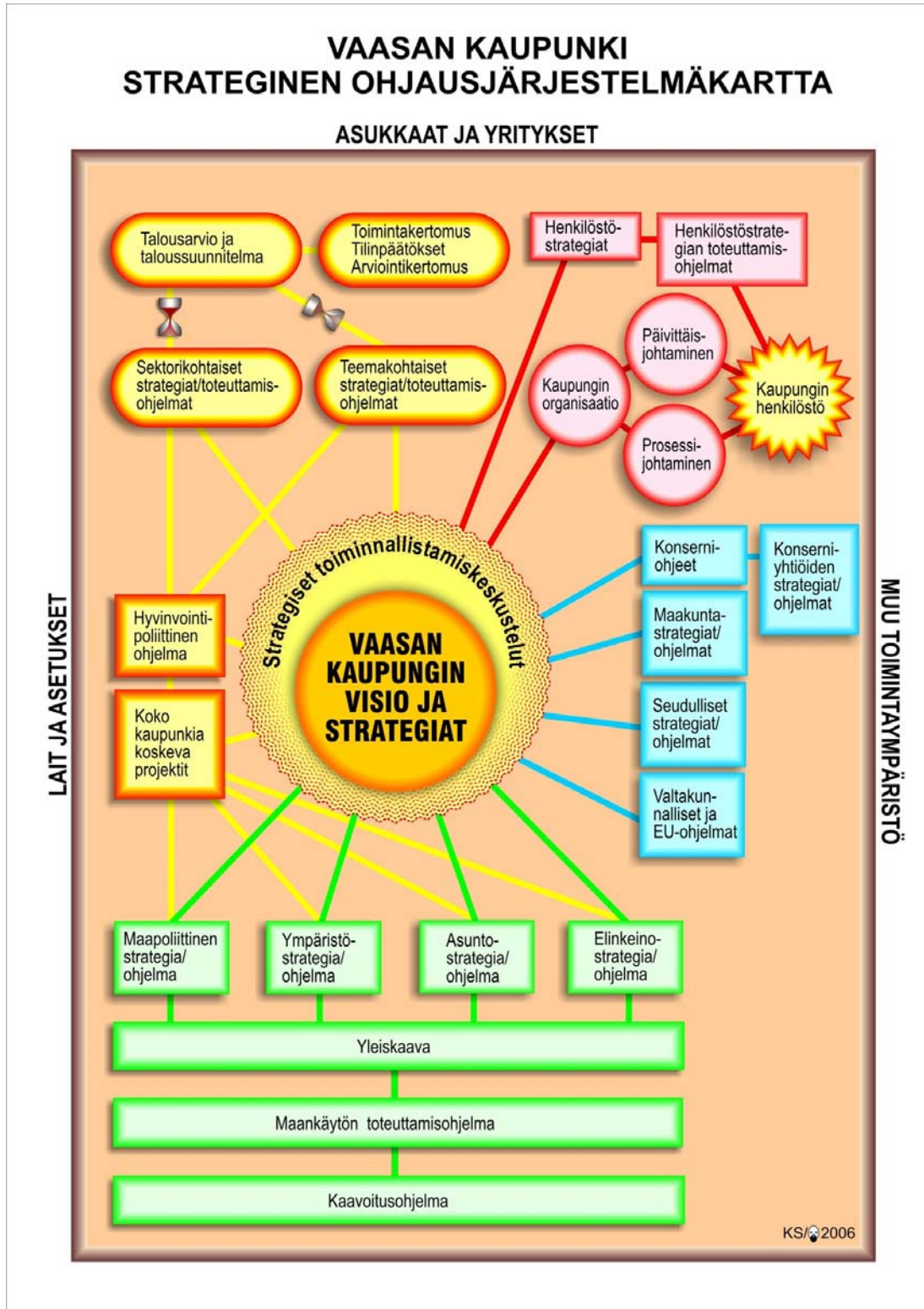
Vaasan kaupungin strategisen ohjausjärjestelmäkartan (kuva 8) mukaan elinkeinostrategia toteuttaa kaupungin visioita ja strategioita maapoliittisen strategian sekä ympäristö- ja asuntostrategioiden rinnalla. Edellä mainittuja strategioita toteuttavat vastaavat ohjelmat otetaan huomioon yleiskaavassa, jonka toimeenpano-ohjelmia ovat maankäytön toteuttamisohjelma ja kaavoitusohjelma. Elinkeinopoliittinen ohjelma luo myös edellytyksiä kaupungin hyvinvointipoliittiselle ohjelmalle.

Elinkeinopoliittisen ohjelman tavoitteet, toimenpiteet ja liitynnät kaupungin strategiaan ohjaukseen on tarpeen saattaa mahdollisimman julkisiksi ja seurattaviksi. Elinkeinopoliittisen ohjelman toteutusta ja seuranta varten tarvitaan esimerkiksi kaupungin www-sivuille sijoitettava sovellus, joka mahdollistaa ohjelman ajan tasalla pitämisen, seurannan, palautehallinnan sekä edelleen kehittämisen. Elinkeinopoliittisen ohjelman www-sovellus on sekä kaupunkisuunnittelun työkalu että tiedotus-, tiedonvaihto- ja kehitysväline. Elinkeinopoliittisen ohjelman www-sovellukseen voidaan kytkeä esimerkiksi vuosittainen kehityssyklisyys, jonka avulla ohjelma säilyy ajankohtaisena ja toiminnasta kehittyä jatkuvasti itseään kehittävä vuorovaikutteinen ohjausjärjestelmä.

Elinkeino-ohjelasovelluksessa esitetään tärkeysjärjestyksessä sekä pitkän, keskipitkän että lyhyen aikavälin tavoitteet ja toimenpiteet. Toimenpiteet vuositasolla esitetään mahdollisuuksien mukaan ajoitettuina. Ohjelma päivitetään vuosittain sen mukaan, miten toimenpiteet on saatettu toteutukseen ja mitä uusia toimenpidetarpeita on noussut esille. Pitkän aikavälin tavoitteet päivitetään samaan tahtiin kaupungin elinkeinopoliittiseen ohjelmaan liittyvien strategioiden päivittämisen kanssa. Palaute-

kysely yrittäjien ja muiden sidosryhmien tarpeiden, odotusten ja kehittämisideoiden selvittämiseksi toteutetaan esimerkiksi vuosittain tai kahden - kolmen vuoden välein.

Elinkeinopoliittisen ohjelman www-sovelluksessa esitetään tarpeen mukaan myös liittymät muihin ohjelmiin. Liittymäpinnat määritellään sekä kaupungin omiin rinnakkaisohjelmiin että maakunnan, seudun ja kansallisen tason ohjelmiin.

Kuva 8. Vaasan kaupungin strateginen ohjausjärjestelmäkartta

5.3 Elinkeinopoliittisen ohjelman liitynnät maankäyttöön

Vaasan maankäytön suunnittelun ja kaavoituksen tehtäväksi on määritelty toteuttaa ja edistää kaupungin strategisten tavoitteiden ja kestävästä kehityksestä mukaista yhdyskuntarakennetta sekä toimivaa, turvallista ja viihtyisää lähiympäristöä. Vaasassa on laadittu ehdotus kokonaisyleiskaavaksi 2030, joka on tarkoitus saada lainvoimaiseksi kevään 2008 aikana.

Yleiskaavan tavoitteena on kaupunkirakenteen hallittu kehittäminen vaihtelevien taloudellisten tilanteiden aikana. Kaupunkirakennetta tiivistetään ja täydennetään siten, että maisemarakenne, luonnonympäristö ja rakennettu ympäristö ovat suunnittelun lähtökohdina. Uudisrakentaminen osoitetaan keskustassa ja sen lähivyöhykkeellä ensisijaisesti jo käyttöön otetuille, vajaakäytössä oleville tai toiminnaltaan muuttuville alueille. Yleiskaavan pohjana on toiminut kaupunginvaltuuston vuonna 1981 hyväksymä Vaasan kaupunkirakennemalli ja maankäytön suositusmalli. Vaasan kaupunkirakenne muodostuu kolmesta erityyppisestä osasta: (1) keskusta, Palosaari ja Vaskiluoto, (2) asunto- ja kyläalueet sekä (3) liike-, teollisuus- ja palvelualue eli ”laatukäytävä”.²⁵

Yleiskaavan tavoitteena on toimiva alakeskus- ja palveluverkkojärjestelmä. Tavoitteena on kunnallisten ja kaupallisten palvelujen sijoittaminen keskuksiin siten, että turvataan palveluiden tasapuolinen saatavuus kaikilla asuinalueilla. Vaasan keskustaa ja muita liikealueita kehitetään koko Vaasan seutua palvelevina alueina.

Vaasan asuntopoliittinen ohjelma 2006 - 2010 on hyväksytty kaupunginvaltuustossa syksyllä 2006. Asuntopoliittinen ohjelma toteuttaa asuntotuotantoa koskevilta osiltaan yleiskaavaa ja saa maankäytölliset perusteensa sekä yleiskaavasta että lyhyellä aikavälillä kaavaohjelmasta (Maankäytön toteuttamisohjelma). Maankäytöllinen osuus maapoliittisessa ohjelmassa, ympäristöohjelmassa, asuntopoliittisessa ohjelmassa ja elinkeinopoliittisessä ohjelmassa on yhtenevä.²⁶

Elinkeinopoliittisen ohjelman kannalta maankäytössä on tarpeen huolehtia nopeasta ja tarpeisiin soveltuvasta yritys- ja liiketonttitarjonnasta sekä sujuvista liikennejärjestelyistä. Myös riittävä ja houkutteleva asuntotonttitarjonta on elinkeinotoiminnan kehityksen kannalta tärkeää.

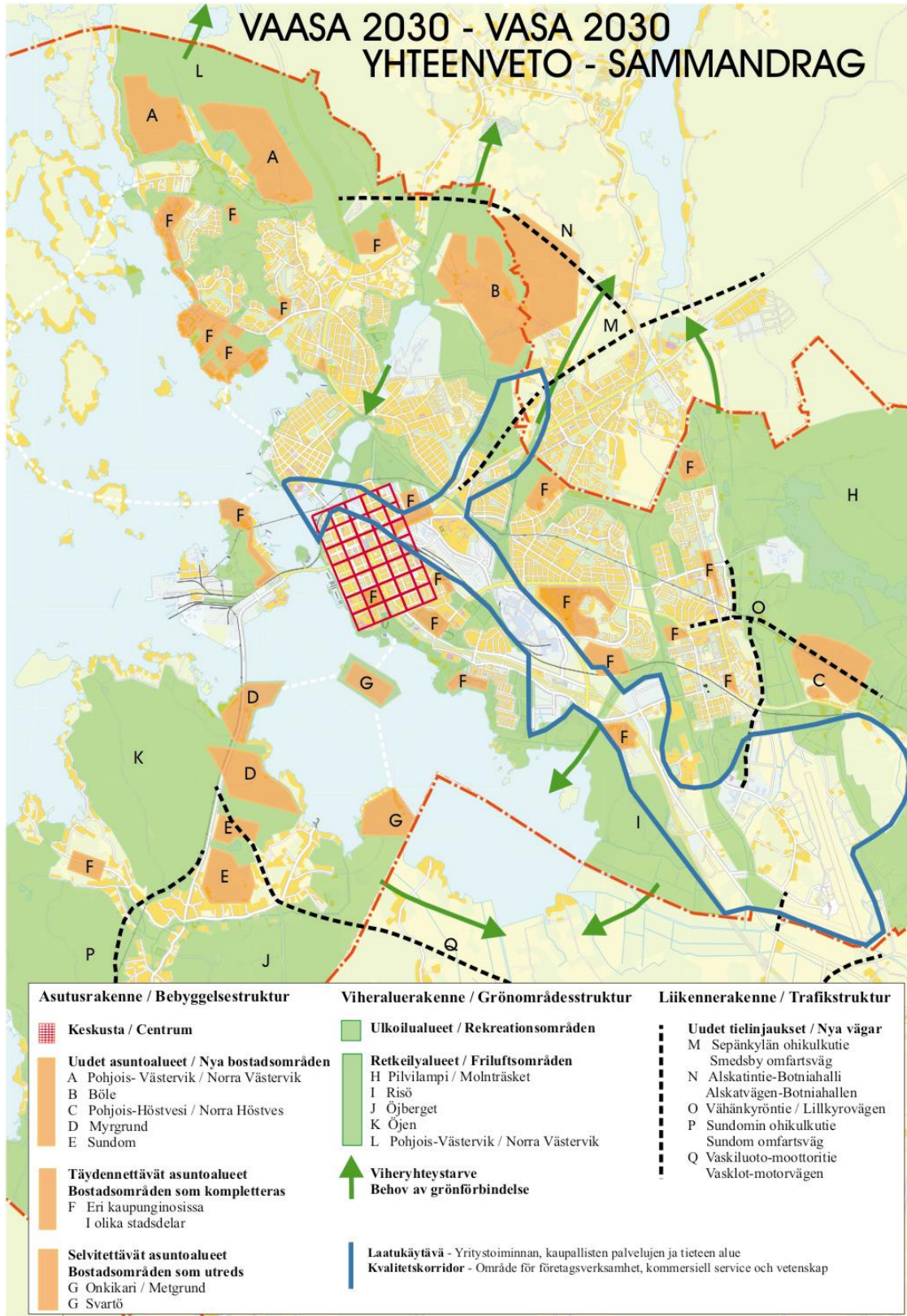
Vaasan yleiskaavan ja maankäytön suunnittelun perustaksi tarvitaan visioita ja näkemyksiä siitä, mihin esimerkiksi lisätyöpaikat vuonna 2020 sijoittuvat. Vaasan työpaikkojen lisääntyminen noin 5 500:lla vuoteen 2020 mennessä on suuri muutos, joka on otettava huomioon paitsi työpaikkojen sijoittumisen myös asumisen ja liikennevirtojen suunnittelussa.

Elinkeinotoiminnan sijoittumisen kannalta laatukäytäväkehitys on olennainen; mm. Airport Parkin työpaikkamäärän ennakoitaan kasvavan entisestään. Vaasan eteläsuunnan kehitystä tukevat myös mahdollinen vähittäiskaupan suuryksikön sijoittuminen sekä työpaikkakehitystä seuraava asumisen suuntautuminen samaan suuntaan.

Nykyinen uusasutuksen painottuminen Vaasan pohjoispuolelle ja työpaikkakasvun sijoittuminen kaupungin länsi- ja eteläpuolelle saavat aikaan alueet yhdistävän sujuvan liikenneverkoston tarvetta. Kivihaan kasvava kauppa-alue vaatii liikennevirtojen sujumista sekä kaupungin eri osista että muualta maakunnasta, koska se todennäköisesti houkuttelee asiointiliikennettä entistä laajemmalla alueella.

²⁵ Vaasan kaupunkisuunnittelu 2006: 2-3

²⁶ Vaasan kaupunkisuunnittelu 2006: 1

Kuva 9. Vaasan yleiskaava 2030

5.4 Elinkeinopoliittisen ohjelman liitynnät muihin strategioihin ja ohjelmiin

Vaasan elinkeinopoliittinen ohjelma toteuttaa Vaasan elinkeinostrategiaa, joka taas perustuu koko kaupungin strategiaan. Vaasan strategiat liittyvät merkittävästi myös moniin Vaasan seutua ja Pohjanmaan maakuntaa koskeviin strategioihin sekä osittain niiden kautta myös valtakunnallisiin ohjelmiin.

Esimerkiksi Vaasanseudun Kehitys Oy VASEKin hallitus on hyväksynyt toukokuussa 2005 Vaasan seudun innovaatiostrategian.²⁷ Maakunnan keskuskaupungilla on tärkeä sija myös joulukuussa 2006 maakuntavaltuuston hyväksymässä Pohjanmaan maakuntaohjelmassa vuosille 2007 - 2010. Maakuntaohjelma kytkee Pohjanmaan strategisen kehittämisen myös kansallisiin strategioihin sekä esimerkiksi valtioneuvoston päätökseen kansallisista alueiden kehittämistavoitteista.²⁸ Teknologiakeskus Merinovan välityksellä Vaasa on mukana kansallisessa osaamiskeskusohjelmassa ja Vaasanseudun Kehitys Oy VASEKin välityksellä kansallisessa aluekeskusohjelmassa.

Seuraavassa taulukossa esitetään Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman yhtymäkohdat muihin alueellisiin ja kansallisiin ohjelmiin, aluetta koskeviin strategioihin sekä alueen kehittäjätoimijoiden strategioihin. Taulukko osoittaa, että elinkeinopoliittinen ohjelma liittyy monitasoisesti paitsi kaupungin myös muiden toimijoiden toimintaan. Elinkeinopoliittisen ohjelman toteuttaminen on käytännössä laajassa verkostossa tehtävää toimintaa. Taulukkoon on merkitty, missä elinkeinopoliittisen ohjelman tavoitteissa ja toimenpiteissä on erityisiä yhtymäkohtia muiden seudun kannalta tärkeiden ohjelmien ja niiden taustalla olevien strategioiden kanssa.

Vaasan seudun innovaatiostrategia koostuu houkuttelevan innovaatioympäristön, kattavan ja toimivan innovaatiojärjestelmän sekä uudistavien innovaatioprosessien tuottamisesta. Vaasan kaupunki on seudun innovaatioympäristön keskuskaupunkina sekä innovaatiotoiminnan edellytysten luoja että alueellinen toimija innovaatiojärjestelmässä.

Vaasan kaupungin perustehtäviä seudun innovaatioympäristön keskuskaupunkina ovat kaavoitus ja infrastruktuurin rakentaminen. Keskuskaupungilta odotetaan keskeistä otetta, aloitteellisuutta ja johtajuutta aluestrategioiden kehittämisessä. Kaupunkiseutujen keskinäisessä kilpailussa ihmisistä ja yrityksistä kaupungin on entistä enemmän oltava innovaatioympäristön aktiivinen kehittäjä. Varsinaisia innovaatioprosesseja kaupunki voi edistää edellytysten luomisen lisäksi suoraan osallistumalla innovaatiohankkeisiin ja huolehtimalla myös ympäristökuntiensa tarpeiden huomiointamisesta koko seutua koskevassa innovaatioympäristön kehittämisessä.²⁹

Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan teknologiastrategiassa esitetään toimialakohtaisia kuvauksia maakuntien ydintoimialoista ja niiden tukitoiminnoista, joiden kautta suuren osan yritysten kilpailukyvystä ja teknologiasta odotetaan syntyvän. Kärkiteknologioita kehitetään energia- ja ympäristöalalla, kemian alalla, metalliteollisuudessa ja muilla toimialoilla. Avaintoimialojen kehitystä tuetaan teknologiastrategian mukaan informaatio- ja kommunikaatioteknologian, elektroniikkateollisuuden ja sähköteknisen teollisuuden sekä inhimillisten voimavarojen avulla.³⁰

²⁷ Raatikainen 2005

²⁸ Pohjanmaan liitto 2006a: 3; VNp 602/2002 15.1.2004

²⁹ Raatikainen 2005: 27

³⁰ Vaasan yliopiston Levón-instituutti 2002: 7, 16-20

Vaasan elinkeinopoliittinen ohjelma tarjoaa välineitä ja määrittelee tavoitteita, joiden avulla Vaasassa voidaan saavuttaa teknologisia edistysaskelia sekä teknologiastastrategiassa rajatuilla aloilla että niitä laajemminkin. Kaupungin ydintehtäviä teknologisen kehityksen varmistamisen kannalta on huolehtia alan koulutuksen edellytyksistä, teollisuuden sijoittumis- ja laajentumisedellytyksistä sekä tekniikan alan tutkimus- ja kehittämistoiminnan edellytyksistä.

Pohjanmaan maakuntaohjelma 2007 - 2010 on Pohjanmaan strategisen kehittämisen perusta. Maakuntaohjelman ensimmäiseksi kehittämistavoitteeksi on asetettu kilpailukyinen kestävä kehitys ja sosiaalisen pääoman Pohjanmaa. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi ensimmäiseksi toimenpiteeksi on nimetty innovaatiojärjestelmän ja osaamisen kehittäminen. Maakuntaohjelman mukaan innovaatiojärjestelmän kehittämisen ytimen muodostaa Vaasan tiedepuisto. Tavoitteena on luoda toimintaympäristö, jossa laadukkaat yritysinnovaatiot saatetaan yritystoiminnaksi ja yritysten liiketoimintaosaaminen vahvistuu, lisätä eri toimijoiden vuorovaikutusta sekä laajentaa verkostoja ja osaamisperustaa. Vaasan tiedepuiston (erityisaloina energia-tekniikka ja digitaaliset sisällöt) kehittäminen ja innovaatiojärjestelmän toimivuus koko maakunnassa on maakunnan kilpailukyyn kannalta suuri haaste.³¹

Vaasan tiedepuiston kehittämisen nostaminen tuoreen maakuntaohjelman toimenpidehän kärkeen on suuri haaste myös Vaasan kaupungille. Maakunnassa luotetaan Vaasan kaupungin asemaan ja kehitykseen yhtenä valtakunnan merkittävimmistä innovaatioympäristöistä. Tiedepuiston lisäksi keskeisiä toimenpiteitä on esimerkiksi myös lentoasema-alueen kehittäminen.

Juuri alkaneella uudella maakuntaohjelmakaudella ja alkavalla Vaasan elinkeinopoliittisella ohjelmakaudella on erityisen merkittävä yhteinen intressi Vaasan tiedepuiston kehittämisessä. Tähän haasteeseen Vaasan kaupungin ja erityisesti elinkeinotoimen on vastattava mahdollisimman vaikuttavasti.

Vaasan seudun elinkeinopainotteinen seutustrategia on hyväksytty Vaasanseudun yhteistyöneuvottelukunnassa lokakuussa 2004. Siinä määritellään seudun tulevaisuuden visiota. Vision mukaan vuonna 2015 Vaasan seutu on 115 000 asukkaan vetovoimainen, kansainvälinen, energinen ja turvallinen ympäristö asukkaille, yrittämiselle ja korkeatasoiselle osaamiselle. Visiota tarkentavat strategiset päämäärät ovat seuraavat:

- Vaasan seutu on Suomen yritysvaltaisimman alue.
- Vaasan seudulla on vahva kansainvälinen energiaklusteri.
- Elinkeinoelämän toimintaedellytykset ovat Suomen kärkeä. Elinkeinoelämän kehittäjäverkoston moottorina toimii Vaasanseudun Kehitys Oy.
- Korkeakoulu- ja oppilaitosverkosto vahvistaa elinkeinoelämän kilpailukykyä.
- Kansainvälinen, avoin ja turvallinen Vaasan seutu houkuttelee uusia asukkaita ja yrityksiä.
- Vaasan seutu tarjoaa viihtyisän asuin-, opiskelu- ja elinympäristön. Sen kulttuuritarjonta on korkeatasoista ja vapaa-ajan harrastusmahdollisuudet ovat monipuoliset.
- Vaasan seudulla on nopeat ja kilpailukykyä tukevat liikenne- ja tietoliikenneyhteydet.
- Seudulla on tarjolla laadukkaat palvelut kahdella kielellä. Seudullinen palveluyhteistyö on tiivistä. Seudun palvelustrategia suuntaa ja tukee palveluiden järjestämistä.

³¹ Pohjanmaan liitto 2006a: 13; Raatikainen 2001

- Identiteetiltään vahvan, kaksikielisen Vaasan seudun yhteistyö ja edunvalvonta on tuloksellista.
- Vaasan seudun strategian toteutusta koordinoi Vaasanseudun Kehitys Oy.

Taulukko 6. Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman yhteiset ohjelmakohdat muiden ohjelmien kanssa

	Vaasan kaupungin strategia 2020									
	Vaasan seudun palvelustrategia					Vaasan seutustrategia				
	Vaasan seudun innovaatiostrategia					Pohjanmaan maakuntaohjelma				
	Pohjanmaan kauppakamarin strategia					Vaasan yrittäjien strategiset näkemykset				
	Pohjanmaan teknologiastrategia					Valtakunnallinen osaamiskeskusohjelma				
	Valtakunnallinen aluekeskusohjelma					Suurten kaupunkien politiikkakokonaisuus				
Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman 2020 tavoite/toimenpide										
PROFILOINTI KIELTEN, KULTTUURIN JA SIJAINNIN MUKAAN										
Monikielinen ja kansainvälinen kaupunki					x	x	x		x	x
Kulttuurikaupunki Vaasa - Suomen monikulttuurisin kaupunki	x					x			x	x
Vaasan maineen ja Vaasa-brändin rakentaminen	x							x		x
Monipuolisten liikenneyhteyksien ja hyvän logistiikan kaupunki	x	x					x		x	x
Sisä-Suomen portti Eurooppaan									x	x
Suomen innovatiivisin kaupunki	x						x	x		x
Paikallisen televisiotoiminnan kehittäminen										x
HOUKUTTELEVA KAUPUNKI IHMISILLE										
Työpaikkojen nostaminen 55 000:een vuoteen 2020 mennessä							x		x	x
Turvallinen, suvaitseva, viihtyisä monipuolisen asumisen kaupunki	x					x	x		x	x
Vetovoimainen kaupan keskus	x				x	x			x	x
Matkailukaupunki Vaasa							x			x
Asukkaistaan huolta pitävä kaupunki							x			x
HOUKUTTELEVA KAUPUNKI YRITYKSILLE										
Suomen yritysvaltaisin, investointeja houkutteleva kaupunki	x		x			x		x	x	x
Vaasan yrityspuistot ja laatukäytävä	x	x	x				x	x		x
Vaasan tiedepuisto	x	x					x			x
Seudullinen kehitystoiminta ja houkutteleva innovaatioympäristö	x	x					x	x	x	x
Teknologiakeskus ja toimiva innovaatiojärjestelmä	x		x		x			x		x
Elinkeinoelämää vahvistava korkeakouluverkosto		x		x	x	x	x		x	x
Suomen energiaklusterin ydin	x		x	x			x	x	x	x
Nousevan mediaklusterin kaupunki		x	x	x						x
Suomen osaavimman työvoiman kaupunki		x		x	x	x	x			x
TOIMIVA KAUPUNKIORGANISAATIO										
Työssäkäyntialueen kokoinen 120 000 asukkaan kunta	x					x			x	x
Monipuolisen verkostotoiminnan kaupunki	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Suomen yritysmyönteisin kaupunki					x	x			x	x
Vaasalaisuudesta etua vaasalaisille										x
Palvelusetelitoiminnan ulottaminen yrityspalveluihin					x					x
Elinkeinostrategian ajankohtaisuuden ja kattavuuden varmistaminen		x			x	x				x

Vaasan seutustrategia on pitkälti yhtenevä myös keskuskaupunkinsa Vaasan strategian ja strategisten päämäärien kanssa. Keskuskaupungilla on luonnollisesti myös seudun pieniä kuntia suurempi vastuu seutustrategian toteuttamisesta. Vaasan kaupungin elinkeinopoliittinen ohjelma on hyvin linjassa Vaasan elinkeinopainotteisen seutustrategian kanssa.

Valtakunnallisen osaamiskeskusohjelman 2007-2013 tulevaisuuden energiateknologioiden osaamisklusterin koordinaatiovastuuorganisaatioksi on kauppa- ja teollisuusministeriö nimennyt teknologiakeskus Oy Merinova Ab:n Vaasasta. Tämä jatkaa ja edelleen lujittaa Vaasan asemaa Suomen energiaklusterin ytimenä.

Merinova oli myös edellisen osaamiskeskusohjelmakauden energiatekniikan osaamiskeskuksen vastuuorganisaatio. Vaasa on lisäksi hyväksytty jäseneksi Turun johtamaan meriosaamisklusteriin sekä liittännäisjäseneksi pääkaupunkiseutukeskeiseen digitaalisten sisältöjen osaamisklusteriin.

Vaasan seudun aluekeskusohjelma keskittyy uudella ohjelmakaudella 2007-2010 yleiseen elinkeinoelämän kehittämiseen sekä erityisesti yritysten ja niiden henkilökunnan osaamisen syventämiseen. Painopistealueita ovat osaamisintensiiviset yrityspalvelut, puutalo- ja puutuoteteollisuus ja sen alihankintaverkostot, logistiikka ja media-ala. Muina seudullisina yhteistyö-, strategia- ja selvityshankkeina ohjelmassa ovat Vaasan tiedepuiston kehittäminen, venealan yhteistyö Pietarsaaren-Kokkolan seudun kanssa, metallialan kehittämisverkoston toiminta ja hankevalmistelu sekä Vaasan seudun elinkeinostrategian laatiminen. Vaasan seudun aluekeskusohjelmalla on siten myös vahva liittymäpinta Vaasan elinkeinopoliittiseen ohjelmaan, joka toimii tuoreena lähtökohtana aluekeskusohjelmatyöhön sisältyvälle koko seutua koskevalle elinkeinostrategialle.

Suurten kaupunkiseutujen politiikkakokonaisuus on valtioneuvoston vuonna 2004 päättämä erityinen valmisteluohjelma suurten kaupunkiseutujen kansainvälisen kilpailukyvyyn vahvistamiseksi. Suuriin kaupunkiseutuihin katsotaan kuuluviksi Helsingin seudun ohella ainakin Tampereen, Turun, Oulun, Jyväskylän, Kuopion, Lahden, Lappeenrannan-Imatran ja Vaasan kaupunkiseudut. Poliitiikkakokonaisuus on osa kansallista kaupunkipolitiikkaa ja sillä määritellään kaupunkiseutujen kehittämisen painopisteet. Tarkoituksena on kehittää kaupunkiseutuja innovatiivisina ympäristöinä sekä edistää kaupunkiseutujen kansallista työnjakoa ja kaupunkien yhteistyöverkostojen rakentamista. Keskeisenä painopisteenä on kaupunkiseutujen kansainvälisen kilpailukyvyyn parantaminen.³²

Politiikkakokonaisuuden toimeenpanosuunnitelmassa esitetään, että ministeriöt ja kaupunkiseudut toteuttavat vuosina 2006 - 2010 yhteistyössä useiden toimijoiden kanssa viisi keskeistä hankekokonaisuutta, jotka ovat kaupunkiseutujen innovaatiostrategioiden toteuttaminen, uusi lähiöhanke sekä positiiviset erityistoimet eriytyneen haittojen ehkäisemiseksi, maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelun yhteensovittaminen yhteistyössä valtion ja kaupunkiseutujen kanssa, yhteistyö kansainvälisessä markkinoinnissa ja ulkomaisten investointien houkuttelussa sekä työperusteisen maahanmuuton edistäminen. Lisäksi politiikkakokonaisuuteen sisältyy yksittäisiä toimenpide-ehdotuksia. Ne liittyvät kilpailukyvyyn ja palvelutuotannon kehittämiseen, työmarkkinoiden toimivuuden parantamiseen, sosiaalisen eheyden ja monikulttuurisuuden edistämiseen, elinympäristön laadun kohentamiseen sekä infrastruktuurin, kulttuuripalvelujen ja liikennejärjestelmän kehittämiseen.³³

Vaasa on mukana suurten kaupunkiseutujen politiikkakokonaisuuden suunnittelussa ja toteutuksessa. Poliitiikkakokonaisuuteen kuuluva Vaasan seudun innovaatiostratégia on valmistunut keväällä 2005³⁴. Vaasan elinkeinopoliittisessa ohjelmassa 2020 tavoitellaan suurena kaupunkiseutuna kehittymistä, ja ohjelman toteutuksessa otetaan huomioon kansallisen ohjelman hankekokonaisuudet. Asian myötä on päästy Euroopan aluekehitysrahoituksen suurkaupunkikehitystä tukevan rahoituksen piiriin.

Pohjanmaan kauppakamari määrittelee strategiassaan 2007 - 2011 keskeiseksi tehtäväkseen yritysten edunvalvonnan painopistealueina osaava työvoima, kansainvälisyys ja alueen vetovoima. Osaavan työvoiman turvaamiseksi tarvitaan huipputasoista energiateknologian, kauppätieteiden, median, luovuuden sekä tieto- ja viestintätekniikan korkeakoulutusta. Kaksikielisen koulumaailman odotetaan muuttuvan kansainväliseksi ja kaikkien koulutustasojen tarjonnan kehittyvän työelämän tarpeiden mukaiseksi.³⁵

Vaasalla on jo nykyisin Suomessa kansainvälinen imago. Kauppakamarin mukaan Vaasa voisi elinkeinopoliittisessa ohjelmassaan tavoitella Suomen suurinta ulkomailta muuttaneiden asukkaiden osuutta väestöstään tukemalla aktiivisesti työperäistä maahanmuuttoa, järjestämällä toimivan kansainvälisen koulutuspolun läpi kaikkien kouluasteiden, noudattamalla yrityslähtöisyyttä ystävyyskuntatoiminnassaan. Kaupungin kansainvälistä imagoa tukee myös korkeatasoinen kulttuurielämä sekä modernit, luovat ja suvaitsevat ratkaisut asukkaita koskettavissa kysymyksissä.

Vaasan kehittäminen haluttuna ja vetovoimaisena muuttokohteena vaatii toimivien lentoyhteyksien turvaamista, sähköistä junaratayhteyttä ja hyväkuntoista tiestöä. Kaupunkien välisessä sijoittumisimago tutkimuksessa pitää tavoitella nousemista ny-

³² Sisäasiainministeriö 2006

³³ Sisäasiainministeriö 2006

³⁴ Raatikainen 2005

³⁵ Häkkinen 2006

kyiseltä viidenneltätoista sijalta viidenneksi. Sekä keskustan kerrostalorakentaminen että omakotitonttitarjonta pitää turvata aktiivisen kaavoituksen avulla. Samoin esimerkilliset merenläheiset asumismahdollisuudet ovat tärkeä houkuttelevuustekijä asukkaille. Yrityksiin päin kaavoituksen tulee toimia joustavasti ja nopeasti.

Kauppakamarin jäsenyritykset odottavat kaupungilta tervettä taloutta, edullista sähkön ja veden hintaa sekä ennakkoluulotonta julkisten palvelujen yksityistämiskehitystä, jota voisi vuonna 2020 luonnehtia yhdeksi Suomen parhaista. Pohjanmaan kauppakamarin jäsenistö odottaa Vaasan elinkeinopoliittiselta ohjelmalta työssäkäyntialueen kokoisen kunnan syntymistä eli 120 000 asukkaan kaupunkia vuoteen 2020 mennessä.

5.5 Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman toteuttaminen

Seuraavan sivun taulukossa esitetään Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman toteutuksen vastuunjako. Useimmissa tavoitteissa tai toimenpiteissä päävastuullinen on Vaasan kaupunki ja yhteistyökumppaneina eri kokoonpanoissa toimivat Vaasanseudun Kehitys Oy VASEK, Teknologiakeskus Oy Merinova Ab, Pohjanmaan kauppakamari, Vaasan yrittäjät, Rannikko-Pohjanmaan yrittäjät, Pohjanmaan liitto, Pohjanmaan TE-keskus, Vaasan korkeakoulukonsortio ja asianomaisen alan yritykset.

Monissa hankkeissa on luonnollisesti monia muitakin kuin taulukossa mainittuja toimijoita. Esimerkiksi kaupungin kokonaan tai osittain omistamat Oy Vaasa Parks Ab ja Palosaaren yrityskeskus Oy huolehtivat toimitilarjonnasta kehittyvissä yrityspuistoissa.

Tässä käsillä olevassa Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman 2020 ensimmäisessä osassa päädytään taulukon 7 mukaiseen ehdotukseen kaupungin strategiaa 2020 toteuttavista, elinkeinoelämän kehittämisen kannalta tärkeistä tavoitteista ja toimenpiteistä.

Ehdotukset on jaettu kaupungin strategian neljän osa-alueen mukaisiin ryhmiin. Jokaiselle tavoitteelle ja toimenpide-ehdotukselle on määritelty päävastuuorganisaatio ja yhteistyöorganisaatiot. Tavoite- ja toimenpide-ehdotukset on muokattu esitettyyn muotoon kaikilta toteutukseen mukaan ehdotetuilta toimijoilta saatujen lausuntojen jälkeen, eli niiden näkemykset on otettu ehdotuksessa huomioon.

Seuraavassa vaiheessa on tarkoitus hankkeistaa ehdotukset priorisoimalla ja resursoimalla ne sekä sopimalla toteutuksen työnjako kaupungin ja yhteistyökumppaneiden kesken. Toteutuksen seuranta varten määritellään seurantatapa ja mittarit. Onnistumista seurataan vuositasolla, palautteen perusteella tavoite-, toimenpide- ja hankelistaaja päivitetään ajankohdan haasteita ja tarpeita vastaaviksi. Viimeistään ohjelmakauden puolivälissä tehdään vastaavanlainen kokonaisseuranta kuin tätä ohjelmaa laadittaessa tehtiin edellisestä elinkeinopoliittisesta ohjelmasta.

Taulukko 7. Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman toteutuksen vastuunjako
(p = päävastuullinen, y = yhteistyökumppani asiassa)

	Alan yritykset							
	Vaasan korkeakoulukonsortio							
	Pohjanmaan TE-keskus							
	Pohjanmaan maakuntaliitto							
	Vaasan yrittäjät / Rannikko-Pohjanmaan yrittäjät							
	Pohjanmaan kauppakamari							
	Teknologiakeskus Oy Merinova Ab							
	Vaasanseudun Kehitys Oy VASEK							
	VAASAN KAUPUNKI							
Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman 2020 tavoite/toimenpide								
PROFILOINTI KIELTEN, KULTTUURIN JA SIJAINNIN MUKAAN								
Monikielinen ja kansainvälinen kaupunki	p			y	y	y		y y
Kulttuurikaupunki Vaasa - Suomen monikulttuurisin kaupunki	p			y		y		y y
Vaasan maineen ja Vaasa-brändin rakentaminen	p	y	y	y	y	y	y	y y
Monipuolisten liikenneyhteyksien ja hyvän logistiikan kaupunki	p	y				y		
Sisä-Suomen portti Eurooppaan	p	y				y		y
Suomen innovatiivisin kaupunki	p	y	y				y	y
Paikallisen televisiotoiminnan kehittäminen	y							y p
HOUKUTTELEVA KAUPUNKI IHMISILLE								
Työpaikkojen nostaminen 55000:een vuoteen 2020 mennessä	p						y	y
Turvallinen, suvaitseva, viihtyisä monipuolisen asumisen kaupunki	p	y						y
Vetovoimainen kaupan keskus	y	y		y	y			p
Matkailukaupunki Vaasa	p							y
Asukkaistaan huolta pitävä kaupunki	p					y	y	y
HOUKUTTELEVA KAUPUNKI YRITYKSILLE								
Suomen yritysvaltais, investointeja houkutteleva kaupunki	p			y	y	y		y
Vaasan yrityspuistot ja laatukäytävä	p		y		y	y		y y
Vaasan tiedepuisto	p		y			y		y
Kehitystoiminta ja houkutteleva innovaatioympäristö	y	p	y	y	y	y	y	y y
Teknologiankehitys ja toimiva innovaatiojärjestelmä	y	y	p		y		y	y y
Elinkeinoelämää vahvistava korkeakouluverkosto	y			y	y			p y
Suomen energiaklusterin ydin	y		p					y y
Nousevan mediaklusterin kaupunki	y	y	y					p y
Suomen osaavimman työvoiman kaupunki	p						y	y y
TOIMIVA KAUPUNKIORGANISAATIO								
Työssäkäyntialueen kokoinen 120 000 asukkaan kunta	p	y		y		y		y
Monipuolisen verkostotoiminnan kaupunki	p	y	y	y	y	y	y	y y
Suomen yritysmyönteisin kaupunki	p	y	y	y	y			y y
Vaasalaisuudesta etua vaasalaisille	p				y			y
Palvelusetelitoiminnan ulottaminen yrityspalveluihin	p				y			y
Elinkeinostrategian ajankohtaisuuden ja kattavuuden varmistaminen	p	y	y	y	y	y	y	y y

6 YHTEENVETO

Vaasan kaupungin elinkeinopoliittinen ohjelma tähtää vuoteen 2020. Ohjelman tehtävänä on ensin määrittellä Vaasan nykyinen asema ja tilanne Suomen suurimpien kaupunkien joukossa, seutunsa keskuskaupunkina sekä kansallisten ja maailmanlaajuisten muutosten vaikutuksessa. Elinkeinopoliittisessa ohjelmassa arvioidaan myös edellisen Vaasa Action Plan 2010 -elinkeino-ohjelman nykyistä toteutumisasetta, mikä toimii lähtökohtana uuden elinkeinopoliittisen ohjelman laatimiselle ulottumaan seuraavan vuosikymmenen loppuun, vuoteen 2020 saakka.

Vaasan elinkeinopoliittinen ohjelma perustuu kasvun ja kehityksen skenaarioon ja Vaasan strategiaan ”Vaasassa hyvä elämä 2020”. Vaasa profiloituu kielten, kulttuurin ja sijainnin mukaan monikieliseksi ja monikulttuuriseksi rannikkokaupungiksi. Vaasa on houkutteleva kaupunki ihmisille tarjoamiensa hyvien asumisen, työnteon, yrittämisen ja vapaa-ajanmahdollisuuksien ansiosta. Vaasa on myös hyvä kaupunki yrityksille osaavan työvoiman, hyvän toimitila- ja tonttitarjonnan, toimivan logistiikan sekä kattavan innovaatiojärjestelmän ansiosta. Vaasan kaupunkiorganisaatio on toimiva ja erityisesti yrittäjyyden tarpeisiin tehokkaasti vastaava.

Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman toteuttaminen kytkeytyy kiinteästi kaupungin strategiseen ohjausjärjestelmään, alueen maankäyttöön sekä toimintaympäristönsä tulevaisuutta määritteleviin strategioihin. Vaasan elinkeinopoliittisella ohjelmalla on vahvat liittynät koko Vaasan seudun, Pohjanmaan maakunnan ja Suomen laajuisiin elinkeinoelämää edistäviin ohjelmiin.

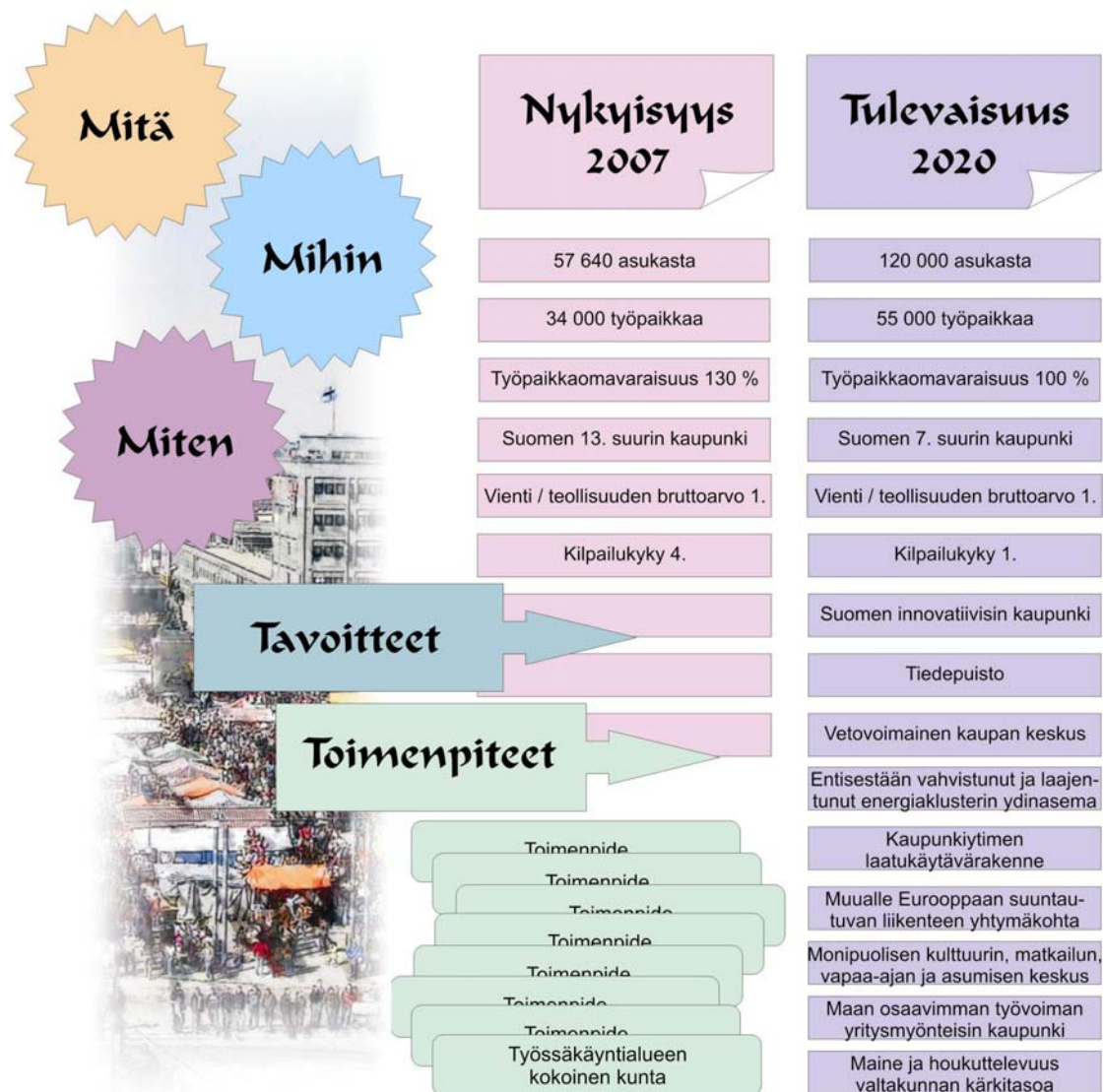
Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelma myötävaikuttaa siihen, että vuoteen 2020 mennessä Vaasan väkiluku kasvaa muuttovoiton ja kuntaliitosten kautta 120 000 asukkaaseen ja työpaikkojen määrä 55 000:een. Vaasan työpaikkaomavaraisuus tasoittuu luontaisen työssäkäynti- ja asiointialueen mukaisen kuntakoon myötä sadan prosentin tasolle, Vaasa säilyttää kaupunkien kilpailukykyvertailussa ja viennin osuudessa teollisuustuotannon bruttoarvosta ensimmäisen sijansa Suomen suurimpien kaupunkien joukossa. Onnistuneen elinkeinopoliittikan myötä Vaasa profiloituu Suomen innovatiivisimmaksi, monikulttuurisimmaksi, yritysmyönteisimmäksi ja osaavimman työvoiman kaupungiksi.

Vuonna 2020 Vaasa on Länsi-Suomen vetovoimaisin kaupan keskus, yhä tärkeämpi koko Väli-Suomen muualle Eurooppaan suuntautuvan liikenteen yhtymäkohta, monipuolisen kulttuurin, matkailun ja asumisen keskus, jonka maine ja houkuttelevuus ovat valtakunnan kärkitasoa.

Vaasan laatuikäytävä rakentuu innovaatioprosessien alkulähteenä toimivan tiedepuiston, innovaatiojärjestelmään keskeiset palvelut tuottavan teknologiakeskuksen, innovaatioympäristön mahdollisuuksia kehittävä kehittämissyhtiön, toimitilatarjonnan sekä merkittävimmän teollisen kasvun yhdistävänä vetovoimaisena liiketoiminnan kasvualueena. Energiaklusterin kärkiasema saa rinnalleen voimistuvan mediaklusterin sekä myös muita toimialojen tukevien liiketoiminnan sekä tieto- ja viestintätekniikan kasvavat osaamisalat.

Kuvassa 10 on esitetty Vaasan kaupungin elinkeinopoliittisen ohjelman rakenne. Elinkeinopoliittisella ohjelmalla vastataan kysymyksiin siitä, mitä tehdään, mihin pyritään ja miten tavoitteet saavutetaan. Nykyhetki luo perustan tulevaisuudelle ja tarvittavat toimenpiteet tarkentuvat ajan mittaan. Siksi toimenpiteet on kuvassa esitetty vielä toistensa taakse limittyvinä.

Vaasan kaupunki elinkeinopoliittinen ohjelma 2020

Kuva 10. Vaasan elinkeinopoliittinen ohjelma 2020

LÄHTEET JA LIITTEET

- Holtti, Tom ja Kjell Herberts (2006). VAASA VASA - kaksikielisenä ja monikulttuurisena kaupunkina - som tvåspråkig och mångkulturell stad. Kansalaiskyselyn tulokset joulukuussa 2005. Medborgarenkätens resultat i december 2005. Åbo akademi. Vaasa/Vasa.
- Häkkinen, Juha (2006). Vaasan elinkeino-ohjelma 2020. Esitelmä Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman seminaarissa Vaasan kirjastossa 14.11.2006. Pohjanmaan kauppakamari. PowerPoint-esitys.
- Lemola, Tarmo (2006). Alueellisen innovaatiopolitiikan suunta. KTM Julkaisuja 10/2006. Elinkeino-osasto, 52 s.
- Liiten, Marjukka (2007). Muu Suomi korkeakouluttaa väkeä töihin Uudellemaalle. Helsingin sanomat 13.1.2007, s. A4.
- Linnamaa, Reija (2006). Paikallinen elinkeinopoliittikka LED-ideologian toteuttamisvälineenä. Internet: www.sjoki.uta.fi/sente/netlibrary/Led_ReijaLinnamaa.pdf [last modified 21.8.2006]
- Mannermaa (1999). Tulevaisuuden hallinta. Skenaariot strategiатыöskentelyssä. WSOY, Ekonomia-sarja. Porvoo.
- Palm, Eeva (2007). Kauppatieteilijä tähyilee Vaasasta pääkaupunkiseudulle. Helsingin sanomat 13.1.2007, s. A4.
- Piekkola, Hannu (2006). Knowledge and Innovation Subsidies as Engines for Growth - The Competitiveness of Finnish Regions. ETLA Elinkeinoelämän tutkimuslaitos. Sarja B 216. Helsinki: Taloustieto, 70 s.
- Pitkämäki, Jorma J. (2004). Aktiivinen elinkeinopoliittikka hyvinvoinnin edistäjänä, julkaisussa Vaasan kaupungin tiedotuslehti, s. 2. Internet: www1.vaasa.fi/web-fin/yleista/tiedotuslehti1_2004.pdf
- Pohjanmaan liitto (2003). Österbotten vårt landskap Pohjanmaa maakuntamme. Kaksi kieltä, yhtä mieltä. Pohjanmaan maakuntasuunnitelma 2020. Österbottens förbund Pohjanmaan liitto, 75 s.
- Pohjanmaan liitto (2004). Pohjanmaan maakuntaohjelma 2003 – 2006. Österbottens förbund – Pohjanmaan liitto, 38 s.
- Pohjanmaan liitto (2006a). Pohjanmaan maakuntaohjelma 2007 - 2010. Maakuntavaltuuston hyväksymä 4.12.2006, 44 s.
- Pohjanmaan liitto (2006b). Toteuttamissuunnitelma 2007 - 2008. Maakuntahallituksen hyväksymä 30.10.2006. Toimitettu sisäasiainministeriöön 31.10.2006, 22 s.
- Raatikainen, Ilkka (2001). Vaasan seudun innovaatiojärjestelmän kehittäminen. Vaasan yliopisto. Levón-instituutti. Julkaisuja No. 99, 84 s.

- Raatikainen, Ilkka (2004). Vaasan tiedepuiston kehittäminen. Vaasan korkeakoulukonsortio, 86 s. Internet: www.vaasahighedu.fi/documents/Vaasan_tiedepuistoraportti.pdf
- Raatikainen, Ilkka (2005). Vaasan seudun innovaatiostrategia. DesNetti Oy. Vaasan kaupungin painatuskeskus, 45 s. Internet: www.desnetti.fi/Vaasan_seudun_innovaatiostrategia_IR_080705.pdf.
- Raatikainen, Ilkka ja Johanna Ahopelto (2006a). Innovatiivinen aluekehitys tuottavuuden vauhdittajana, s. 76 - 83 julkaisussa Tulevaisuuden elinvoimainen Suomi, Tietoyhteiskuntaneuvoston raportti hallitukselle, Tieto- ja viestintäteknikka & tuottavuus, toim. Teknillisen korkeakoulun koulutuskeskus Dipoli, 105 s.
- Raatikainen, Ilkka ja Johanna Ahopelto (2006b). Innovaatiotoiminta alueellisen hyvinvoinnin perustana, s. 215 - 231 julkaisussa Hyvinvointi yhteiskuntapolitiisena tavoitteena, Pauli Niemelä ja Terho Pursiainen (toim.). Professori Juhani Laurinkarin juhlakirja. Sosiaalipoliittisen yhdistyksen tutkimuksia nro 62. Kuopion yliopisto, 377 s.
- Raatikainen, Ilkka, Jarmo Alander, Erkki Hiltunen, Kimmo Kauhaniemi ja Timo Vekara (2006). Vaasan energiainstituutin kehittämisselvitys. Yhteenveto Vaasan yliopiston sähkö- ja automaatiotekniikan laitoksen kyselystä. 31.8.2006, 40 s.
- Sisäasiainministeriö (2006). Suurten kaupunkiseutujen politiikkakokonaisuus. Alueiden kehittäminen. Sisäasiainministeriön julkaisuja 45/2006, 79 s. Internet: www.intermin.fi/julkaisu/452006.
- Sneck, Timo ja Kaj Mäntylä (1999). Vaasan elinkeinon kehittäminen. Action Plan 2010. Loppuraportti. VTT Rakennustekniikka, 43 s. + liitteet.
- Sotarauta, Markku ja Reija Linnamaa (1997). Kaupunkiseudun elinkeinopoliitiikka ja prosessien laatu. Tampere, Turku, Oulu, Seinäjoki, Vammala ja Parkano benchmarking-vertailussa. Tampere: City Offset, 215 s. Internet: www.sjokiuuta.fi/sente/netlibrary/Kaupunkiseudun_elikeinopol.pdf.
- Taloustieto ry (1983). Taloustiedon taloussanasto. 192 s.
- Tilastokeskus (2007a). Alueellinen bruttokansantuote. Internet: www.stat.fi/virsta/taloust/kasitteet/alueelline3035/index.html.
- Tilastokeskus (2007b). Työpaikkaomavaraisuus. Internet: www.stat.fi/til/tyokay/kas.
- Vaasan kaupunkisuunnittelu (2006). Asuntopoliittinen ohjelma 2006 - 2010, 14 s. Internet: www.vaasa.fi/Default.aspx?id=384911.
- Vaasan korkeakoulukonsortio (2005). Aluestrategia 2006 – 2009. Regionstrategi 2006 – 2009. Vasa högskolekonsortium, 17 + 17 s.
- Vaasan yliopiston Levón-instituutti (2002). Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan teknologiastrategia. Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskus / TEKES, Technobothnia / Tutkimuskeskus Conradi Oy, 23 s.
- VASEK (2004). Vaasanseudun strategia 2004 - 2015. Yhteistyöneuvottelukunnan hyväksymä 11.10.2004, 13 s. Internet: www.vaasanseudunkehitys.fi/_File-Root/473216.pdf.

VASEK (2006a). Vuosikertomus | Årsberättelse 2005. VASEK Vaasanseudun Kehitys Oy Vasaregionens Utveckling Ab, 60 s.

VASEK (2006b). Vaasanseudun palvelustrategia 3.4.2006. Yritystaito Oy, 67 s. Internet: www.vaasanseudunkehitys.fi/_FileRoot/505725.pdf.

Verkkotietokeskus (2007). Elinolot Lahti. Asukastiheys. Teknillinen korkeakoulu Lahden keskus, 17.1.2007. Internet: www.verkkotietokeskus.fi/main.php?page=Elinolot/elinolotLahti.htm

VNp 602/2002 (15.1.2004). Valtioneuvoston päätös kansallisista alueiden kehittämistavoitteista.

Vaasan kaupunki

2008 - 2010

DesNetti Oy
VAASA 2008

Kirjoittajat: Ilkka Raatikainen ja Johanna Ahopelto, DesNetti Oy

Yhteystiedot: DesNetti Oy
Kauppapuistikko 16 A 50
65100 Vaasa
(06) 317 7275, 040 553 2720 (IR), 040 553 2721 (JSA)
www.desnetti.fi
etunimi.sukunimi@desnetti.fi

Toimeksiantaja:

Kaupunkisuunnittelu
PL 3 (Kirkkopuistikko 22)
65101 Vaasan kaupunki
puhelinvaihte (06) 325 1111
www.vaasa.fi
etunimi.sukunimi@vaasa.fi

Kansi ja kuvat: Johanna Ahopelto ©

Vaasa 2008

SISÄLTÖ

	sivu
1 JOHDANTO.....	5
1.1 Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman toteuttaminen	7
1.1.1 Kaupunginvaltuuston palautteet.....	7
1.1.2 Hankkeistusseminaarit.....	8
2 ELINKEINOPOLIITTISEN OHJELMAN HANKKEET.....	10
2.1 Vaasan tiedepuiston kehittämishanke	12
2.2 Vaasan energiaklusteriaseman kehittämishanke	13
2.3 Vaasan mediaklusteriaseman kehittämishanke	14
2.4 Koneteknologian osaamisesta kasvua pk-yrityksille -hanke	15
2.5 Työperäisen Vaasaan muuton edistämishanke	16
2.6 Osaavan työvoiman Vaasa -hanke	17
2.7 Vaasan kulttuurillisen ja historiallisen potentiaalin tuotteistamis- hanke	18
2.8 Vaasan kehittäminen logistisena keskuksena -hanke	19
2.9 Elinvoimainen kasvava Vaasa -hanke	20
2.10 Yritysmuotoinen Vaasa -hanke	21
2.11 Vaasan kasvu- ja kehityslähtöinen kaavoitus -hanke	22
3 SEURANTA.....	23
3.1 Mittarit	23
3.2 Elinkeinopoliittinen ohjelmaprosessi	27
3.3 Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman 2020 toimeenpano 2008-2010	29
LIITE 1. VAASAN ELINKEINOPOLIITTISEN OHJELMAN 2020 KAU- PUNGIN STRATEGIA-ALUEKOHTAISET HANKEIDEAT JA EHDOTETTU TOTEUTUKSEN VASTUUNJAKO	31
LIITE 2. ELINKEINOPOLIITTISEN OHJELMAN 2020 HANKKEISTUK- SEN SUUNNITTELUPROSESSI	33
LIITE 3. ENSIMMÄISEN SEMINAARIN LEARNING CAFÉ -TYÖSKEN- TELYSSÄ TUOTETUT ELINKEINOPOLIITTISEN OHJELMAN	

	HANKE-EHDOTUKSET JÄRJESTETTYINÄ AIHEENMUKAISIIIN KOKONAISUUKSIIN.....	35
LIITE 4.	TOISEN SEMINAARIN OPEN SPACE -SESSIOSSA TUOTETUT KOMMENTIT JA EHDOTUKSET ELINKEINOPOLIITTISEN OHJELMAN HANKKEISTUKSEEN	38

1 JOHDANTO

Vaasan kaupungin elinkeinopoliittinen ohjelma tähtää vuoteen 2020. Vuonna 2007 valmistuneessa Vaasan kaupungin elinkeinopoliittisen ohjelman 2020 ensimmäisessä osassa on määritelty kaupungin elinkeinopoliittikan nykyiset lähtökohdat ja esitetty perusteltu visio kaupungin elinkeinopoliittikan tulevaisuudesta vuoteen 2020 mennessä.

Ohjelmassa määritellään Vaasan nykyinen asema ja tilanne Suomen suurimpien kaupunkien joukossa, Pohjanmaan keskuskaupunkina sekä kansallisten ja maailmanlaajusten muutosten vaikutuksessa. Vaasan elinkeinopoliittinen ohjelma perustuu kasvun ja kehityksen skenaarioon ja Vaasan strategiaan ”Vaasassa hyvä elämä 2020”.

Elinkeinopoliittisen ohjelman 2020 mukaan Vaasa profiloituu seuraavan vuosikymmenen aikana kaupungissa puhuttujen kymmenien kielten, siellä kohdattavien eri kulttuurien ja sijaintinsa mukaan monikieliseksi ja monikulttuuriseksi merenrantakaupungiksi. Lähitulevaisuuden Vaasa on houkutteleva kaupunki ihmisille tarjoamiensa hyvien asumisen, työnteon, yrittämisen ja vapaa-ajanmahdollisuuksien ansiosta. Kasvava ja kehittyvä Vaasa on myös hyvä kaupunki yrityksille osaavan työvoiman, hyvän toimitila- ja tonttitarjonnan, toimivan logistiikan sekä kattavan innovaatiojärjestelmän ansiosta. Vaasan kaupunkiorganisaatio on toimiva ja erityisesti yrittäjyyden tarpeisiin tehokkaasti vastaava.

Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman toteuttaminen kytkeytyy kiinteästi kaupungin strategiseen ohjausjärjestelmään, alueen maankäyttöön sekä toimintaympäristönsä tulevaisuutta määritteleviin strategioihin. Vaasan elinkeinopoliittisella ohjelmalla on vahvat liitynnät koko Vaasan seudun, Pohjanmaan maakunnan ja Suomen laajuisiin elinkeinoelämää edistäviin ohjelmiin.

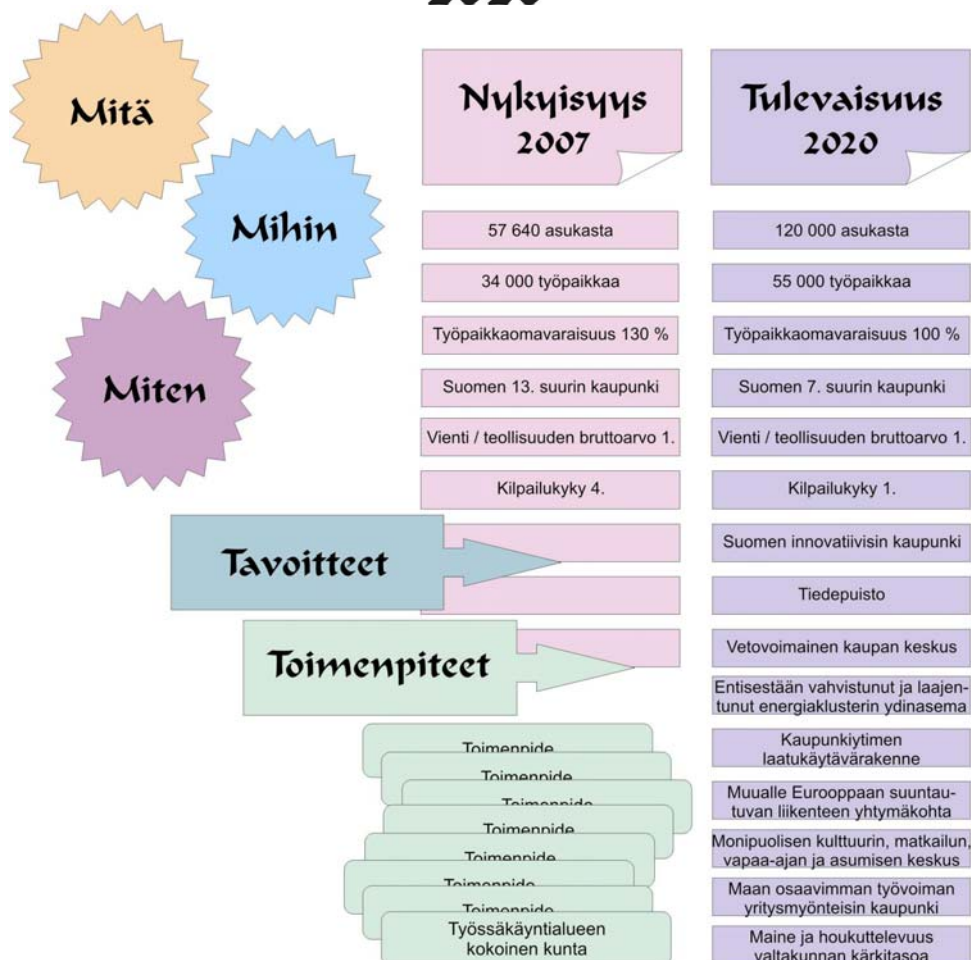
Vaasan elinkeinopoliittinen ohjelma myötävaikuttaa siihen, että vuoteen 2020 mennessä Vaasan väkiluku kasvaa muuttovoiton ja kuntaliitosten kautta 120000 asukkaaseen ja työpaikkojen määrä 55 000:een. Vaasan työpaikkaomavaraisuus tasoittuu luontaisen työssäkäynti- ja asiointialueen mukaisen kuntakoon myötä sadan prosentin tasolle, Vaasa säilyttää kaupunkien kilpailukykyvertailussa ja viennin osuudessa teollisuustuotannon bruttoarvosta ensimmäisen sijansa Suomen suurimpien kaupunkien joukossa. Onnistuneen elinkeinopoliittikan myötä Vaasa profiloituu Suomen innovatiivisimmaksi, monikulttuurisimmaksi, yritysmuonteisimmaksi ja osaavimman työvoiman kaupungiksi.

Vuonna 2020 Vaasa on Länsi-Suomen vetovoimaisin kaupan keskus, yhä tärkeämpi koko Väli-Suomen muualle Eurooppaan suuntautuvan liikenteen yhtymäkohta, monipuolisen kulttuurin, matkailun ja asumisen keskus, jonka maine ja houkuttelevuus ovat valtakunnan kärkitasoa.

Vaasan laatuikäytävä rakentuu innovaatioprosessien alkulähteenä toimivan tiedepuiston, innovaatiojärjestelmään keskeiset palvelut tuottavan teknologiakeskuksen, innovaatioympäristön mahdollisuuksia kehittävän kehittämissyhtiön, toimitilatarjonnan sekä merkittävimmän teollisen kasvun yhdistävänä vetovoimaisena liiketoiminnan kasvualueena. Energiaklusterin kärkiasema saa rinnalleen voimistuvan mediaklusterin sekä myös muita toimialojen tukevien liiketoiminnan sekä tieto- ja viestintätekniiikan kasvavat osaamisalat.

Vuoteen 2020 tähtäävän elinkeinopoliittisen ohjelman lähtökohtana oleva nykytila ja sen avulla tavoiteltava tulevaisuudentila voidaan esittää tavoitteiden ja keskeisten kehittämiskohteiden avulla kuvan 1 mukaisesti. Käsillä oleva Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman 2020 hankkeistus- ja seurantaosa vastaa kysymykseen, minkä toimenpiteiden avulla elinkeinopoliittisen ohjelman 2020 toteutus käynnistyy vuosina 2008 - 2010.

Vaasan kaupunki elinkeinopoliittinen ohjelma 2020

Kuva 1. Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman 2020 alkutilanne ja tulevaisuuden tavoitteet

1.1 Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman toteuttaminen

Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman 2020 ensimmäisessä osassa päädyttiin liitteenä 1 olevan taulukon mukaiseen ehdotukseen kaupungin strategiaa 2020 toteuttavista, elinkeinoelämän kehittämisen kannalta tärkeistä tavoitteista ja toimenpiteistä. Ehdotukset jaettiin kaupungin strategian neljän osa-alueen mukaisiin ryhmiin. Jokaiselle tavoitteelle ja toimenpide-ehdotukselle määriteltiin päävastuuorganisaatio ja yhteistyöorganisaatiot. Tavoite- ja toimenpide-ehdotukset muokattiin esitettyyn muotoon kaikilta toteutukseen mukaan ehdotetuilta toimijoilta saatujen lausuntojen jälkeen.

Käsillä olevan elinkeinopoliittisen ohjelman toisen vaiheen tavoitteena oli hankkeista ehdotukset priorisoimalla ja resursoimalla ne sekä sopimalla toteutuksen työnjako kaupungin ja yhteistyökumppaneiden kesken. Toteutuksen seurantaan varten piti myös määritellä seurantatapa ja mittarit.

Onnistumista on tarkoitus seurata vuositasolla. Palautteen perusteella tavoite-, toimenpide- ja hankelista päivitetään ajankohdan haasteita ja tarpeita vastaaviksi.

Pääosa Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman 2020 tavoitteista toteutetaan kaupunkiorganisaation työnä. Suuri osa toteutuksesta on pitkäaikaista ja jatkuvaa työtä, kuten kaavoitus, yritys- ja asuintonttien tuotanto, seurantatietojen tuottaminen, suunnittelu ja kehittäminen. Osa elinkeinopoliittisen ohjelman tavoitteista toteutetaan hankkeina, joissa on kaupungin toimijoiden lisäksi mukana myös muita toimijoita. Hankkeina toteutetaan sellaisia toimenpiteitä, joihin kaupungilla ei ole jatkuvia resursseja ja jotka kohdistuvat myös muuhun kuin kaupunkiorganisaation toimintaan.

1.1.1 Kaupunginvaltuuston palautteet

Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman 2020 ensimmäisen osan laatimisessa otettiin huomioon ohjelman kannalta keskeisiltä sidosryhmiltä saadut palautteet ja ehdotukset. Ensimmäinen osa käsiteltiin myös Vaasan kaupunginvaltuustossa 8.10.2007. Valtuuston käymässä keskustelussa esille tulleet ehdotukset ja palautteet on otettu huomioon käsillä olevassa ohjelman hankkeistososassa.

Kaupunginvaltuuston keskustelussa tuotiin esille elinkeinopoliittisen ohjelman 2020 perusteellinen valmistelu ja korostettiin ohjelman tärkeyttä kaupungin kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Jatkoksi kaivattiin määriteltyjä tavoitteita ja suuntaviivoja toteuttavaa toimenpideohjelmää, mittareita ja seuranta.

Jatkotyössä toivottiin otettavan huomioon erityisesti pienen ja keskikokoisen yritystoiminnan tarpeet. Kaupunkiin kaivataan lisää pienteollisuustontteja ja asuntotontteja, jotka ovat konkreettinen uusien asukkaiden houkuttelevuustekijä. Toivottavien kuntaliitosten myötä kaupunkiin odotetaan entistä enemmän pienyrityksiä.

Valtuuston keskustelussa kritisoitiin ohjelman haasteellisesta tavoitteenasetannasta johtuvaa ”patruunamentaliteettia” ja suorasanaista suuruuden tavoittelua. Yrittäjyyskasvatukseen sekä koulumaailman ja työelämän välisten yhteyksien kehittämiseen toivottiin kiinnitettävän esitettyä suurempaa huomiota.

Valtuuston keskustelussa muistutettiin, että vuosi 2020 on jo kahdentoista vuoden päässä, mistä johtuen tavoitteiden täyttämiseen tähtäävät toimet on aloitettava välittömästi. Tonttutuotannon tärkeyttä korostettiin monessa puheenvuorossa. Vaasan esittämistä vain seutunsa keskuskaupunkina pidettiin riittämättömänä. Sen sijaan esitettiin, että Vaasa esitetään koko Pohjanmaan keskuskaupunkina. Myös sitä pidettiin tärkeänä, että Vaasa esitetään koko Keski-Suomen tärkeänä muualle Eurooppaan suuntautuvan henkilö- ja tavaliikenteen solmukohtana.

1.1.2 Hankkeistusseminaarit

Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman 2020 tavoitteiden toteuttamista varten pidettiin kaksi hankesuunnitteluseminaarina, ensimmäinen 17.10.2007 ja toinen 27.11.2007. Hotelli Silveriassa pidetyissä seminaareissa kuultiin alustukset elinkeinopoliittisen ohjelman ensimmäisen vaiheen sisällöstä sekä näkökulmapuheenvuoroja kaupungin elinkeinopoliittikan kehittämisen kannalta keskeisiä sidosryhmä edustavilta toimijoilta. Seminaareihin oli kutsuttu asiantuntijoita ja vastuuhenkilöitä Vaasan kaupungin eri toimialoilta, naapurikunnista, yrityksistä, oppilaitoksista, alueen kehittäjäorganisaatioista ja liike-elämän järjestöistä. Kummassakin seminaarissa oli noin kolmekymmentä osallistujaa.

Kummassakin seminaarissa oli työskentelyvaiheet, joissa tuotettiin ja jalostettiin hankeideoita ja -aihoita. Ensimmäisessä seminaarissa tuotettiin Learning Café -menetelmän avulla Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman perustana olevien kaupungin strategian neljän osa-alueen mukaisia hanke-ehdotuksia.

Ensimmäisessä seminaarissa tuotetut ja toisessa seminaarissa hankkeiksi työstämisen pohjana käytetyt hanke-esitykset ovat liitteessä 3. Liitetäulukkaan on myös merkitty, mihin kaupungin strategian osa-alueeseen ja kaupungin ydinprosessiin hanke-ehdotukset liittyivät.

Toista seminaaria varten ensimmäisessä seminaarissa ja aikaisemmassa elinkeinopoliittisen ohjelman laatimistyössä kootut hankeideat oli kirjattu ja järjestetty seitsemään ryhmään aiheidensa ja sisältöjensä mukaisesti:

- Vaasan kehittäminen helposti saavutettavana eri liikennemuotoja yhdistävänä logistisena keskuksena
- Vaasan kehittäminen vastaanottavaisena ja helposti asetuttavana kaupunkina

- Työssäkäyntialueen kokoisen 120 000 asukkaan kunnan aikaansaaminen
- Vaasan kehittäminen innovatiivisena kaupunkina
- Vaasan maineen ja brandin kehittäminen
- Vaasan kehittäminen elinvoimaisen elinkeinoelämän keskuksena
- Vaasan kaupunkiorganisaation yritysmuotoisuuden kehittäminen

Toisessa seminaarissa täydennettiin ja priorisoitiin hanke-ehdotuksia aihealueittain ja aihealueiden kesken Open Space -menetelmän avulla. Toisessa seminaarissa kootut hanketiedot, ehdotukset ja kommentit ovat liitteessä 4.

2 ELINKEINOPOLIITTISEN OHJELMAN HANKKEET

Taulukossa 1 esitetään järjestettyinä ja yhdisteltyinä elinkeinopoliittisen ohjelman 2020 alkukauden 2008 - 2010 hankkeet. Hankkeet on ryhmitelty neljään kokonaisuuteen Vaasan kaupungin strategian osa-alueiden mukaisesti. Kokonaisuudet ovat seuraavat:

- yrityksiä houkutteleva innovatiivinen ja elinvoimainen Vaasa
- ihmisiä houkutteleva vastaanottavainen ja turvallinen Vaasa
- kansainvälinen merikaupunki Vaasa
- yritysmuotoisesti toimiva ja kehittyvä Vaasan kaupunkiorganisaatio.

Taulukko 1. Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman hankkeet 2008 - 2010

ELINKEINOPOLIITTISEN OHJELMAN HANKE- EHDOTUKSET	Päävastuullinen
YRITYKSIÄ HOUKUTTELEVA INNOVATIIVINEN JA ELINVOIMAINEN VAASA	
Vaasan tiedepuiston kehittäminen	Merinova
Vaasan energiaklusteriaseman kehittäminen	Merinova
Vaasan mediaklusteriaseman kehittäminen	MediaCity
Koneteknologian osaamisesta kasvua pk-yrityksille	VAMK
IHMISIÄ HOUKUTTELEVA VASTAANOTTAVAINEN JA TURVALLINEN VAASA	
Työperäisen Vaasaan muuton edistäminen	Vaasan kaupunki
Osaavan työvoiman Vaasa -hanke	Vaasan kaupunki
KANSAINVÄLISESTÄ KULTTUURISTA JA OSAAMISES- TA TUNNETTU MERIKAUPUNKI VAASA	
Vaasan kulttuurillisen ja historiallisen potentiaalin tuotteista- minen	Vaasan kaupunki
Vaasa kehittäminen logistisena keskuksena	Vaasan kaupunki
YRITYSMYÖNTEISESTI TOIMIVA JA KEHITTYVÄ VAA- SAN KAUPUNKIORGANISAATIO	
Elinvoimainen kasvava Vaasa	Vaasan kaupunki
Yritysmuotoinen Vaasa	Vaasan kaupunki
Vaasan kasvu- ja kehityslähtöinen kaavoitus	Vaasan kaupunki

Taulukoissa 2 - 12 esitetään Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman 2020 alkukauden 2008 - 2010 hankkeista A4-mittaiset kuvaukset. Kuvauksissa esitetään hankkeeseen lisäksi hankkeen päävastuullinen organisaatio, yhteistyökumppanit ja toteuttajat, toteutuksen tila, toteutuksen aikataulu, sisältösuunnitelma, tavoitteet, mittarit, taustat ja liittymätsekä hanke-ehdotusta koskevat kommentit. Lisäksi esitetään, mihin kaupungin strategian osa-alueeseen ja kaupungin ydinprosessiin hanke-ehdotus liittyy.

Käynnissä olevissa hankkeissa on jo rahoitusta, mahdollisesti myös kaupungin rahoitusta. Kaupungin rahoitusosuuksista tehdään päätökset vuosittain hankekohtaisesti.

Yrityksiä houkuttelevaan kaupungin innovatiivisuuteen ja elinvoimaisuuteen liittyviä käynnissä olevia hankkeita ovat Vaasan tiedepuiston kehittäminen, Vaasan energiaklusteriaseman kehittäminen ja Vaasan mediaklusteriaseman kehittäminen. Lisäksi tähän kokonaisuuteen kuuluu koneteknologian osaamisesta kasvua pienille ja keskikokoisille yrityksille tavoitteleva hanke.

Ihmisiä houkuttelevaan kaupungin vastaanottavuuteen ja turvallisuuteen liittyvät suunnitteilla olevat hankeideat koskevat työperäisen Vaasaan muuton edistämistä ja työvoimatarpeita kohtaavien koulutustarpeiden ennakointia.

Vaasan kansainväliseen merikaupunkiprofiiliin liittyviä hankeaihoita ovat Vaasan kulttuurillisen ja historiallisen potentiaalin tuotteistaminen sekä Vaasan kehittäminen logistisena keskuksena, johon sisältyy kaikkien liikennemuotojen edistäminen sekä henkilöiden että tavaroiden kuljettamisessa. Yrityksmyönteisesti toimivaan ja kehittyvään Vaasan kaupunkiorganisaatioon liittyviä kaupungin toteuttamia hankkeita ovat Vaasan elinvoiman kasvattaminen, yritysmönteisyyden kehittäminen sekä kasvu- ja kehityslähtöinen kaavoitus.

Lisäksi idea-asteella on eri kehitysvaiheessa olevia, hankeseminaarien materiaalin perusteella tuotettuja hankeaihoita, joiden toteutus harkitaan tapauskohtaisesti, kun ideat kehittyvät suunnittelu- ja toteutusvaiheisiin. Hankeseminaarien tuotokset ovat liitteissä 3 ja 4.

2.1 Vaasan tiedepuiston kehittämishanke

Hanke	Vaasan tiedepuiston kehittäminen
Strategia-alue	Yrityksiä houkutteleva innovatiivinen ja elinvoimainen Vaasa
Päävas- tuullinen	Merinova
Yhteistyö- kumppanit	Pohjanmaan liitto, Vaasan kaupunki, Vaasan yliopisto, Svenska yrkeshögskolan / NOVIA, VAMK, Hanken, Åbo Akademi i Vasa, VASEK, MediaCity, Muova, Vaasan korkeakoulukonsortio, Vaasan yrittäjät
Toteutus- sen tila	Suunnitteluhanke käynnissä, rahoitussitoumuksia jo olemassa, EAKR-hakemus tehty
Aikaväli	2008 - 2010
Kaupungin rahoitus €/ 3 v	300 000 (EAKR-hak. 200 000)
Sisältö	Tiedepuiston toimintamallin rakentaminen ja käytäntöön saattaminen. Korkeakoulujen t&k-projektitoiminnan edistäminen, yrityshautomon liikeideavolyymien lisääminen, tilaustutkimuksen lisääminen, elinkeinoelämän rahoittamien tutkimusprofessorien lisääminen. Yritysten saaminen mukaan tiedepuiston kehitykseen.
Tavoitteet	Aikataulutavoite, uusia ideoita ja yrityksiä hautomoprosessiin, yhteisiä tutkimushankkeita, tutkimustulosten kaupallistamisaihioita
Mittarit	Toteutusaikataulu, toteutuksen laajuus, kattavuus. Määrälliset tavoitteet hautomoprosessin eri vaiheissa ja t&k-hankkeissa
Taustat, liittymät ja vapaat kommentit (työseminaareista)	Toteuttaa suurten kaupunkiseutujen ohjelmaa, Pohjanmaan maakuntaohjelmaa, Vaasanseudun aluekeskusohjelmaa ja Vaasan seudun innovaatiostrategiaa. Tärkeä koko alueen kannalta, Vaasan kaupungin sitoutuminen ensiarvoisen tärkeää. Merinova koordinoi, konsortio tukee. Tärkeää osaajatuotanto tiedepuistossa. Tukee myös muita elinkeinopoliittisen ohjelman hankkeita. Toimialat ylittävien toimenpiteiden kehittäminen. Vaasan kehittäminen innovatiivisena kaupunkina. Oleellinen osa koko Pohjanmaan innovaatiojärjestelmän kehittämistä. Myös kulttuuriyritystoiminnan kehittäminen.
Ydin- prosessi	Osaamisen vahvistaminen

2.2 Vaasan energiaklusteriaseman kehittämishanke

Hanke	Vaasan energiaklusteriaseman kehittäminen
Strategia-alue	Yrityksiä houkutteleva innovatiivinen ja elinvoimainen Vaasa
Päävastuullinen	Merinova
Yhteistyökumppanit	Useissa osahankkeissa mukana mm: Vaasan energia-instituutti, Vaasan kaupunki, VASEK, Vaasan korkeakoulukonsortio, Vaasan yliopisto, ao. yritykset. L-S UET: Merinova, Prizztech, Jyväskylä Innovation, Hermia, Joensuun tiedepuisto, Posek, RSK, Vaasa, Jyväskylä, Tampere, (Joensuu, Seinäjoki?), EAKR / Satakunnan TE-keskus. FECC: Tekes, Sitra, Teknologiateollisuus, Lahti, Uusimaa, Jyväskylä, Vaasa, Oulu, yritykset
Toteutuksen tila	Osaamiskeskusohjelmakausi käynnissä, osaprojektikohtaiset suunnitelmat tehty, monia rahoitussitoumuksia jo olemassa ja osahankkeita käynnissä
Aikaväli	2008 - 2010
Kaupungin rahoitus €/ 3 v	650 000 (hak. L-S UET: 10000, FECC: 84000)
Sisältö	Vaasan energiaklusterin toimintaedellytysten turvaaminen ja ydinaseman kehittäminen. Vaasan energiainstituutin kehittäminen, Osahankkeet: projektigeneraattori, Toimialatutkimus / energia- ja ympäristöliiketoiminnan tutkimusyksikön perustaminen, biopolttoainelaboratorio VEI. Länsi-Suomen uusiutuvan energian teknologiayritysten verkostot ja ketjut. Finnish Environmental Cluster to China (FECC)
Tavoitteet	Valtakunnallisen energiaklusterin osaamiskeskuksen ydinaseman säilyminen ja vahvistuminen. Energiaklusterin kasvu, kehittämisprojektien toteuttaminen, kansallinen ja kv. tunnettuus, rahoituksellinen omavaraisuus energian toimialatutkimuksessa
Mittarit	Energiaklusterin projektikanta, energia-alan liikevaihto, energiaklusterin liikevaihto, tutkimusvolyyymi, tunnettuus
Taustat, liittymät ja vapaat kommentit (työseminaareista)	Kansallisen osaamiskeskusohjelman energiaklusterin ydinasema ja johtaminen Vaasassa. Kasvava energiaklusterin teollisuus, vahvaa vientiteollisuutta. Energia-ala on yksi Vaasan korkeakoulukonsortion aluestrategian mukaisista aloista -> esim. yhteiset hankkeet, VEI/projektigeneraattori. Energiansäästötekniikan edelläkävijyyden kehittäminen. Matalalämpö, jätevesienergiaa hyötykäyttöön. Miten uusi teknologia vaikuttaa kaavoitukseen, mitä tulee ottaa huomioon, mitä kehittää? Energia-alan liiketoimintayksikkö. Ympäristöosaamisklusterin kehittäminen, vaikea ala, koska ei koulutusta nyt. Biota tankkiin! Jakelu. Pk-yritykset mukaan! Lisää alueen elinkeinoelämän kilpailukykyä. Elinkeinopoliittisen ohjelman suunnitteluprosessissa saatiin useilta toimijoilta monia energiaklusteriin liittyviä hanke-ehdotuksia, jotka yhdistettiin yhteiseksi energiaklusteriaseman kehittämiskokonaisuudeksi.
Ydinprosessi	Osaamisen vahvistaminen

2.3 Vaasan mediaklusteriaseman kehittämishanke

Hanke	Vaasan mediaklusteriaseman kehittäminen
Strategia-alue	Yrityksiä houkutteleva innovatiivinen ja elinvoimainen Vaasa
Päävastuullinen	MediaCity
Yhteistyökumppanit	Pohjanmaan liitto, Merinova, VASEK, Pohjanmaan TE-keskus, Muova, Vaasan korkeakoulukonsortio, Vaasan kaupunki, Högskolestiftelsen i Österbotten, muut säätiöt ja rahastot, ohjelmien kautta mm. KTM/TEM, SM, OPM ja LVM
Toteutuksen tila	Suunnitelma mediaklusterin kehittämiskokonaisuudesta, osahankkeita käynnissä
Aikaväli	2008 - 2012
Kaupungin rahoitus €/ 3 v	100 000
Sisältö	Media-alan osaamiskeskittymän rakentaminen ja aseman nostaminen kansallisessa mediaklusterissa. Media-alan tutkimuksen ja koulutuksen kehittäminen, tutkimusyhteistyön edistäminen, Vaasan media-alan kriittisen massan lisääminen, kansallisen ja kansainvälisen yhteistyön kehittäminen. Kv. tutkijakonferensseja. Median osaamiskeskustoiminta. digitaalisten sisältöjen klusteriohjelma (digibusiness.fi), Jalostamo, Pohjanmaan mediakomissio.
Tavoitteet	Paikallinen media-alan tutkimusyhteistyö, uutta sisältöalan liiketoimintaa, tutkimusta, koulutusta. Digitaalisten sisältöjen klusterin täysjäsenyys 2010
Mittarit	Yhteinen tutkimusprojektivolyymi, alan uudet yritykset ja työpaikat, liikevaihto, henkilökunta, yritysten hankkeet, koulutusohjelmat, väitökset, uudet kehitysohjelmat ja niihin osallistuvat yritykset, digitaalisten sisältöjen klusterin täysjäsenyystavoitteen saavuttaminen
Taustat, liittymät ja vapaat kommentit (työseminareista)	Mediaklusteri on tärkeä kehittämiskohde mm. Pohjanmaan maakuntastrategiassa, Vaasan seudun innovaatiostrategiassa ja Vaasan korkeakoulukonsortion kehittämisstrategiassa. Vaasa on liittännäisjäsen kansalliseen osaamiskeskusohjelmaan kuuluvassa digitaalisten sisältöjen klusteriohjelmassa. Media-ala on yksi korkeakoulukonsortion aluestrategian mukaisista aloista -> yhteistyö media-alalla. Tuotantoalustan rakentaminen ja jatkuvan TV-ohjelma- ja elokuvatuotannon edellytysten rakentaminen Pohjanmaalle. Media-alan kehittäminen. Medusa-hanke. TV- ja elokuvatuotannon kehittäminen. Mainostuotannon kehittäminen, kulttuurielinkeinojen kehittäminen. Mediakomission jatko, Kokonaisuus tärkeä. Mediaklusteriaseman kehittäminen liittyy läheisesti Vaasan tiedepuiston sisällölliseen ja toiminnalliseen kehittämiseen ja palvelee sen sekä koko Vaasan seudun näkyvyyden kehittämistä.
Ydinprosessi	Osaamisen vahvistaminen

2.4 Koneteknologian osaamisesta kasvua pk-yrityksille -hanke

Hanke	Koneteknologian osaamisesta kasvua pk-yrityksille
Strategia-alue	Yrityksiä houkutteleva innovatiivinen ja elinvoimainen Vaasa
Päävastuullinen	VAMK
Yhteistyökumppanit	Vaasan yrittäjät, Rannikko-Pohjanmaan yrittäjät, Vaasan kaupunki, VY, SYH, VAKK, VASEK, Merinova, Muova, MediaCity
Toteutuksen tila	Suunnitelma, esiselvitys tehtynä,
Aikaväli	2008 - 2012
Kaupungin rahoitus €/ 3 v	230 000
Sisältö	Koneteknologiakeskus: innovaatio- ja kehittämissympäristö oppilaitoksille ja yrityksille. Alueen metalliyriyten palvelu uusien automaattioratkaisujen suunnittelussa ja käyttöönotossa. Uuden teknologian käytön opetus. Kärkiyritysvetoinen pk-yritysten kehittäminen, pk-yritysten kasvun edistäminen, alihankintaverkoston yritysten teknologian tason nostaminen. Technobothnia-laboratorion johtamisen ja palvelukonseptin kehittäminen, TB:n johtamismallin, palvelukonseptin ja kustannusjaon selvittäminen, elinkeinoelämän mukaantulo toimintaan, elinkeinoelämän mukaantulo tiedepuistoon.
Tavoitteet	Tarvetta ja kysyntää vastaava palvelutarjonta, projektikannan kasvu, johtamismallin ja palvelukonseptin toimivuus, yritysten mukaantulo, pk-yritysten kasvu, uudet tuotteen ja palvelut, työvoiman saatavuus, yrityksen verkosto
Mittarit	Onnistuneiden palvelutehtävien määrä, pk-yritysten liikevaihto, työpaikkamäärä, tuloskehitys
Taustat, liittymät ja vapaat kommentit (työseminareista)	Paikalliselta kärkiteollisuudelta on saatu hanketta puoltavat lausunnot. Tärkeä osa energiaklusterin kehittämistä. Esiselvityksessä selvitetty laajasti Vaasa-keskeisen energiaklusterin kärkiyrityksiä palvelevien metallitekologian alan alihankkijoiden kehittämistarpeita ja laadittu alustava projektisuunnitelma. Koneteknologian kehittämistavoitteet yhdistettiin elinkeinopoliittisen ohjelman hankkeistuksen suunnitteluprosessissa Technobothnia-laboratorion johtamisen ja toimintamallin kehittämistarpeisiin. Hanke liittyy kiinteästi myös Vaasan tiedepuiston sisällölliseen ja toiminnalliseen kehittämiseen.
Ydinprosessi	Osaamisen vahvistaminen

2.5 Työperäisen Vaasaan muuton edistämishanke

Hanke	Työperäisen Vaasaan muuton edistäminen
Strategia-alue	Ihmisiä houkutteleva vastaanottavainen ja turvallinen Vaasa
Päävastuullinen	Vaasan kaupunki
Yhteistyökumppanit	VASEK, Pohjanmaan TE-keskus, Pohjanmaan liitto, Vaasan yliopisto, Vasa svenska församling, Vaasan yrittäjät, VAMK, Vaasan korkeakoulukonsortio, Vaasan tiedepuisto, Muova
Toteutuksen tila	Alustava suunnitelma, (WasaWorks/VASEK käynnissä)
Aikaväli	2008 - 2010
Kaupungin rahoitus €/ 3 v	200 000
Sisältö	Vaasaan suuntautuvan työperäisen maassa- ja maahanmuuton edistäminen. Maahanmuuttajien integrointihanke, Vaasaan muuttavien (ulko- ja kotimaisten) vastaanotto-ohjelma. Omankielistä materiaalia Vaasasta, asumisesta, asioimisesta ja palveluista Vaasaan asettuville ulkomaisille. Työperäisen lähialueilta Vaasaan muuttamisen edistäminen. "Tervetuloa Vaasaan" -vastaanotto-paketti kaupunkiin muuttaville. Vuokra-asumisen kehittäminen, sosiaalisen asuntotuotannon nykyaikaistaminen
Tavoitteet	Vaasan muuttovoiton kasvattaminen, koti- ja ulkomaisten asukkaiden määrän lisääntyminen. Vaasan houkuttelevuuden lisääntyminen haluttuna muuttokohteena
Mittarit	Muuttovoitto, asukasluku, ulkomaisten työllisyysaste, täytettyjen työpaikkojen määrä
Taustat, liittymät ja vapaat kommentit (työseminaareista)	Tärkeä yhteistyöhanke koko seudulla. Ta till vara språkkunskaper hos invandrare. Hyödynnettävä kansainvälisissä ohjelmissa ulkomaisten kielitaitoa ja kohdemaiden tuntemusta. VAMK kieltenopetus, kotimaisten kielten opetus ulkomaisille. Mötesplatser för invandrare. Tärkeä kokonaisuus. Perheiden vastaanottokyvyn kehittämishanke. Miten pysäyttää maassamuuttovirrat Vaasaan? Muutto maakunnasta, Suomesta, ulkomailta. Rekisterit lähtijöistä. Potentiaalisten tulijoiden ja vaasalaisten työnantajien kohtaamiset, kaupungin järjestettävä tutustumismatkoja, rannikkoseudun lähimaassamuutto, maaseudun muorit = työvoimareservi tietoisiksi mahdollisuuksista, potentiaali noin 10 000, koti lähellä, kielitaito -> sopeutuminen. "Työllisty Pohjanmaalla/Vaasassa" -kampanja. Liitety VASEKin WasaWorks-hankkeeseen.
Ydinprosessi	Hyvinvoinnin edistäminen

2.6 Osaavan työvoiman Vaasa -hanke

Hanke	Osaavan työvoiman Vaasa -hanke
Strategia-alue	Ihmisiä houkutteleva vastaanottavainen ja turvallinen Vaasa
Päävastuullinen	Vaasan kaupunki
Yhteistyökumppanit	Vaasan kaupunki, Vaasan yrittäjät, VASEK, Vaasan yliopisto
Toteutuksen tila	Alustava suunnitelma
Aikaväli	2008 - 2010
Kaupungin rahoitus €/ 3 v	50 000
Sisältö	Alueen yritysten uusien osaamistarpeiden selvittäminen. Uusien koulutustarpeiden saattaminen paikallisiin koulutusohjelmiin. Toisen asteen opetuksen sisällön kehittäminen vastaamaan Vaasan tulevaisuuden haasteisiin. Paikallisten osaamistarpeiden huomiointi kaikkien kouluasteiden opetussisältöjen kehittämisessä.
Tavoitteet	Koulutustarjonnan ja työvoimatarpeiden kohtaaminen, vaasalaisien koulutuspaikkojen houkuttelevuus
Mittarit	Valmistuneiden työllistymisaste paikkakunnalle, hakijamäärät vaasalaisiin oppilaitoksiin
Taustat, liittymät ja vapaat kommentit (työseminareista)	Esimerkiksi erikoiskaupan alan osaajien tarve kasvaa Vaasassa. Koulutussisältöjen muuttaminen vastaamaan tarpeita ja muutoksia. Megatrendien huomioonottaminen. Opettajille yrittäjyyskasvatusohjelma. Koulutetaanko oikeita ihmisiä ja sisältöjä? Työelämän ja opetussisältöjen synkronointi vastaamaan paikallisiin vaatimuksiin. Mahdollistaa elinkeinoelämän kehittämisen. Työkäisten määrä ohittaa lakipisteensä. Sekä määrä että laatu. Työvoima saataavuus + pysyvyys. Kulttuurielinkeinojen kehittäminen. Osaamiselvitys rekrytointihankkeissa. Työvoiman viihtyvyysprojekti. Naistyöpaikkakehityksen turvaaminen. Puolisoille töitä. Työpaikkojen osaamistarpeet hyvin kohtaava koulutus houkuttelee Vaasaan motivoituneita opiskelijoita. Energiaklusterin ja mediaklusterin erityisosaamistarpeet
Ydinprosessi	Osaamisen vahvistaminen

2.7 Vaasan kulttuurillisen ja historiallisen potentiaalin tuotteistamis-hanke

Hanke	Vaasan kulttuurillisen ja historiallisen potentiaalin tuotteistaminen
Strategia-alue	Kansainvälinen merikaupunki Vaasa
Päävas-tuullinen	Vaasan kaupunki
Yhteistyö-kumppanit	Vaasan kaupunki, Vaasan yliopisto, VASEK, VAMK, Vaasan yrittäjät, Muova/Creativelab, Vasa svenska församling, MediaCity. Pro Arbitus - säätiö, Svenska yrkeshögskolan, Svenska yrkesinstitutet, Vanhan Vaasan asukas yhdistys, Vanhan Vaasan historiallinen yhdistys, Österbot-tens fornforskningskällskap
Toteutus-ten tila	Alustava suunnitelma, (Vanhan Vaasan ja kasarmin kulttuurikeskuksen kehittämisestä erillissuunnitelma tehtynä)
Aikaväli	2009 - 2010
Kaupungin rahoitus €/ 3 v	400 000 (/ 2 v.)
Sisältö	Vaasan kehittäminen matkailukohteena. Saariston ja merellisyyden markkinointihanke. Vanhan Vaasan ja kasarmin kulttuurikeskuksen kehittämisprojekti. Vuosittain toistuvien tapahtumien kehittäminen. Energia- ja mediaklusterien houkuttelevuuden hyödyntäminen matkailun kehittämisessä. Eri liikennemuotojen risteyspaikkana toimimisen hyödyntäminen matkailun hyväksi. Monien kulttuurien kohtaamispaikka. Ulko-maisten opiskelijoiden vanhemmat, liikematkustajien perheet ym. kohde-ryhminä. Vaasassa käymisestä, toistuvasta palaamisesta ja Vaasaan asettumisesta muodostuvan ketjun vahvistaminen.
Tavoitteet	Matkailijoiden määrä ja määrän lisääntyminen, ensikertalaisten, palaaji-en ja asettuvien määrän lisääntyminen
Mittarit	Hotelliyöpymisten määrä; Vaasassa pysähtyvien risteilylaivojen määrä; lento-, laiva-, juna- ja bussivuorojen määrä, matkailukohteiden kävijä-määrät
Taustat, liittymät ja vapaat kommentit (työseminaareista)	Tuotteistaminen eri toimijoiden välillä + mm. matkamauistot, palveluiden kehittäminen, vierassatama vieraileville veneilijöille vrt. Uumaja, histori-allisten kulttuuriympäristöjen matkailutuotteet, Vaasan kaupungin ulko-asun tuotteistaminen matkailukohteena. Satama risteilijöille. Binda ut paketresorna till Mellan-Europa. Ranta-alueet parempaan virkistyskäyt-töön. Tärkeä, osajien koulutus. Sisäsaariston reititys. Elämyksiä! Li-sääntyvä vapaa-aika + turistit. Maailmanperintöstatuksen hyödyntämi-nen (osa 120 000 asukkaan kaupunkia). Miten merelle pääsee? Vaasa historiallisesti vanha kaupunki, jolla on ikää, kaupunkirakennetta, toi-minnallista historiaa (raha, sähkö, kirjasto, tekniikan koulutus). Tuotteis-tus: 1. Varuskunta-alue kulttuurikeskukseksi, 2. Vanhan Vaasan rauniot. Mikä tekee Vaasasta historiallisen kulttuurikaupungin? Vaasa-brändi. Kulttuurihistoria = Vaasan vahvuus. Mitä voi tuotteistaa ja myydä? Maa-ilmanperintösaaristo. Wärtsilä ym. nyt, entä 30 vuoden päästä success storyt?
Ydin-prosessi	Kaupunkiympäristön luominen ja vaaliminen

2.8 Vaasan kehittäminen logistisena keskuksena -hanke

Hanke	Vaasan kehittäminen logistisena keskuksena
Strategia-alue	Kansainvälinen merikaupunki Vaasa
Päävastuullinen	Vaasan kaupunki
Yhteistyökumppanit	Vaasan yliopisto, Vaasan yrittäjät, VAMK, VASEK, Pohjanmaan liitto, MediaCity, Vaasan tiedepuisto, Finnavia, seudun kunnat
Toteutuksen tila	Alustava suunnitelma, erillissuunnitelmia
Aikaväli	2008 - 2010
Kaupungin rahoitus €/3 v	600 000
Sisältö	Vaasan monipuolisten liikenneyhteyksien ja logistiikan kehittäminen. Merenkurkun yhteyden kehittäminen (laiva, silta, tunneli). Vaasan kehittäminen helposti saavutettavana eri liikennemuotoja yhdistävänä logistisena keskuksena. Lentologistiikan kehittäminen, lentorahtitoiminta, Cargo Apron Vaasa Oy. Vaasan radan sähköistäminen
Tavoitteet	Vaasa - Seinäjoki -rautatien sähköistäminen, lentorahdin lisääntyminen, eri liikennemuotojen matkustaja- ja tavaramäärien lisääntyminen
Mittarit	Radan sähköistysaikataulu, matkustaja- ja tavaraliikennevolyymit
Taustat, liittymät ja vapaat kommentit (työseminareista)	Monipuolisuus tärkeää eikä yksi suunta. Sähkörata, julkinen liikenne kaupungin sisällä. Tulevaisuudessa yhä tärkeämpi kilpailuvaltti yritysten/elinkeinoelämän sijoittumispäätöksissä. Kaupunki toimii koordinaattorina sekä luo toimintaedellytyksiä. Kaupunkisuunnittelun pitää olla mukana liikenneyhteyksiä kehitettäessä. Yrityksille tärkeä. Opiskelijoiden tarpeet. Lisääntyvä vapaa-aika. Bussiyhteydet kuntoon, myös lähiyhteydet, biobussit -> esimerkillinen edelläkävijä. Vaasan kehittäminen Sisä-Suomen siltana Eurooppaan. Ruotsin Botniabanan pikayhteyksien hyödyntäminen Merenkurkun yhteyksiä kehittämällä. Mitä muilla ei ole? Merenkurkun yhteydet 3F: flyg, färja, fast förb. Kaikki tämä tärkeää. Kulttuurielinkeinojen kehittäminen. Projekti, joka myisi osakkeita siltaan yksityisille ja yrityksille, oikeuttaa n kpl ajoon sillalla, myyntialue Pietari - Norja. Toimiva (miehellään lento-)yhteys pohjoismaisen yhteistyön elinehto. Rannikon rautatieyhteys Kokkola - Turku elvyttäisi koko länsirannikon. Ruotsin omat tarpeet Merenkurkun yli ja Venäjälle
Ydinprosessi	Kaupunkiympäristön luominen ja vaaliminen

2.9 Elinvoimainen kasvava Vaasa -hanke

Hanke	Elinvoimainen kasvava Vaasa
Strategia-alue	Yritysmuotoisesti toimiva ja kehittyvä Vaasan kaupunkiorganisaatio
Päävastuullinen	Vaasan kaupunki
Yhteistyökumppanit	Vaasan seudun kunnat, Vaasan yrittäjät, Vaasan yliopisto, VA-SEK, Vaasan kauppakamari, Vasa svenska församling
Toteutuksen tila	Käynnissä
Aikaväli	2008 - 2010
Kaupungin rahoitus €/ 3 v	50 000
Sisältö	PARAS-hankkeen kautta toteutus. Kuntarakennemuutoksen vauhdittaminen. Tonttutuotannon edistäminen. Vaasalaisuuteen kannustusprojekti. Saaristokaupunki. Asuin- ja liiketoimintarakentamisen edistäminen. Vaasan kasvu ja kehitys yhdessä lähiympäristönsä kanssa, mm. kaavoitus, asuminen, joukkoliikenne, palvelut eri kielillä, rakentamisen ohjaus, tasapainoinen kaupunkimaaseutukehitys. Kansallisena kaupunkikeskuksena kehittyminen
Tavoitteet	Työssäkäyntialueen kokoisen 120 000 asukkaan kunnan aikaansaaminen. Vaasan säilyminen Suomen suurimpien kaupunkiseutujen joukossa, seutukohtaiset tavoitteet
Mittarit	Kuntaliitosten toteutuminen, asukasluku, maa-ala, taloudelliset mittarit, bkt, Vaasan sijoitus Suomen suurimpien kaupunkien joukossa, seutukohtaiset mittarit
Taustat, liittymät ja vapaat kommentit (työseminareista)	Ratkaisee seutusuunnittelun ongelmia ja yhdistää toiminnallisen kaupunkialueen. Yhteisten palvelujen kehittäminen. Pieni ei pärjää. Työpaikkoja oltava aidosti tarjolla, jos halutaan, että Vaasalla vetovoimaa + valmistuneiden alueelle jääminen. Kuntakoon kasvattaminen yli 100 000 asukkaaseen. Tosi tärkeää. Konsepti, jolla naapurit mukaan, tärkeä! Naapurikuntien houkuttelu yhteistyöhön. Yhteistyötarjoukset, ICT osv. Tonttuyhteistyö liiketonteissa. Muuten jäädään muiden keskusten jalkoihin. Ainoa keino kasvaa. Kaksoiskaupunki (Vaasa-Uumaja, Vaasa-Seinäjoki, Vaasa-Mustasaari). Monipuolista asumista -> työvoimaa. Valmistaa myytävää yrityksille. Liittyy myös muuttajiin ("Vaasa-kortti"). Kulttuurielinkeinojen kehittäminen. Saaristo helposti saavutettavaksi. Houkuttelu - aito merikaupunki. Vasa - Umeå, Merenkurkun liikenne. Flygtrafik öst - väst, St. Petersburg - Vasa - Umeå - Trondheim. Yhteistyökyky esiin. A ja O.
Ydinprosessi	Elinvoiman vahvistaminen

2.10 Yritysmuönteinen Vaasa -hanke

Hanke	Yritysmuönteinen Vaasa
Strategia-alue	Yritysmuönteisesti toimiva ja kehittyvä Vaasan kaupunkiorgani- saatio
Päävas- tuullinen	Vaasan kaupunki
Yhteistyö- kumppanit	Vaasan yrittäjät, ao yritykset, Vaasan kauppakamari, VASEK, Me- rinova, Vaasan korkeakoulukonsortio, Pohjanmaan liitto, Pohjan- maan TE-keskus
Toteutuk- sen tila	Käynnissä
Aikaväli	2008 - 2010
Kaupungin rahoitus €/ 3 v	50 000
Sisältö	Toimintatapa tehdä yhdessä yrittäjien ja yritysjärjestöjen kanssa. Ympäristöanalyysi, megatrendit, uudet tarvittavat toimenpiteen ja hankkeet. Yrittäjien kuulemista. Ulkoistus, ostopalvelut, omistaja- politiikka. Ohjelmallinen elinkeinopolitiikka. Elinkeino- poliittisen oh- jelman hanketoteutus ja seuranta. Elinkeinostrategian jalkautus laatimalla toimialakohtaisia osastrategioita ja niiden toteutusoh- jelmia, esimerkkinä matkailustrategia.
Tavoitteet	Strategisen ja operatiivisen tason tavoitteet elinkeinopoliittisen oh- jelman 2020 mukaan
Mittarit	Kaupungin strategian osa-aluekohtaiset ja hankekohtaiset mittarit
Taustat, liittymät ja vapaat kommentit (työsemin- naareista)	Miten kehittyä entistä paremmaksi? Myös mitataan, brändi. Uskot- tavuutta yrittäjämäisesti toimimalla. Nopealiikkeisyys, toiminnan nopeus, 7 000 henkilön organisaatio. Elinkeino- poliittisen oh- jelman hankkeistus ja seuranta, vuosittain päivitettävä, päivitys, nettiso- vellus, avoimuus, läpinäkyvyys. Yhdessä tekeminen.
Ydin- prosessi	Elinvoiman vahvistaminen

2.11 Vaasan kasvu- ja kehityslähtöinen kaavoitus -hanke

Hanke	Vaasan kasvu- ja kehityslähtöinen kaavoitus
Strategia-alue	Yritysmuotoisesti toimiva ja kehittyvä Vaasan kaupunkiorganisaatio
Päävastuullinen	Vaasan kaupunki
Yhteistyökumppanit	Ao yritykset, Vaasan yrittäjät, Pohjanmaan liitto, Vaasan kauppa-kamari
Toteutuksen tila	Käynnissä, rakenne ja yleissuunnitelma tehty 2007
Aikaväli	2008 - 2010
Kaupungin rahoitus €/3 v	3 200 000
Sisältö	Liiketoiminnan, teollisuuden, kaupan ja asumisen kasvun mahdollistava kaavoitus. Vaasan laatukäytävähanke: Vaasan yrityspuistojen kehittäminen, laatukäytävän liike- ja yritystoimitilarajonnan kehittäminen. Pk-park Långskogen, Laajametsän yritysalue
Tavoitteet	Aikataulutavoite, kaavoitus, toimitilarakentaminen, sijoittuvien yritysten määrä, työpaikkamäärä
Mittarit	Toteutusaikataulu, toteutuksen laajuus, kaavoituksen nopeus, toimivuus ja tarpeiden kohtaavuus
Taustat, liittymät ja vapaat kommentit (työseminareista)	Kaavoitus keskeinen ohjaava osapuoli laatukäytävähankkeen strukturoinnissa, fyysiset puitteet yritystoiminnalle. Kehittämällä yrityspuistoja myös matalasuhdanteen aikana luodaan toimintavarmuutta, joustavuutta sekä pystytään vastaamaan nopeasti liike-elämän tarpeisiin, yhteistyö Mustasaaren kanssa (Fågelberg, Vikby)
Ydinprosessi	Kaupunkiympäristön luominen ja vaaliminen

3 VAASAN ELINKEINOPOLIITTISEN OHJELMAN 2020 SEURANTA

Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman 2020 seuranta järjestetään vuosittain toistuvaksi itseään korjaavaksi prosessiksi, jossa mitataan ja seurataan ohjelman tavoitteiden toteutumista kahdella tasolla: strategisella ja operatiivisella. Strategisella tasolla seurataan sitä, kuinka elinkeinopoliittinen ohjelma toteuttaa kaupungin strategian neljän osa-alueen tavoitteita. Operatiivisella tasolla seurataan projektikohtaisten tavoitteiden toteutumista sekä vuositasolla että projektikohtaisesti projektien omien aikataulujen mukaan.

Mittareiden seurannassa hyödynnetään Vaasan kaupunkisuunnittelun tuottamaa tilastotietoa. Seurannassa noudatetaan useita mittareita suosivaa käytäntöä, jolloin saadaan monipuolista tietoa tavoitteiden saavuttamisesta ja voidaan pitkällä aikavälillä seurata myös eri mittareiden hyvyttä seurattavien tietojen kuvaamisessa.

3.1 Elinkeinopoliittisen ohjelman mittarit

Taulukossa 2 esitetään Vaasan kaupungin strategian osa-alueiden mittarit ja tavoitteet järjestettyinä elinkeinopoliittisen ohjelman kannalta toimivaan järjestykseen. Yritysten houkuttelevuus on elinkeinopoliittisen ohjelman kärkitavoite. Se on lähellä ihmisten houkuttelemisessa onnistumista. Kansainväliseksi merikaupungiksi profiloituminen on tärkeä strategisen tason väline sekä yritysten että ihmisten houkuttelemisessa Vaasaan. Käytännön toiminnan tasolla kaikkia kolmea edellä mainittua tavoitetta palvelee yrityslähtöisesti ja myönteisesti toimiva kaupunkiorganisaatio.

Hyvänä yrityskaupunkina menestymistä kuvaavia mittareita ovat kaupungissa sijaitsevien työpaikkojen lukumäärä, yritysten lukumäärä, yritysten liikevaihto, viennin määrä ja viennin osuus teollisen tuotannon bruttoarvosta. Ihmisiä houkuttelevana kaupunkina menestymistä kuvaavat parhaiten kaupungin väkiluku ja sijoitus väkiluvun mukaan Suomen suurimpien kaupunkien joukossa. Näiden lisäksi esimerkiksi asukkaiden työssä menestymistä kuvaava bruttokansantuote henkilöä kohti tai sen mukaan määräytyvä sijoitus suurimpien kaupunkien joukossa, opiskelijoiden lukumäärä, ulkomaisten lukumäärä ja muuttovoitto kuvaavat sitä, kuinka Vaasa onnistuu houkuttelemaan ihmisiä.

Niistä mittareista, joiden nykyinen arvo on tiedossa ja jo nykyisin tuotettuna esitetään sekä nykyiset arvot että vuoteen 2020 mennessä saavutettaviksi asetetut tavoitteet. Muut strategiset tavoitteet ja niiden mittarit ovat ehdotuksia, joiden seuranta vaatii uusien tietojen tuottamista tai muokkaamista nykyisestä seuranta-aineistosta.

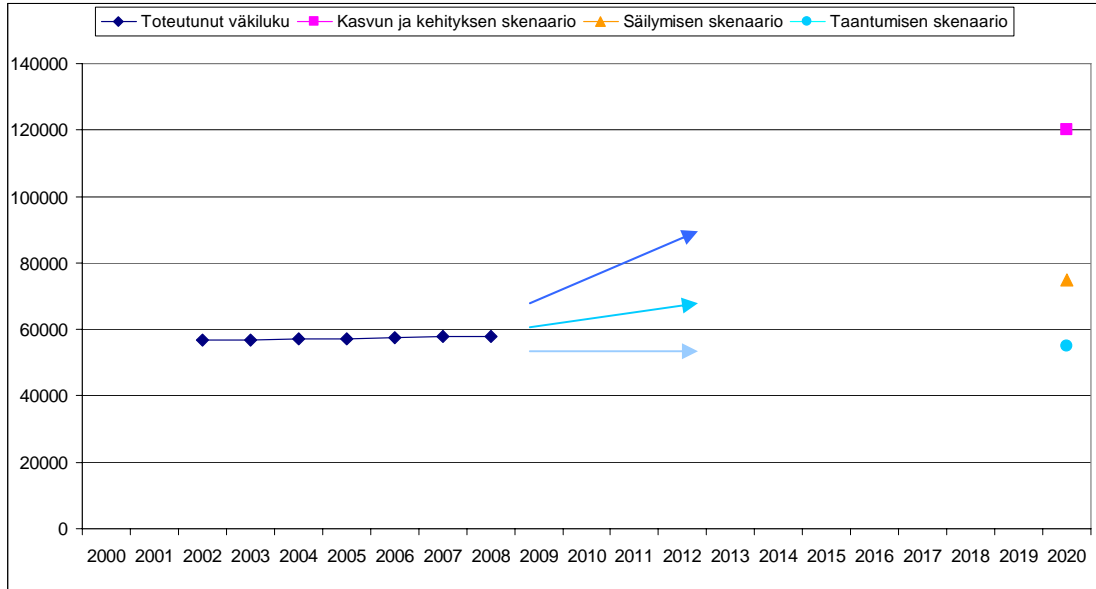
Taulukko 2. Strategisen tason mittarit ja tavoitteet

KAUPUNGIN STRATEGIAN OSA-ALUE / STRATEGI-NEN TAVOITE	MITTARIT	ARVO NYT (2007 tai tuorein tieto)	TAVOITE 2020
HYVÄ KAUPUNKI YRITYKSILLE yrittäjiä houkutteleva innovatiivinen ja elinvoimainen Vaasa			
Yritysten työllistävyys	Työpaikkojen määrä	48 091 (2005)	55 000
Yritysten menestymisen	Yritysten liikevaihto		
Kaupungin yritysvoima	Yritysten lukumäärä		
Yritysten menestymisen	Viennin osuus teollisen tuotannon bruttoarvosta, sijoitus suurimpien kaupunkien joukossa	1.	1.
Yritysten kansainvälinen menestyminen	Vienti		
Yritysten tuottavuus	Tuotannon arvonlisäys asukasta kohti, sijoitus suurimpien kaupunkien joukossa		
HYVÄ KAUPUNKI IHMISILLE ihmisiä houkutteleva vastaanottavainen ja turvallinen Vaasa			
Kaupungin asukasvoima	Kaupungin väkiluku	57 998 (2007)	120 000
Kaupungin opiskelijavoima	Opiskelijoiden määrä, yliopisto- ja amk-opiskelijat	13 053 (v. 2004)	
Kaupungin maahanmuuttovoima	Ulkomaan kansalaisten määrä, (vieraskielisten määrä)	2 433, (2 795)	4 000, (4 400)
Menestyminen kaupunkien kasvukilvassa	Sijoitus kaupunkien väkiluvun mukaan	13. (2007)	7.
Asukkaiden vastaanotuskyky	Asuntokanta	32 649	65 000
Asukkaiden taloudellinen menestyminen	bkt/hlö, sijoitus seutukuntien joukossa	4.	2.
Asukkaiden työllistyvyys	Työllisten osuus asukkaista seudulla, sijoitus aluekeskusten joukossa	3.	2.
Asukkaiden työllistyvyys	taloudellinen huoltosuhde	1,3	alle 1,2
Yrittäjyyteen kannustavuus	Yrittäjien osuus väestöstä, seudun sijoitus aluekeskusohjelmaseutujen joukossa	4.	1.
Yrittäjyyteen kannustavuus	Yrittäjien lukumäärä		

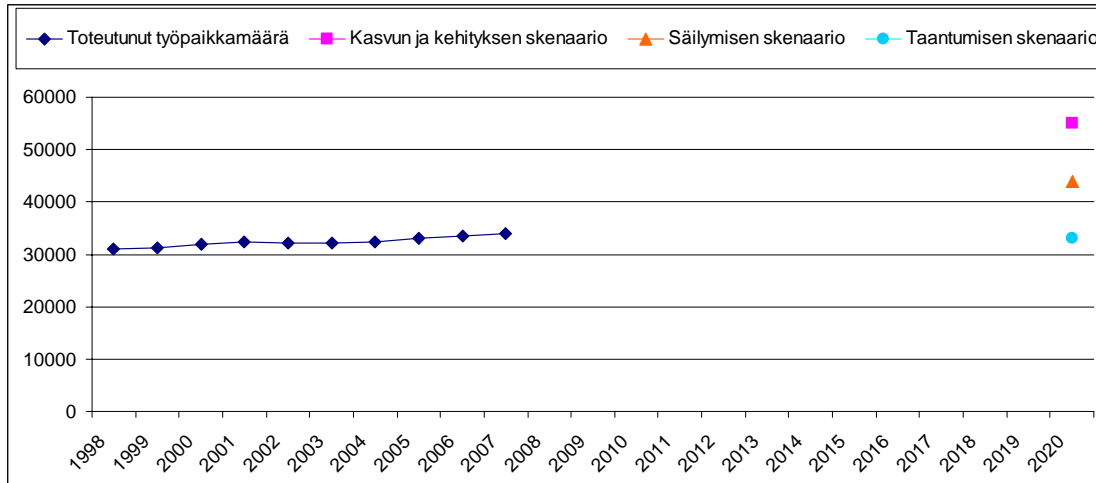
HYVÄ KAUPUNKIPROFIILI			
kansainvälisestä kulttuurista ja osaamisesta tunnettu merikaupunki			
Vaasa			
Kaupungin matkailija- vetovoima	Matkailijoiden määrä	132 000 (2006)	180 000
Kaupungin matkailija- vetovoima	Hotelliyöpymisten määrä	276 386 (2007)	400 000
Kaupungin logistinen vilkkaus	Lentoliikenteen matkustaja- määrä, (josta ulkomaanmat- kustajia)	321 918 (108 095)	450 000 (150 000)
Kaupungin logistinen vilkkaus	Lentorahti	1026 tn	2000 tn
Kaupungin logistinen vilkkaus	Rautatierahti (lähtevä + saa- puva)	100 000 tn	200 000 tn
Kaupungin logistinen vilkkaus	Laivaliikenne, matkustajat, tavara, alusliikenne	75 542 1 480 565 tn 571 kpl	150 000 2 900 000 tn 1 000 tn
Kaupungin logistinen vilkkaus	Linja-autoliikenne, matkaliput, kuukausikortit, tavara	11 200 kpl 7 500 kpl 220 000 kpl	20 000 kpl 14 000 kpl 380 000 kpl
Kaupungin kulttuurive- toivoima	Kulttuuritarjonta ja -kysyntä, tapahtumat ja niissä kävijät, esim. Wasalandia + Tropi- clandia	295 000 (2007)	450 000
Kv. kongressivetovoima	Kansainväliset kongressit	21	35
Kansainvälisyys	Kaupungissa puhuttujen eri kielten määrä	55 (2008)	60
Kansainvälisyys	Kaupungissa asuvien eri kan- salaisuuksien määrä	67 (2008)	80
Kansainvälisyys	Vieraskielisten lukumäärä	2544 (2006)	6000
HYVÄ KAUPUNKIORGANISAATIO			
yrittämyönteisesti toimiva kaupunkiorganisaatio			
Työssäkäyntialueen tasapainoisuus	Työpaikkaomavaraisuus	130 %	100 %
Asukasvastaanottavuus	Asuntotonttitarjonta, kpl/vuosi		250
Asukasvastaanottavuus	Asuntotuotanto	313	1 000
Yritysvastaanottavuus	Yritystonttitarjonta, m ² /vuosi		

Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman 2020 strategisen tason tavoitteiden toteutumista seurataan käyttämällä mittareina esimerkiksi Vaasan väkiluvun ja työpaikkamäärän kehitystä. Niitä seurataan vuositasolla suhteessa kolmeen vaihtoehtoiseen tulevaisuuden skenaarioon, jotka ovat kasvun ja kehityksen

skenaario, säilymisen skenaario ja taantumisen skenaario. Kasvun ja kehityksen skenaariossa Vaasan väkilukutavoite vuodelle 2020 on 120 000 asukasta ja työpaikkatavoite 55 000 työpaikkaa. Sekä väestö- että työpaikkakehityksen tähänastisen suunnan on käännettävä selvästi nykyistä ylemmäksi, jotta taantumisen skenaariota kohti osoittavasta suunnasta päästään kohti säilymisen tai kasvun ja kehityksen skenaariota.

Kuva 2. Vaasan väkiluvun kehityksen seuranta suhteessa vaihtoehtoisiiin tulevaisuuden skenaarioihin

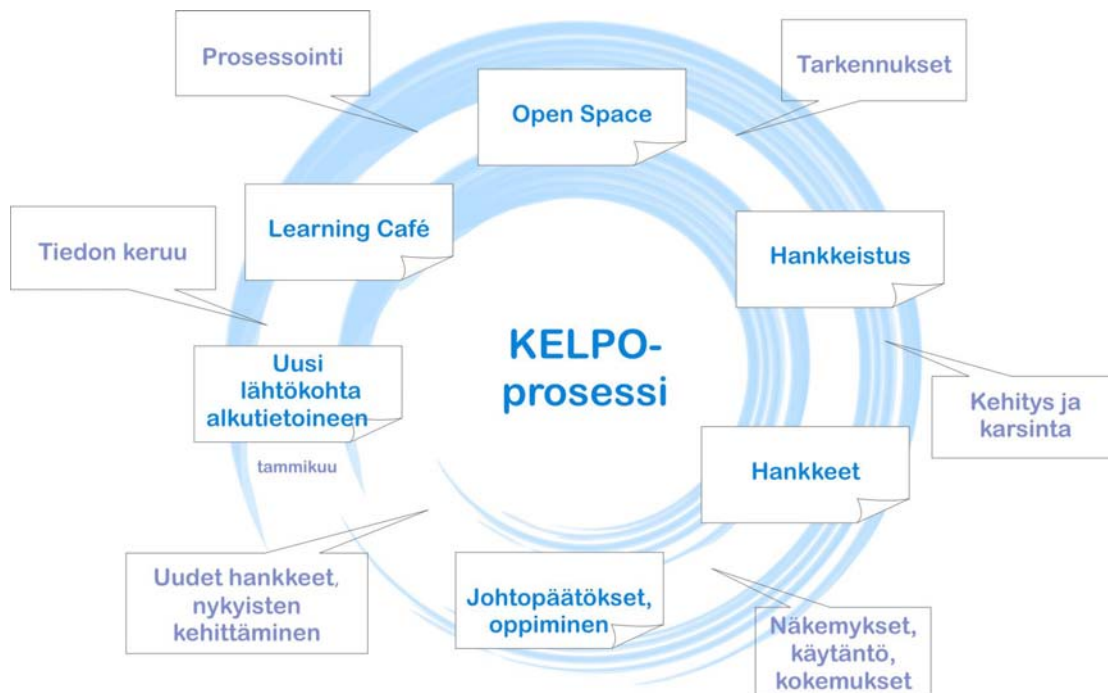

Kuva 3. Vaasan työpaikkamäärän kehitys suhteessa vaihtoehtoisiiin tulevaisuuden skenaarioihin

Operatiivisen projektitason mittarit ja tavoitteet esitetään projektisuunnitelmissa. Projektisuunnitelmista ilmenee myös, mitä kaupungin strategian osalueiden mukaisia tavoitteita projektit täyttävät.

3.2 Elinkeinopoliittinen ohjelmaprosessi

Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman toteutus on hankkeistuksen ja seurannan vaiheista koostuva prosessi, joka esitetään kuvassa 4. Suuri osa elinkeinopoliittisen ohjelman toteutustyöstä tehdään kaupungin resurssein kaupungin organisaatiossa. Käsillä olevassa elinkeinopoliittisen ohjelman 2020 hankkeistussuunnitelmassa keskitytään erityisesti niihin hankkeisiin, joiden toteutuksessa on kaupungin lisäksi mukana myös muita toimijoita.

Kuva 4. Elinkeinopoliittinen eli KELPO-prosessi

Taulukossa 3 kuvataan prosessin vaiheiden sisältö ja keskinäinen ajoitus. Elinkeinopoliittinen ohjelmaprosessi toteutetaan kolmen vuoden jaksoissa. Osittain jo käynnistyneistä hankkeista koostuva ensimmäinen jakso käsittää vuodet 2008 - 2010 ja seuraava jakso vuodet 2011 - 2013.

Alkuvuoden 2008 aikana on tuotettu ensimmäisen kolmen vuoden jakson hankesalkku ja aloitettu jo resursoitujen hankkeiden toteutus. Hanketoteutukset jatkuvat koko jakson ajan. Seuranta-aineistoa ryhdytään kokoamaan vuoden 2009 aikana. Syksyllä 2009 pidetään myös kausiseminaari, jossa esitellään ensimmäisen ohjelmakauden tuloksia ja toiselle ohjelmakaudelle suunniteltuja uusia hankeaihoita.

Taulukko 3. KELPO-prosessin vaiheet 2008 - 2010

KELPO- vaihe	Sisältö	10-12/2007	1-3/2008	4-6/2008	7-9/2008	10-12/2008	1-3/2009	4-6/2009	7-9/2009	10-12/2009	1-3/2010	4-6/2010	7-9/2010	10-12/2010
		Learning Café -seminaari	Uusien hankeideoiden tuottaminen	x								x		
Työstö	Learning Café -aineiston työstäminen, hankeideoiden ryhmittely ja jalostaminen hankeaihioksi	x								x				
Open Space -seminaari	Hankeaihioiden sisältökehitys, mittarit ja verkostointi	x								x				
Työstö	Open Space -aineiston työstäminen hankesalkkuehdotukseksi		x								x			
Hankeistus	Hankesalkun kokoaminen, projektointi		x	x							x	x		
Hankesalkku	Hankesalkkuesitys			x									x	
Resursointi	Kaupungin budjettikäsittely					x				x				x
Päätös	Uusista hanketoteutuksista päättäminen					x								x
Hanketoteutukset	Hankesuunnitelmien mukaan		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Seuranta	Seuranta-aineiston kokoaminen ja työstäminen						x	x	x	x				
Kausiseminaari	Käynnissä olevien ja päättyneiden hankkeiden seurantalosten sekä uusien hankeaihioiden esittely											x		
Strategian toiminnallistaminen	Toimintokohtaisten strategioiden ja toimenpideohjelmien tuottaminen			x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	- esim. matkailustrategia			x	x	x								

Vuoden 2008 toisella puoliskolla aloitetaan myös elinkeinopoliittisen ohjelman 2020 strategiatyön käytäntöön saattaminen elinkeinopoliittikan kannalta keskeisillä toteutusaloilla laatimalla toiminta-aluekohtaisia strategioita sekä niiden toteutus- ja seurantasuunnitelmia. Esimerkiksi matkailustrategian laatiminen

on aloitettu kesäkuussa 2008 paikallisista matkailualan keskeisistä toimijoista koostuvan matkailun johtoryhmän johdolla.

3.3 Elinkeinopoliittisen ohjelman 2020 toimeenpano 2008 - 2010

Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman 2020 lähtötilanne, hankkeet ja tavoitteet esitetään taulukossa 4. Nykytilanteessa on taantumisen vaaraa, säilymisen näkymiä sekä kasvun ja kehityksen mahdollisuuksia. Vuosina 2008 - 2010 kehittämishankkeina toteutettavien toimenpiteiden tavoitteita ovat taantumisen välttäminen, vähintään säilymisen varmistaminen ja erityisesti kasvun ja kehityksen tavoittelemine.

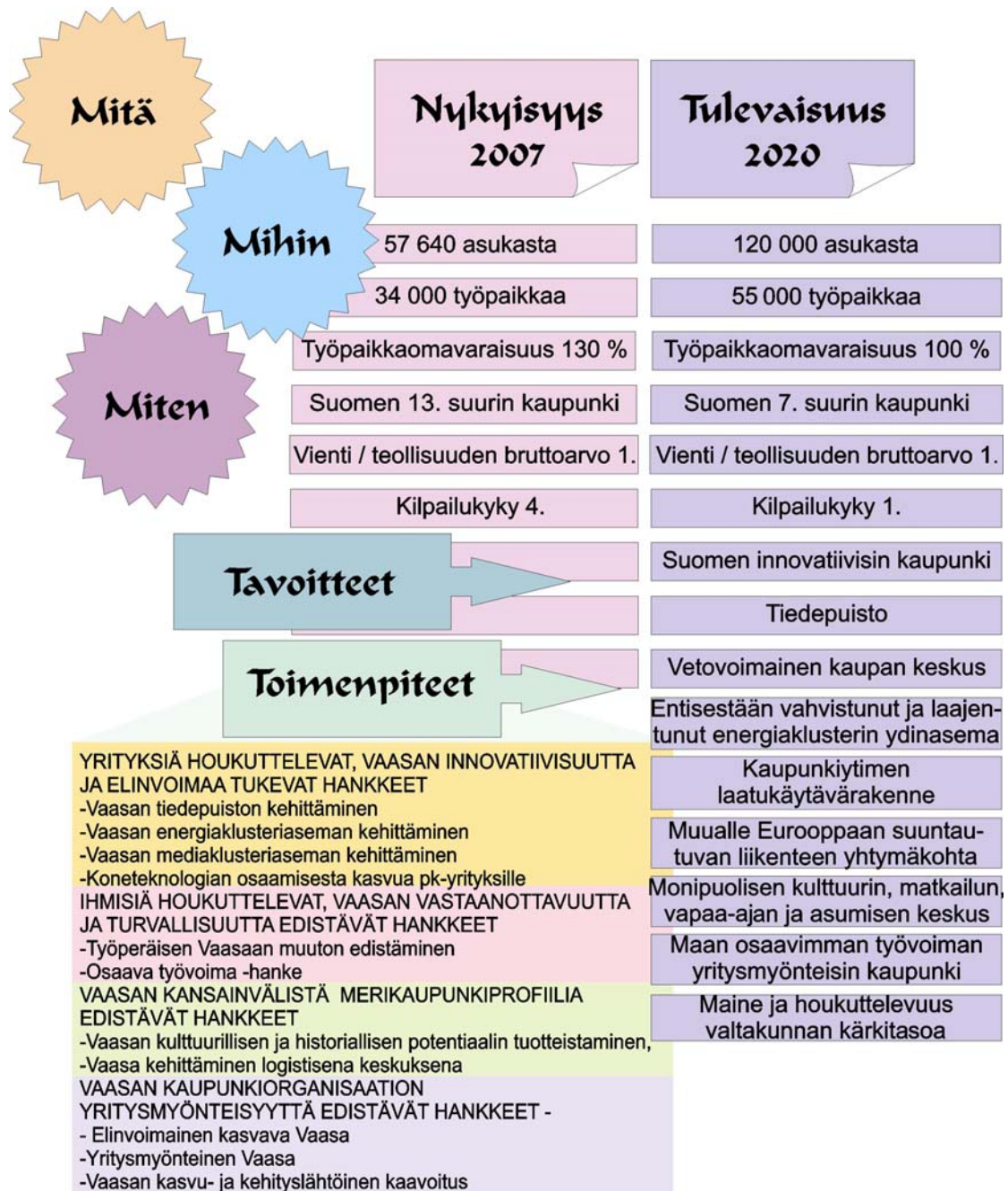
Kasvun ja kehityksen skenaarion toteutumista tavoitellaan kaupungin strategian osa-aluekohtaisten kehittämishankkeiden avulla. Hankkeiden onnistumista seurataan strategisen tason ja hankekohtaisten mittarien avulla. Tavoitteiden toteutumista seurataan suhteessa taantumisen, säilymisen ja kasvun ja kehityksen skenarioihin.

Ensimmäisen kehittämishankejakson 2008 - 2010 lopulla suunnitellaan seuraavan kehittämissajakson 2011 - 2013 hankkeistus ja hanketoteutus silloin päättyvien ensimmäisen jakson hankkeiden kokemusten ja ilmenevien uusien tarpeiden pohjalta.

Taulukko 4. Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman 2020 lähtötilanne, hankkeet ja tavoitteet

Nykyisyys 2007	Toimenpiteet 2008 - 2010	Tulevaisuus 2020
Ollaanko taantumisen, säilymisen vai kasvun ja kehityksen skenaarioon johtavan kehityksen alussa?	Kuinka vältetään taantuminen, varmistetaan vähintään säilyminen ja saavutetaan kasvu ja kehitys?	Kasvun ja kehityksen skenaarion toteuttaminen
LÄHTÖTILANNE	HANKKEET	TAVOITTEET
<ul style="list-style-type: none"> - 57 998 asukasta - 34 000 työpaikkaa - Työpaikkaomavaraisuus 130 % - Suomen 13. suurin kaupunki - Vienti / teollisen tuotannon bruttoarvo, 1. sija - Kilpailukyky, 4. sija - Innovatiivisuutta tavoitellaan - Tiedepuisto suunnitteilla - Kasvava kaupan ala - Energiaklusterin vahva asema - Laatuikäytävä suunnitteilla - Kaikkien liikenne- muotojen kohtauspaikka luo logistiikan mahdollisuuksia - Monipuoliset viihtymismahdollisuudet ovat hyvä kehittämispotentiaali - Koulutus tarjoaa osaamisen kehittämismahdollisuuksia - Maineessa ja houkuttelevuudessa on kehittämismahdollisuuksia 	<p>YRITYKSIÄ HOUKUTTELEVAT, VAASAN INNOVATIIVISUUTTA JA ELINVOIMAA TUKEVAT HANKKEET</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vaasan tiedepuiston kehittäminen - Vaasan energiaklusteriaseman kehittäminen - Vaasan mediaklusteriaseman kehittäminen - Koneteknologian osaamisesta kasvua pk-yrityksille <p>IHMISIÄ HOUKUTTELEVAT, VAASAN VASTAANOTTAVUUTTA JA TURVALLISUUTTA EDISTÄVÄT HANKKEET</p> <ul style="list-style-type: none"> - Työperäisen Vaasaan muuton edistäminen - Osaava työvoima -hanke <p>VAASAN KANSAINVÄLISTÄ MERIKAUPUNKIPROFIILIA EDISTÄVÄT HANKKEET</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vaasan kulttuurillisen ja historiallisen potentiaalin tuoteistaminen, - Vaasa kehittäminen logistisena keskuksena <p>VAASAN KAUPUNKIORGANISAATION YRITYSMYÖNTEISYYTTÄ EDISTÄVÄT HANKKEET</p> <ul style="list-style-type: none"> - Elinvoimainen kasvava Vaasa - Yritysmyönteinen Vaasa - Vaasan kasvu- ja kehityslähtöinen kaavoitus 	<ul style="list-style-type: none"> - 120 000 asukasta - 55 000 työpaikkaa - Työpaikkaomavaraisuus 100 % - Suomen 7. suurin kaupunki - Vienti / teollisen tuotannon bruttoarvo, 1. sija - Kilpailukyky, 1. sija - Suomen innovatiivisin kaupunki - Toimiva tiedepuisto - Vetovoimainen kaupan keskus - Energiaklusterin ydinasema - Kaupunkiytimen laatuikäytävä - Eurooppaan suuntautuvan liikenteen yhtymäkohta - Monipuolisen kulttuurin, matkailun, vapaa-ajan ja asunon keskus - Suomen osavimman työvoiman yritysmyönteisin kaupunki - Maine ja houkuttelevuus valtakunnan kärkitasoa

Vaasan kaupunki elinkeinopoliittinen ohjelma 2020

Kuva 5. Vaasan elinkeinopoliittinen ohjelma 2020 ja sen toteuttaminen

LIITE 1. Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman 2020 kaupungin strategia-aluekohtaiset hankeideat ja ehdotettu toteutuksen vastuunjako (p = päävastuullinen, y = yhteistyökumppani asiassa)

	Alan yritykset							
	Vaasan korkeakoulukonsortio							
	Pohjanmaan TE-keskus							
	Pohjanmaan maakuntaliitto							
	Vaasan yrittäjät / Rannikko-Pohjanmaan yrittäjät							
	Pohjanmaan kauppakamari							
	Teknologiakeskus Oy Merinova Ab							
	Vaasanseudun Kehitys Oy VASEK							
	VAASAN KAUPUNKI							
Vaasan elinkeinopoliittisen ohjelman 2020 tavoite/toimenpide								
PROFILOINTI KIELTEN, KULTTUURIN JA SIJAINNIN MUKAAN								
Monikielinen ja kansainvälinen kaupunki	p		y	y	y		y	y
Kulttuurikaupunki Vaasa - Suomen monikulttuurisin kaupunki	p		y		y		y	y
Vaasan maineen ja Vaasa-brändin rakentaminen	p	y	y	y	y	y	y	y
Monipuolisten liikenneyhteyksien ja hyvän logistiikan kaupunki	p	y			y			
Sisä-Suomen portti Eurooppaan	p	y			y			y
Suomen innovatiivisin kaupunki	p	y	y				y	y
Paikallisen televisiotoinnin kehittäminen	y						y	p
HOUKUTTELEVA KAUPUNKI IHMISILLE								
Työpaikkojen nostaminen 55000:een vuoteen 2020 mennessä	p						y	y
Turvallinen, suvaitseva, viihtyisä monipuolisen asumisen kaupunki	p	y						y
Vetovoimainen kaupan keskus	y	y		y	y			p
Matkailukaupunki Vaasa	p							y
Asukkaistaan huolta pitävä kaupunki	p				y	y		y
HOUKUTTELEVA KAUPUNKI YRITYKSILLE								
Suomen yritysvaltais, investointeja houkutteleva kaupunki	p			y	y	y		y
Vaasan yrityspuistot ja laatukäytävä	p		y		y	y		y
Vaasan tiedepuisto	p		y					y
Kehitystoiminta ja houkutteleva innovaatioympäristö	y	p	y	y	y	y	y	y
Teknologiankehitys ja toimiva innovaatiojärjestelmä	y	y	p		y		y	y
Elinkeinoelämää vahvistava korkeakouluverkosto	y			y	y			p
Suomen energiaklusterin ydin	y		p					y
Nousevan mediaklusterin kaupunki	y	y	y					p
Suomen osaavimman työvoiman kaupunki	p						y	y
TOIMIVA KAUPUNKIORGANISAATIO								
Työssäkäyntialueen kokoinen 120 000 asukkaan kunta	p	y		y		y		
Monipuolisen verkostotoiminnan kaupunki	p	y	y	y	y	y	y	y
Suomen yritysmyönteisin kaupunki	p	y	y	y	y			y
Vaasalaisuudesta etua vaasalaisille	p				y			y
Palvelusetelitoiminnan ulottaminen yrityspalveluihin	p				y			y
Elinkeinostrategian ajankohtaisuuden ja kattavuuden varmistaminen	p	y	y	y	y	y	y	y

LIITE 2. Elinkeinopoliittisen ohjelman 2020 hankkeistuksen suunnitteluprosessi

Työvaihe	Suunnitelma	Toteutuma/ajoitus
Projektisuunnitelma	- Aikataulu ja työvaiheet (D) (sis. tarjoukseen)	Ok, 8/2007
Aloituskokous	- Projektisuunnitelman tarkentaminen ja hyväksyminen	Ok, 8/2007
1. Elinkeinopoliittisen ohjelman strategiset tavoitteet ja hankkeet	- DesNetti jakaa KELPO1:n elinkeinostrategian ohjelmakohdat strategisiin tavoitteisiin ja hankkeisiin	9/2007, ok, KELPO1:n pohjalta määritelty
2. Kaupungin nykyisten elinkeinopoliittisten hankkeiden kokoaminen	- Kaupunkisuunnittelu kokoaa hankelistan, DesNetti työstää esiteltävään muotoon	9/2007, koottu tiedossa olevat hankkeet ja aihiot
3. Nykyisten hankkeiden sijoittaminen strategiakohtiin	- DesNetti valmistele	10/2007, KELPO1:n pohjalta täydennetty
4. Nykyisten ja uusien hankkeiden alustava priorisointi	- DN kokoaa hanke-esitykset sidosryhmien lausunnoista, täydennetään yhdessä kysymällä sidosryhmiltä	10/2007, täydennetty lausuntojen ja kommenttien perusteella,
Työryhmän kokous (seminaari)	- kohdat 1-4 valmisteltuina - sidosryhmäkeskustelu hankkeiden priorisoinnista ja uusista hanketarpeista	17.10.2007 Learning Café seminaari Silveriassa, tuotettu valmistelun pohjalta hankeideoita ja -aihoita kaupungin strategia-alueisiin
5. Hankkeiden resursoinnin, vastuunjaon ja toteutuksen suunnittelu	- DN valmistele edellisen työryhmäkeskustelun perusteella	10/2007, ryhmitelty em. seminaarin tuotos 7 kokonaisuuteen strategia-alueiden mukaan (liite 1)
6. Yhteistyöorganisaatioiden näkemysten kokoaminen: osallistuminen, työnjako, rahoitus, toteutus, priorisointi, hanke-ehdotukset	- DN täydentää sidosryhmäpalautteiden perusteella	10->/2007, Excel-hanketaulukko, hankkeet strategia-alueittain: hankenimi, päävastuullinen, kumppanit, toteutuksen tila, tot.aika, rahoitus, sisältö, tavoitteet, mittarit, kommentit
7. Hankkeistussuunnitelman tarkentaminen yhteistyöorganisaatioiden palautteiden perusteella	- DN valmistele	10->/2007, em. taulukon täyttäminen
8. Ehdotus strategia-alueittaisiksi sekä hankkekohtaisiksi mittareiksi	- DN laatii ehdotuksen mittareiksi	10/2007, strategisen tason mittarit oma taulukko + projektikohtaiset hanketaulukossa

9. Ehdotus seuranta-aikatauluksi	- DN valmistelee	11/2007, vuosittain toistuva suunnittelu -> toteutus -> seuranta -kierto, vuosiaikataulu
10. Seurantatietojen tuottaminen ja mittaamiskäytännöt	- DN laatii VK:n kanssa ehdotuksen realistisista mittauksikäytännöistä ja seurantatietojen tuottamisesta	11/2007 - 3/2008, strategisen tason seuranta vertaamalla kolmen skenaariovaihtoehdon mukaiseen kehitykseen vuositasolla
Työryhmän kokous (seminaari)	- kohdat 5-10 valmisteltuina - kaupungin elinkeinopoliittisen ohjelman hankesalkun yhteensovittaminen sidosryhmien näkemyksiin	27.11.2007, Open Space -seminaari Silveriassa, 7 hankekokonaisuuden pohjalta sisältöjen ja toimijoiden tuottaminen ja täydentäminen. Seminaarin tuotos liitteessä 2.
11. Hankesalkun kokoaminen lopulliseen muotoonsa	- DN laatii hankesalkkualustan ja täyttää sen ajankohtaisilla hanketiedoilla	12/2007 - 3/2008, hankeehdotusten yhdistely strategia-alueittain n. 2-4 hanketta/alue, DN kaupunkisuunnittelun kanssa, välikokouksia
12. Keskeisten hankesuunnitelmien kokoaminen	- DN kokoaa tiedot keskeisistä hankesuunnitelmista	2-3/2008, hankkeiden yhdistely isommiksi kokonaisuuksiksi hankkeittain yhdessä hankkeita ehdottaneiden kanssa tai hankeehdottajat keskenään vuoropuhelussa DN:n kanssa
13. Seurantakäytännön viimeistely	- koetetaan seurantakäytännön toimivuutta seuranta-aineistolla ja mittareilla	3-4/2008, strategisen tason vuosiseuranta suhteessa skenaariovaihtoehtoihin (kasvu ja kehitys, säilyminen, taantuminen)
Hankeistus- / loppukokous	- keskeisten hankkeiden esittäjät	4/2008, hankesalkkuesitys 2008 - 2010, seurantakäytäntöesitys, sidosryhmien kommentit ja kehitysehdotukset
Hankesalkun ja raportin viimeistely		4/2008, hankesalkun 2008 - 2010 ja KELPO2 - hankkeet ja seuranta -raportin viimeistely
Päätöskokous	- elinkeinopoliittisen ohjelman hankeistuksen ja seurantasuunnitelman hyväksyminen. DN + kaupunkisuunnittelu	4/2008, lopullisen hankkeet ja seuranta 2020 -raportin ja hankesalkkuehdotuksen 2008 - 2010 hyväksyminen esitettäväksi kaupungin päätöksentekoon

LIITE 3. Ensimmäisen seminaarin Learning Café -työskentelyssä tuotetut elinkeinopoliittisen ohjelman hanke-ehdotukset järjestettyinä aiheenmukaisiin kokonaisuuksiin

Ydinprosessi	
	Strategia-alue
	ELINKEINOPOLIITTISEN OHJELMAN HANKE-EHDOTUKSET
k p	Vaasan kehittäminen helposti saavutettavana eri liikennemuotoja yhdistävänä logistisena keskuksena
k p	Vaasan kehittäminen Sisä-Suomen porttina Eurooppaan
k y	Vaasan monipuolisten liikenneyhteyksien ja logistiikan kehittäminen
k p	Merenkurkun yhteyden kehittäminen (laiva, silta, tunneli)
k y	Ruotsin Botniaban pikayhteyksien hyödyntäminen Merenkurkun yhteyksiä kehittämällä
i	Vaasan kehittäminen vastaanottavaisena ja helposti asetuttavana kaupunkina
h i	Vaasan kehittäminen turvallisena, suvaitsevana, viihtyisänä ja asukkaistaan huolta pitävänä kaupunkina
h i	Vaasaan muuttavien (ulko- ja kotimaisten) vastaanotto-ohjelma
h y	Työperäisen maahanmuuton ja maassamuuton edistäminen
h p	Maahanmuuttajien integrointihanke
h y	Perheiden vastaanottokyvyn kehittämishanke
o p	Eri kansallisuuksien teemaviikkohanke
k i	Vaasan kehittäminen monipuolisen asumisen kaupunkina
h i	Hyvinvointiohjelma
k i	Esteettömyysohjelma
o p	Monikielisuuden, kansainvälisyyden ja monikulttuurisuuden kehittäminen
o k	Toimiva kaksi- ja monikielisyys
o p	Englanninkielinen koulu
o i	Kielikylvyyn laajentaminen, (suomi, ruotsi, englantia)
o y	Osaava työvoima -hanke
o y	Työvoiman viihtyvyysprojekti
o y	Naistyöpaikkakehityksen turvaaminen
e k	Työssäkäyntialueen kokoisen 120 000 asukkaan kunnan aikaansaaminen
e i	Naapurikuntien houkuttelu yhteistyöhön
e y	Kuntakoon kasvattaminen yli 100 000 asukkaaseen
e k	Kuntarakenneuudistuksen vauhdittaminen
e k	Vaasalaisuuteen kannustusprojekti
k p	Saaristokaupunki
s p	Kaksoiskaupunki (Vaasa-Uumaja, Vaasa-Seinäjoki, Vaasa-Mustasaari)
k y	Asuin- ja liiketoimintarakentamisen edistäminen
k y	Tonttituotannon edistäminen
h p	Medibothnia sairaanhoidon yhteiset tilaratkaisut
s i	Ympäristöstrategian laatiminen ja toteuttaminen

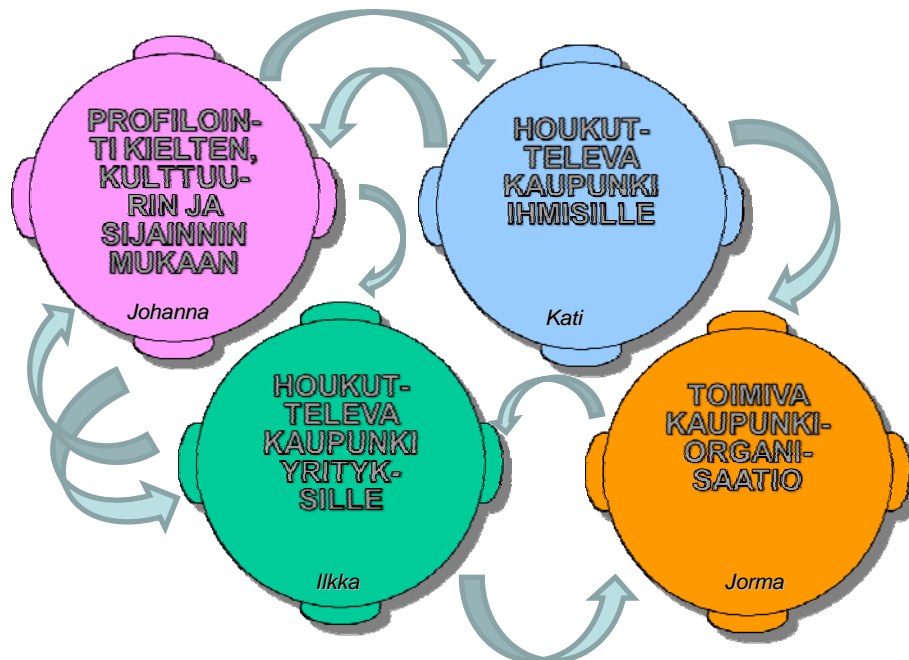
e	i	Kestävän kehityksen edistämishanke
o	p	Vaasan kehittäminen innovatiivisena kaupunkina
o	y	Vaasan tiedepuiston kehittäminen
o	y	Innovaatiotoiminnan edistäminen toimivan innovaatiojärjestelmän avulla
o	y	Elinkeinoelämän ja koulumaailman yhteistyön kehittäminen
o	p	Maksullinen kv. maisteriohjelma yhteistyössä teollisuuden kanssa
o	p	Lahjoitusprofessorit
o	y	Vaasan energiaklusterin toimintaedellytysten turvaaminen ja ydinaseman kehittäminen
o	y	Energiansäästötekniikan edelläkävijyyden kehittäminen
o	y	Muovan luova laboratorio, Creativelab - esihautomoalustana ja innovatiivisten julkisten palvelujen edistäjänä
o	y	Moby - mobiili it- ja innovaatiobussi
o	p	Medusa-hanke media-alan kehittäminen
o	p	TV- ja elokuvatuotannon kehittäminen
o	y	Media-alan kehittäminen
o	y	Ympäristöosaamisklusterin kehittäminen
o	y	ICT- ja mobiiliteknologian hyödyntäminen painopisteklustereiden liiketoiminnassa
o	y	ICT- ja mobiiliteknologian hyödyntäminen kunnallisissa organisaatioissa (kotisairaanhoido, kiinteistöhoito yms. liikkuvilla palvelevilla kunnallisilla aloilla)
t	p	Vaasan maineen ja brandin kehittäminen
t	p	Saariston ja merellisyyden markkinointihanke
t	p	Vaasan imagoa edistävä TV-kampanja
t	i	Vaasan kehittäminen matkailukohteena
t	k	Vaasan visuaalisen ilmeen kehittäminen
e	i	Vaasan kehittäminen elinvoimaisen elinkeinoelämän keskuksena
e	y	Vaasan seudun kehittäminen innovatiivisena ympäristönä
k	y	Vaasan yrityspuistojen kehittäminen
k	y	Vaasan laatukäytävähanke
o	y	Koneteknologiakeskus
o	y	Kärkiyritysvetoinen pk-yritysten kehittäminen
o	y	Pk-yritysten kasvun edistäminen
o	k	Yrittäjyyskasvatus läpi koulujärjestelmän
o	k	Uusien yritysten alkuun auttaminen
k	i	Asukkaiden tarpeet kattavan palvelutarjonnan kehittäminen
k	i	Kauppojen saavutettavuuden kehittäminen
t	k	Vaasan kaupunkiorganisaation yritysmyönteisyyden kehittäminen
t	k	Kunnan yrityspalvelujen asiakaslähtöisyyden kehittäminen
t	k	Elinkeino-organisaatiomallin kehittäminen
t	k	Päätöksentekoprosessin nopeuttaminen
t	k	Organisointi asiakasryhmittäin
s	k	Pormestarimallin toteuttaminen

t	k	Hyvän hallintotavan edistäminen
t	k	Työhyvinvoinnin edistäminen
t	k	Julkishallinnon brändin kehittäminen
t	k	Elinkeino-ohjelman toteuttamis- ja seurantahanke

Taulukossa käytetyt väri- ja kirjainkoodit:

p	PROFILOINTI KIELTEN, KULTTUURIN JA SIJAINNIN MUKAAN
i	HOUKUTTELEVA KAUPUNKI IHMISILLE
y	HOUKUTTELEVA KAUPUNKI YRITYKSILLE
k	TOIMIVA KAUPUNKIORGANISAATIO
e	Elinvoiman vahvistaminen
o	Osaamisen vahvistaminen
k	Kaupunkiympäristön luominen ja vaaliminen
h	Hyvinvoinnin edistäminen
t	Tukiprosessit
s	Strateginen johtaminen ja ohjaus

Learning Café -työskentelyssä tilassa oli neljä pöytää, yksi jokaista Vaasan kaupungin strategia-alueetta kohti. Pöytäkunnittain ideoitiin moderaattorin johdolla strategia-alueeseen liittyviä hankeaiheita täydentäen ja hyödyntäen aikaisempia ideoita. Osallistujat saivat vapaasti käyttää aikaansa eri pöydissä. Moderaattoreina toimivat konsultit ja kaupungin elinkeinotoimen vastuuhenkilöt. Tuotokset käytiin lopuksi läpi yhdessä ja täydennettiin keskustelun perusteella. Työskentelytavan nimen mukaisesti tarjolla oli kahvia lisukkeineen.

LIITE 4. Toisen seminaarin open space -sessiossa tuotetut kommentit ja ehdotukset elinkeinopoliittisen ohjelman hankkeistukseen

ELINKEINOPOLIITTISEN OHJELMAN HANKE-EHDOTUKSET

Organisaatiot

Kommentit ja sisältöehdotukset

Vaasan kehittäminen innovatiivisena kaupunkina

Vaasan tiedepuiston kehittäminen

VASEK, Merinova, Vaasan korkeakoulukonsortio, VAMK, Vaasan yrittäjät, MediaCity, Vaasan yliopisto, Muova, VY / Levón-instituutti, Pohjanmaan liitto, Vaasan tiedepuisto.

Suurten kaupunkiseutujen ohjelma. Tärkeä koko alueen kannalta, Vaasan kaupungin sitoutuminen ensiarvoisen tärkeää, Merinova vetää, konsortio tukee. Tärkeä, osaajatutanto. Tukee muiden kohtien edistymistä. Innovaatiotoiminnan edistäminen toimivan innovaatiojärjestelmän avulla. Tiedepuistolla tärkeä rooli. Kulttuuriyrittömyyden kehittäminen, Tiedepuisto allekirjoittaa. Toimialat ylittävien toimenpiteiden kehittäminen

Muovan luova laboratorio, Creativelab - esihautomoalustana ja innovatiivisten julkisten palvelujen edistäjänä, CreaPublic

Muova, VASEK, Vaasan kaupunkisuunnittelu, MediaCity.

Tulevaisuuden luominen, sisältöä tarvitaan. Uusyritysneuvonta, yhteistyö. Kulttuuriympäristön yritys- ja matkailutuotteistaminen. Tukee media-alan kehitystä

Moby - mobiili it- ja innovaatiobussi

Muova, Vaasan kaupunki.

Tulevaisuuden luominen, sisältöä tarvitaan

Medusa-hanke media-alan kehittäminen

Vaasan kaupunkisuunnittelu, MediaCity, Muova, VASEK.

4.10-12 -kokonaisuus tekeillä, kokonaisuus tärkeä. Osa SOKE-toimintaa (4.8). Media-ala yksi konsortion aluestrategian mukaisista aloista -> yhteistyö media-alalla. Mediakomission jatko. Mainostuotannon kehittäminen, kulttuurielinkeinojen kehittäminen. TV- ja elokuvatuotannon kehittäminen. Media-alan kehittäminen

Vaasan energiainstituutin kehittäminen, osahankkeet: VEI-Projektigeneraattori; VEI - Energia- ja ympäristöliiketoiminnan tutkimusyksikön perustaminen

Vaasan kaupunki, Vaasan kaupunkisuunnittelu, VASEK, Vaasan korkeakoulukonsortio, Vaasan energiainstituutti/VEI, Vaasan kaupunki, Merinova, Vaasan yliopisto / Levón-instituutti.

Vaasan energiaklusterin toimintaedellytysten turvaaminen ja ydinsektorin kehittäminen. Energiansäästöteknologian edelläkävijyyden kehittäminen. PK-sektori mukaan! Lisää alueen elinkeinoelämän kilpailukykyä. Energia-ala yksi Vaasan korkeakoulukonsortion aluestrategian mukaisista aloista -> esim. yhteiset hankkeet, VEI/projektigeneraattori. Matalalämpö, jätevesienergiaa hyötyyn. Miten uusi teknologia vaikuttaa kaavoitukseen, mitä tulee ottaa huomioon, mitä kehittää? Biopoltoainelaboratorio VEI, Biota tankkiin! Jakelu. Energia-alan liiketoimintayksikkö. Ympäristöosaamisklusterin kehittäminen, vaikea ala, koska ei koulutusta nyt

Medibothnia sairaanhoidon opetuksen ja kehittämisen yhteiset tilaratkaisut

Vaasan kaupunki, Vaasan yliopisto, Vaasan tiedepuisto, VAMK, SYH.

Medibothnia ymmärrettävä laajasti. Hoitoalan henkilöstön saatavuus + yhteistyö työelämän kanssa. Miksi pysähtyä tilaratkaisuihin? Hyvinvointi-, liiketoiminta-, ICT-, käytettävyys-mixaus -> tuleva success (Sports Gym yms. mukaan). Tärkeä VAMK

Elinkeinoelämän ja koulumaailman yhteistyön kehittäminen

Vaasan kaupunki / kasvatus ja opetus, VAMK, Vaasan korkeakoulukonsortio, MediaCity, Vaasan yliopisto, Muova. Hankepohjaista. Tärkeä, kansainvälisyys + osaajat. Tiedepuistolla ja konsortiolle tärkeä osa. Maksullinen kv. maisteriohjelma yhteistyössä teollisuuden kanssa. Lahjoitusprofessuurit (riskitutkimus, oikeus, konetekniikka)

<p>ICT- ja mobiiliteknologian hyödyntäminen kunnallisissa organisaatioissa (kotisairaanhoido, kiinteistöhoito yms. liikkuvilla palvelevilla kunnallisilla aloilla) Vaasan kaupunki, VAMK, vaasan yrittäjät, Muova. Työvoimavaltaiselle alalle rationalisointitekniikoita. Tärkeä, VAMK / Open Source IT -ratkaisut, IT-paja, osaajat</p>
<p>ICT- ja mobiiliteknologian hyödyntäminen painopisteklustereiden liiketoiminnassa Vaasan yrittäjät, VAMK, Muova. Tärkeä, VAMK/tietotekniikka, osaajatuotanto</p>
<p>Vaasan kehittäminen elinvoimaisen elinkeinoelämän keskuksena</p>
<p>Pk-yritysten kasvun edistäminen Vaasan kaupunki, Vaasan yrittäjät, VASEK, Muova, MediaCity, Pohjanmaan liitto. Wedeco yms. kärsivällisen rahan panostus; liian yleinen → pitäisi valita vuosittain toimiala, esim. sos./terveys, kulttuurielinkeinojen edistäminen, kulttuurin tuotteistaminen, Muova tekee töitä Tekes- ja yrittäjärahalla → tarve myös julkisrahaan. Kärkiyritysvetoinen pk-yritysten kehittäminen. Osana media-alan yleistä kehitystä, alihankintapörssi, Oikeat hankkeet elinkeino-ohjelmaan, tärkeä tiedepuisto</p>
<p>Koneteknologiakeskus Vaasan yrittäjät, VASEK, Muova, VAMK. Tilat apporttina kaupungilta, yritykset liisamaan koneet, tosi tärkeä, myös muissa aloissa samaa toimintaa (Muova), Technobothnian toimintakonsepti osin samanlainen</p>
<p>Technobothnia-laboratorion johtamisen ja palvelukonseptin kehittäminen VAMK, VY, SYH. Tärkeä yhdessä energia-aiheen kanssa, vrt. koneteknologiakeskus</p>
<p>Kvarken Global Business (KGB) VAMK, Västerbottens handelskammaren, Österbottens handelskammaren, KustÖsterbottens företagarna, Företagarna Västerbotten, Interreg Botnia Atlantica.</p>
<p>Vaasan seudun kehittäminen innovatiivisena ympäristönä Vaasan kaupunki, kaupunkisuunnittelu, VASEK, Vaasan yliopisto, Levón-instituutti, Muova, Vasa svenska församling, VAMK, Mediacity, Korkeakoulukonsortion osapuolet, Merinova, Vaasan yrittäjät. Uusien kaupungin ulkoasuun liittyvien kokeilujen yhteistyökumppani (kaup.suunn.), samarbete med andra regioner om innovationer, Technobothnia ja koneteknologiakeskus + Merinova yhteen, kulttuurin tuotteistaminen, kulttuuriympäristön tuotteistaminen 3xtärkeä!, osaajien ja osaamisen kehittäminen, tämä näkyy Vaasasta muuhun maahan, resurssit tukemaan kaikkien kehitystä. Vaasan yrityspuistojen kehittäminen. Kehittämällä yrityspuistoja myös matalasuhdanteen aikana luodaan toimintavarmuutta, joustavuutta sekä pystytään vastaamaan nopeasti liike-elämän tarpeisiin, yhteistyö Mustasaaren kanssa (Fågelberg, Vikby). PK-park Långskogen.</p>
<p>Yrittäjyyskasvatus läpi koulujärjestelmän Vaasan kaupunki / kasvatus ja opetus, Vaasan korkeakoulukonsortion osapuolet, Levón-instituutti, Vaasan yrittäjät. Korkeakoulujen esihautomohanke -> yrittäjyyskasvatus osa tätä, Levón ja tiedepuisto töihin</p>
<p>Uusien yritysten alkuun auttaminen VASEK, Vasa svenska församling, Vaasan yrittäjät. Toimitilahotelleja myös tuotannollisille yrityksille, erityisesti yrityslähtöiset ideat alueelle, yhteistyö kaupungin kanssa (tilat), skraddarsy (räätälöityjä) kursser för unga företagare</p>
<p>Asukkaiden tarpeet kattavan palvelutarjonnan kehittäminen Vaasan yliopisto, Levón-instituutti, Vasek, Vaasan kaupunki / kasvatus ja opetus. Arkielämää helpottavia palveluja lisää, keskustan kauppojen jne. aukiolot (illat, viikonloput, Rewell Center, kauppahalli). Kauppojen saavutettavuuden kehittäminen.</p>
<p>Vaasan laatuikävähanke Vaasan kaupunki, kaupunkisuunnittelu. Kaavoitus keskeinen ohjaava osapuoli laatuikävähankkeen strukturoinnissa, fyysiset puitteet yritystoiminnalle</p>
<p>Vaasan kehittäminen vastaanottavaisena ja helposti asetuttavana kaupunkina</p>
<p>Vaasaan muuttavien (ulko- ja kotimaisten) vastaanotto-ohjelma Vaasan yliopisto, VAMK, Vasa svenska församling, Vaasan yrittäjät, Vaasan kaupunki, Pohjanmaan liitto,</p>

<p>Vaasan yrittäjät, VASEK, Vaasan korkeakoulukonsortio, Vaasan tiedepuisto, Vaasan yliopisto, Muova. Tärkeä, VAMK kieltenopetus, kotimaisten kielten opetus. Mötesplatser för invandrare. Työperäisen maahanmuuton ja maassamuuton edistäminen, tärkein yhteistyöhanke koko seudulla. Maahanmuuttajien integrointihanke, Ta till vara språkkunskaper hos invandrare. Hyödynnä kansainvälisissä ohjelmissa. Ulkomaalaiskoordinaattori kaupungille! Perheiden vastaanottokyvyn kehittämishanke. Creativelab voisi olla mukana. Tärkeä kokonaisuus</p>
<p>Osaava työvoima -hanke Vaasan kaupunkisuunnittelu, Vaasan yrittäjät, VASEK, Vaasan yliopisto / Levón-instituutti. Mahdollistaa elinkeinoelämän kehittämisen. Työkäisten määrä ohittaa lakipisteensä. Sekä määrää että laatu. Työvoima saatavuus + pysyvyys. Kulttuurielinkeinojen kehittäminen. Osaamiskartoitus rekryhankkeissa. Työvoiman viihtyvyysohjelma. Naistyöpaikkakehityksen turvaaminen. Puolisoille töitä.</p>
<p>Monikielisyden, kansainvälisyyden ja monikulttuurisuuden kehittäminen Vaasan kaupunki / kasvatusta ja opetusta, Vaasan yliopisto, MediaCity. Kilpailuvaltti sisältöalalla</p>
<p>Eri kansallisuuksien teemaviikkohanke Vaasan kaupunki / kaupunkisuunnittelu. Kulttuurielinkeinojen kehittäminen</p>
<p>Toimiva kaksi- ja monikielisyys Vaasan kaupunki / kasvatusta ja opetusta, Vaasan yliopisto, Vasa svenska församling, VASEK, MediaCity. Vasa pass, Info tillfällen & sightseeing för flyttare, rekry-kotouttamishanke ylitärkeä. Kilpailuvaltti sisältöalalla. Englanninkielinen koulu. Esimerkiksi saksankielinen koulu</p>
<p>Kielikyllyn laajentaminen, (suomi, ruotsi, englantia) Vaasan kaupunki / kasvatusta ja opetusta, Vaasan yliopisto, Tiedepuisto. Tuleva vahvuusalue tiedepuistossa (liiketoiminta + kielikylpy). Erinomaiset mahdollisuudet profiloitua ja erottua joukosta toimivana monikielisenä yhteisönä</p>
<p>Vaasan kehittäminen turvallisena, suvaitsevana, viihtyisänä ja asukkaistaan huolta pitävänä kaupunkina Vaasan kaupunki / kaupunkisuunnittelu, kasvatusta ja opetusta. Asukasmäärä ylös. Monikulttuurisuuden ilmenemisen mahdollistaminen kaupunkikuvassa. Turvallinen ja terveellinen kotikaupunki</p>
<p>Vaasan kehittäminen monipuolisen asumisen kaupunkina Vaasan kaupunki / kaupunkisuunnittelu. Kilpailuvaltti, Vaasan asukasmäärä kasvuun. Uusia asumismuotoja tiiviimpään asumiseen, town house</p>
<p>Hyvinvointiohjelma Vaasan kaupunki / kaupunkisuunnittelu, kasvatusta ja opetusta, Vaasan yliopisto / Levón-instituutti, VASEK. Periaatteessa hyvinvointiohjelmassa voidaan koordinoitua yllä olevia. Tehtävä strategian mukaan (viite 2.1). Hyvinvointiklusteri / terveyspalveluyrittäjyyden edistäminen</p>
<p>Esteettömyysohjelma Vaasan kaupunkisuunnittelu. Kaupungin pitää olla toimiva kaikille</p>
<p>Vaasan kehittäminen helposti saavutettavana eri liikennemuotoja yhdistävänä logistisena keskuksena</p>
<p>Vaasan kehittäminen helposti saavutettavana eri liikennemuotoja yhdistävänä logistisena keskuksena Vaasan kaupunki / kaupunkisuunnittelu, Vaasan yliopisto / Levón-instituutti, Vaasan yrittäjät, VAMK, VASEK, Pohjanmaan liitto, MediaCity, Vaasan tiedepuisto. Monipuolisuus tärkeää eikä yksi suunta. Sähkörata, julkinen liikenne kaupungin sisällä. Tulevaisuudessa yhä tärkeämpi kilpailuvaltti yritysten/elinkeinoelämän sijoittumispäätöksissä. Kaupunki toimii koordinaattorina ja luo toimintaedellytyksiä. Saattohoito Rengonharjulle ja Kruunupyylle -hanke. Kaupunkisuunnittelun pitää olla mukana liikenneyhteyksiä kehitettäessä. Yrityksille tärkeä. Opiskelijoiden tarpeet. Lisääntyvä vapaa-aika. Bussiyhteydet kuntoon, biobussit -> esimerkillinen edelläkävijä. Merenkurkun yhteyden kehittäminen (laiva, silta, tunneli). Mitä muilla ei ole? Merenkurkun yhteydet 3F: flyg, färja, fast förb. Kaikki tämä tärkeää. Kulttuurielinkeinojen kehittäminen. Projekti, joka myisi osakkeita siltaan yksityisille ja yrityksille, oikeuttaa n kpl ajoon sillalla, myyntialue Pietari - Norja. Toimiva (miehellään lento-)yhteys pohjoismaisen</p>

yhteistyön elinehto. Ruotsin Botniabanan pikayhteyksien hyödyntäminen Merenkurkun yhteyksiä kehittämällä. Rannikon rautatieyhteys Kokkola - Turku elvyttäisi koko länsirannikon. Ruotsin tarpeet Merenkurkun yli ja Venäjälle. Vaasan kehittäminen Sisä-Suomen porttina Eurooppaan

Työssäkäyntialueen kokoisen 120 000 asukkaan kunnan aikaansaaminen

Työssäkäyntialueen kokoisen 120 000 asukkaan kunnan aikaansaaminen

Vaasan kaupunki, Vaasan yliopisto, Levón-instituutti, VASEK, Vaasan yrittäjät.
Ratkaisee seutusuunnittelun ongelmia ja yhdistää toiminnallisen kaupunkialueen. Yhteisten palvelujen kehittäminen. Pieni ei pärjää. Työpaikkoja oltava aidosti tarjolla, jos halutaan, että Vaasalla vetovoimaa + valmistuneiden alueelle jääminen. Kuntakoon kasvattaminen yli 100 000 asukkaaseen. Tosi tärkeää. Konsepti, jolla naapurit mukaan, tärkeä! Kuntarakennemuutoksen vauhdittaminen. Muuten jäädään muiden keskustien jalkoihin. Ainoa keino kasvaa. Naapurikuntien houkuttelu yhteistyöhön. Yhteistyötarjoukset, ICT ym. Tonttiyhteistyö liiketonteissa.

Kestävän kehityksen edistämishanke

Vaasan kaupunkisuunnittelu, kasvatus ja opetus, VEI, Muova.
Kulttuurielinkeinojen kehittäminen, käytännön toimenpiteiden selvittäminen ja toteuttaminen. Myös kilpailuvaltti. Energiaomavaraisuusohjelma (kestävä energiahuolto)

Ympäristöstrategian laatiminen ja toteuttaminen

Vaasan kaupunki, kaupunkisuunnittelu.
Toteuttamisohjelman laatiminen

Tonttutuotannon sekä asuin- ja liiketoimintarakentamisen edistäminen

Vaasan kaupunki, VY / Levón-instituutti, VASEK, Vaasan yrittäjät.
Monipuolista asumista -> työvoimaa. Valmista myytävää yrityksille. A ja O.

Saaristokaupunki

Vaasan kaupunkisuunnittelu, VASEK, Vaasan yrittäjät.
Saaristo helposti saavutettavaksi. Houkuttelu - aito merikaupunki. 3.2 osittain samaa asiaa

Kaksoiskaupunki (Vaasa-Uumaja, Vaasa-Seinäjäki, Vaasa-Mustasaari)

VASEK, Vasa svenska församling.
Vasa - Umeå, Merenkurkun liikenne. Flygtrafik öst - väst, St. Petersburg - Vasa - Umeå - Trondheim. Yhteistyökyky esiin.

Vaasalaisuuteen kannustusprojekti

Vaasan kaupunkisuunnittelu, kasvatus ja opetus
Liittyy myös muuttajiin ("Vaasa-kortti"). Kulttuurielinkeinojen kehittäminen.

Vaasan maineen ja brandin kehittäminen

Kulttuurillisen ja matkailullisen potentiaalın tuotteistaminen

Vaasan kaupunki, VASEK, VAMK, Vaasan yrittäjät, Vaasan yliopisto, Muova, Vasa svenska församling.
Saariston ja merellisuuden markkinointihanke. Satama risteilijöille. Binda ut paketresorna till Mellan-Europa. Ranta-alueet parempaan virkistyskäyttöön. Tärkeä! Osaajat. Sisäsaariston reititys. Elämyksiä! Lisääntyvä vapaa-aika + turistit. Maailmanperintöstatuksen hyödyntäminen (osa 120 000 asukkaan kaupunkia). Miten merelle pääsee? Creativelab kiinnostunut. Vaasan kehittäminen matkailukohteena: Tässä voidaan hyödyntää myös kohtaa 5.1, mutta näkökulma on monipuolisempi, tuotteistaminen eri toimijoiden välillä + mm. matkamuistot, palveluiden kehittäminen, vierassatama vierailleville veneläisille vrt. Uumaja, historiallisten kulttuuriympäristöjen matkailutuotteet, Vaasan kaupungin ulkoasun tuotteistaminen matkailukohteena

Vaasan maineen ja brandin kehittäminen

Vaasan kaupunkisuunnittelu, VASEK.
Kampanja! Rekryä tukeva yhteinen laaja seutumarkkinointihanke. Tosi tärkeää toimintaa ja toiminta esiin. Historiallisten kaupunkien brändi tekeillä. Kulttuurielinkeinojen kehittäminen.

Vaasan imagoa edistävä TV-kampanja

MediaCity.
Toteutusta mietittävä, tärkeä tiedepuisto!, Vaasan monipuolisuus esille

Vaasan visuaalisen ilmeen kehittäminen

Vaasan kaupunkisuunnittelu
Kaavoitus keskeinen osa visuaalisen ilmeen kehittämisprosessia, arkkitehtuuripoliittinen ohjelma

Vaasan kaupunkiorganisaation yritysmuotoisuuden kehittäminen

Elinkeino-ohjelman toteuttamis- ja seurantahanke

Vaasan kaupunki, Vaasan yrittäjät.

Vuosittain päivitettävä, päivitys, nettisovellus, avoimuus, läpinäkyvyys

Kunnan yrityspalvelujen asiakaslähtöisyyden kehittäminen

Vaasan kaupunki, kaupunkisuunnittelu, Vaasan yliopisto, VASEK.

Mitä palveluja oikeasti halutaan (yritykset), kaavoitukseen liittyvien yrityspalvelujen prosessikuvaus ja kehittäminen, seutuyhteistyö, asiakkuuden tunnistaminen, prosessien kehittäminen. Elinkeino-organisaatiomallin kehittäminen. Yhteistyön ja työnjaon syventäminen VASEKin kanssa. Päätöksentekoprosessin nopeuttaminen. Seuranta asiakkuuksista, kauanko päätöksenteko/toteutus vie aikaa; tiedepuisto, kampusalueen kaavan edistäminen.

Julkishallinnon brändin kehittäminen

Vaasan kaupunki, kasvatus & opetus, kaupunkisuunnittelu.

Mielikuva kalliista ja tehottomasta hallinnosta? -> muutos, kampanjan suunnittelu, kaikki mukaan, parantamalla julkisen hallinnon brandia luodaan koko verkoston kautta vallitseva positiivinen ja rakentava yhteisö.

Hyvän hallintotavan edistäminen

Vasa svenska församling, Vaasan kaupunki

Personal utbildning, språkkunskaper, skapa god grund på arbetsplatser. Organisointi asiakasryhmittäin. Pormestarmallin toteuttaminen. Työhyvinvoinnin edistäminen

p	PROFILOINTI KIELTEN, KULTTUURIN JA SIJAINNIN MUKAAN
i	HOUKUTTELEVA KAUPUNKI IHMISILLE
y	HOUKUTTELEVA KAUPUNKI YRITYKSILLE
k	TOIMIVA KAUPUNKIORGANISAATIO
e	Elinvoiman vahvistaminen
o	Osaamisen vahvistaminen
k	Kaupunkiympäristön luominen ja vaaliminen
h	Hyvinvoinnin edistäminen
t	Tukiprosessit
s	Strateginen johtaminen ja ohjaus

Open space -työskentelyssä seitsemään aihealueeseen järjestetyt hankkeet oli sijoitettu suurtulosteina seminaaritalan eri seinille. Osallistujia pyydettiin täydentämään hankeaihiolistoja merkitsemällä näkemyksensä mukaan kannatettavimmat hankkeet ja lisäämällä niihin organisaationsa kiinnostuksenosoituksia, toivottavia toimijoita ja yhteistyökumppaneita, sisältöjä, tavoitteita sekä toimenpiteitä, joita hankkeissa pitäisi toteuttaa. Osallistujat saivat vapaasti käyttää aikaansa eri aihepiirien kohdalla. Konsultit kiersivät tilassa ja motivoivat kysymyksin osallistujia tekemään merkintöjä. Lopuksi tuotokset käytiin yhteisesti lyhyesti läpi tekemällä visuaalisen arvion perusteella alustava priorisointi ja täydentämällä tuotoksia keskustelun perusteella.

